

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

58. aastakäik

12. juuni 2015

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Täiskogu 111. istungjärk 16.–17. aprillil 2015

2015/C 195/01	Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2014–2015”	1
2015/C 195/02	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Transpordipoliitika 2011. aasta valge raamatu rakendamine”	10
2015/C 195/03	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Piimasektori tulevik”	15
2015/C 195/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas”	22
2015/C 195/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava 2020 parem rakendamine”	30
2015/C 195/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ressursitõhususe võimalused hoonetesektoris”	36

III Ettevalmistavad aktid

REGIOONIDE KOMITEE

Täiskogu 111. istungjärk 16.–17. aprillil 2015

2015/C 195/07	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Investeerimiskava ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI)”	41
---------------	---	----

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 111. ISTUNGJÄRK 16.–17. APRILLIL 2015

Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2014–2015”

(2015/C 195/01)

Raportöör: Prof. Franz Schausberger (AT/EPP), Salzburgi liidumaa esindaja Euroopa Regioonide Komitees

Viitedokument: „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2014–2015”

COM(2014) 700 final

I POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised poliitilised soovitused

1. toonitab kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajate põhjapanevat rolli laienemisprotsessis ja ergutab laienemisprotsessis osalevate riikide (Montenegro, endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi, Serbia, Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Kosovo ⁽¹⁾, Türgi ja Islandi) detsentraliseerimise ja regionaliseerimise püüdlusi. Komitee on veendunud, et subsidiaarsuse põhimõtte järgimisel on määrav tähtsus;
2. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni arvamuse, et tarvis on konsolideerimisperioodi, ja toetab seda arvamust. Komitee rõhutab siiski, et see ei tohi viia seisakuni. Viie aasta pikkust perioodi tuleb mõista kui ajajärku, mille kestel teha intensiivset ettevalmistustööd ja rakendada ELiga ühinemise kriteeriumide täitmiseks vajalikke meetmeid;
3. rõhutab, et realistlikul väljavaatel saada ELi liikmeks on kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide jaoks suur tähtsus kui peamisel stabiliseerival teguril ja olulisel stiimulil vajalike poliitiliste ning majanduslike reformide läbiviimiseks;
4. kordab komisjonile esitatud soovitusi käsitleda laienemisstrateegiat puudutavates tulevastes aruannetes põhjalikumalt kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse olukorda ning juhib tähelepanu sellele, et laienemisprotsessis osalevates riikides on tarvis edasisi reforme regionaliseerimise ja detsentraliseerimise valdkonnas ning et neid riike tuleb julgustada täielikult vastu võtma ja rakendama kõikehõlmavat õigusraamistikku, millega luuakse tugevad riigi tasandist madalama tasandi valitsustasandid. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et delegeeritud volitustes peaks kajastuma vastutuse tase, mis ELi õigustiku kasutuselevõtmisel tuleb võtta kohalikul ja piirkondlikul tasandil;

⁽¹⁾ Selline nimekasutus ei mõjuta Kosovo staatuse küsimuses võetud seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

5. soovib teha süvendatud koostööd, vältides samas dubleerimist, Euroopa Nõukogu ja iseäranis Euroopa Nõukogu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongressiga, mis jälgib süstemaatiliselt, kas kõik Euroopa Nõukogu liikmesriigid järgivad Euroopa kohaliku omavalitsuse hartat. Kongressi järelevalvearuandest tulenevaid järeldusi ja soovitusi tuleks arvesse võtta ELi seisukoha kujundamisel asjaomaste riikide kohta;
6. tervitab uue ühinemiseelse abi rahastamisvahendi käivitamist, millega tehakse ajavahemikul 2014–2020 kättesaadavaks 11,7 miljardit eurot, et aidata laienemisprotsessis osalevatel riikidel teha ettevalmistusi ühinemiseks ning toetada piirkondlikku ja piiriülest koostööd;
7. tunnustades ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (EUSAIR) suunavat ja koordineerivat rolli, loodab, et see strateegia aitab selles osalevatel kandidaatriikidel (Montenegro, Serbia ja Albaania) ja potentsiaalsetel kandidaatriikidel (Bosnia ja Hertsegoviina) kiirendada lähenemist ühinemisprotsessis, iseäranis haldussuutlikkuse alal ja eri sammastes nimetatud sektorites. Lisaks pakub asjaolu, et sambaid koordineerivad asjaomased riigid koostöös mõne liikmesriigiga, võimalust vahetada teadmisi ning õppida ELi vahendite kavandamist ja kasutamist;
8. kutsub üles kaasama kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused asjakohaselt ühinemiseelse protsessi;
9. tunnistab, et enamikus laienemisprotsessi kaasatud riikides on kõigi tasandite haldusasutused ikka veel nõrgad, piiratud haldussuutlikkusega, kõrge politiseerituse ja korrupsioonitasemega ega ole piisavalt läbipaistvad. Nii kesk- kui ka kohaliku tasandi politiseeritus on enamikus kandidaatriikides tõsine probleem ning tuleb leida lahendus riigi ja valitsevate erakondade vahelise piiri hägustumise probleemile, sest see põhjustab muret, mis õõnestab kodanike usaldust riigi institutsioonide vastu;
10. toonitab vajadust tugevdada demokraatlikke institutsioone ning austada põhiõigusi ja õigusriiki, sh ausad valimisprotsessid, ning parlamentide, piirkondlike kogude ja kohalike volikogude asjakohane toimimine, samuti konstruktiivne ja jätkusuutlik dialoog kogu poliitilise spektri ulatuses. Rohkem tuleb teha kodanikuühiskonna kaasamise toetamiseks;
11. on kindlal veendumusel, et tuleb austada heanaaberlike suhete põhimõtet ELi liikmesriikides, kandidaatriikides, samuti kandidaatriigieelse seisundiga riikides ja teistes riikides ning et piiriülese ja piirkondliku koostöö arendamisel nende riikide vahel on oluline roll ja suur tähtsus;

Konkreetsed märkused kandidaatriikide kohta

Island

12. võtab kahetsusega teadmiseks Islandi valitsuse otsuse võtta tagasi oma taotlus Euroopa Liiduga ühinemiseks;

Türgi

13. tervitab Türgi kestvat pühendumist ELiga ühinemisele, mida näitas Türgi ELi strateegia vastuvõtmine 2014. aasta septembris eesmärgiga kiirendada Türgi ühinemisprotsessi, ja 2014. aasta nimetamist Euroopa Liidu aastaks;
14. tunneb heameelt selle üle, et 2013. aasta novembris algasid läbirääkimised peatüki 22 „Regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimine” üle, ning kutsub üles jätkama pingutusi riikliku regionaalarengu strateegia lõpuleviimiseks. Sellega seoses meenutab komitee 2014. aasta detsembrikuu üldasjade nõukogu järeldusi ning kutsub Türgit üles jätkama vajalike reformide läbiviimist, mis avaldab positiivset mõju ka kohalikul tasandil. Komitee kutsub Türgit üles täitma täies ulatuses assotsieerimislepingu lisaprotokollist tulenevaid kohustusi ning kutsub Türgit üles tunnustama ka Küprose Vabariiki;
15. väljendab rahulolu sellega, et 2014. aasta kohalikud valimised olid üldiselt hästi korraldatud ja toimusid ka riigi kaguosas suuremalt jaolt rahulikes tingimustes. Komitee rõhutab siiski, et kampaania oli polariseerunud ja pingeline, ning märgib, et pettusesüüdistused vallandasid mitmes linnas proteste;

16. juhib tähelepanu asjaolule, et 2014. aasta kohalike valimiste järel suurendati suurlinnade munitsipaalvalitsuste hulka ja laiendati nende piire. Komitee toonitab, et see mõjutab riigist madalama tasandi pädevust, iseäranis keskkonna valdkonnas;
17. toetab edasisi meetmeid läbipaistvuse suurendamiseks ja ergutab jätkama korrupsioonivastast tegevust, iseäranis kohaliku omavalitsuse tasandil;
18. kahetseb, et puuduvad edusammud volituste delegerimisel kohalikele omavalitsustele ja et eelarveline detsentraliseerimine on jäänud väga piiratuks;
19. kutsub üles jätkama jõupingutusi Regioonide Komitee Türgi töörühmale ühise nõuandekomitee staatuse andmiseks;
20. juhib kahetsusega tähelepanu asjaolule, et 2013. aastal jäi kohaliku omavalitsuse osa valitsemissektori tuludest ja kuludest alla 10 %;
21. tunneb heameelt asjaolu üle, et koolituste ja tehnilise abiga on tugevdatud ühinemiseelse abi rahastamisvahendi rakendamisega seotud institutsioone, ning soovib jätkata jõupingutusi kohalike omavalitsuste haldussuutlikkuse suurendamiseks;
22. juhib tähelepanu asjaolule, et Süüria kriis on põhjustanud Süüria põgenike hulga märkimisväärset suurenemist Türgis, nende hinnanguline koguarv on üle 1 600 000. Komitee kiidab Türgit Süüria põgenikele osutatud hindamatu abi eest, mis seab kohaliku suutlikkuse ja ressursid märkimisväärse surve alla. Komitee toonitab kohalike omavalitsuste määravat rolli ja nende pakilist vajadust keskvalitsuse ning riigiväliste humanitaarsete organisatsioonide toetuse järele;
23. juhib tähelepanu asjaolule, et IPA II raames saab riik aastatel 2014–2020 jätkuvalt osa ühinemiseelsest abist, mis tähendab soovituslikku rahastamist enam kui 620 miljoni euro ulatuses aastas. Komitee toonitab, et IPA II raames suunatakse abi reformipüüdluste toetamisele õigusriigi, halduse, demokraatliku ja majandusjuhtimise, konkurentsivõime ja majanduskasvu valdkonnas. Siiski tuleb parandada ELi rahastatavate projektide kohalikul tasandil kaasrahastamise suutlikkust;
24. juhib tähelepanu sellele, et valitsuse detsentraliseerimise protsessi lõpuleviimiseks ja kohaliku arengu toetamiseks on tarvis rohkem ressursse;
25. juhib tähelepanu asjaolule, et eelarve detsentraliseerimise teist etappi ei ole kõigis omavalitsusüksustes veel lõpule viidud, ja toonitab, et omavalitsused vajavad nõutavat finantsstabiilsust, et täita neile pandud kohustusi;
26. avaldab kahetsust, et asjaomaseid piirkondliku arengu seadusi ei ole täielikult kohaldatud ja et piirkondliku majandusarengu eest vastutavatel organitel ei ole piisavalt ressursse;
27. loodab, et Türgi asub aktiivselt toetama ÜRO püüdeid leida Küprose küsimuses õiglane, kõikehõlmav ja püsiv lahendus. Komitee kutsub Türgit üles alustama oma vägede väljaviimist Küprosel ning andma vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 550(1984) Famagusta isoleeritud ala ÜRO-le üle, sest see kujutaks endast usaldust äratavat sammu ning võimalust rahuks ning majanduslikuks, sotsiaalseks ja piirkondlikuks õitsenguks mõlemas kogukonnas;
28. kutsub Türgit üles hoidma heanaaberlikke suhteid oma kõigi naabritega, mis on ühinemisprotsessi peamine eeltingimus, pidades iseäranis silmas *casus belli* ähvarduse tühistamist Kreeka vastu, samuti Küprose küsimust. Komitee tervitab asjaolu, et Türgi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on Regioonide Komitee ELi ja Türgi töörühmas näidanud väga avatud suhtumist Euroopa Liidu suhtes. Komitee kordab Euroopa Ülemkogu 24. oktoobri ja 16. detsembri 2014. aasta järeldusi ning toetab kindlalt Euroopa Parlamendi 13. novembri 2014. aasta resolutsiooni Türgi pingeid tekitava tegevuse kohta Küprose Vabariigi majandusvööndis (P8_TA(2014)_0052);

29. tervitab õigusraamistikus seoses erakondade ja valimiskampaaniatega tehtud muudatusi ning kordab, et on oluline alandada 10%list valimiskünnist, sest see võimaldaks vastavalt Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumitele kõigil Türgi ühiskonnarühmadel osaleda riigi poliitilises elus;

30. rõhutab seda, kui suur tähtsus on religioonide ja kultuuride vahelisel dialoogil kõigil tasanditel kodanikuühiskonna ja rahvusvaheliste partnerluste tugevdamiseks. Komitee rõhutab, et oluline osaleja on oikumeeniline patriarhaat, ja kutsub Türgit üles asutuma vajalikke samme tema rolli toetamiseks, muuhulgas lubades tal avalikkuses vaimulikutiitlit kasutada, tunnustades tema juriidilist staatust ja võimaldades taasavada Halki seminari;

31. avaldab kahetsust Türgis viimasel aastal kasvanud korrupsiooni pärast ja rõhutab, et korrupsiooni vastu võitlemiseks on tarvis asjakohast õigusraamistikku. Komitee väljendab samuti kahetsust sõnavabaduse, mõttevabaduse, ajakirjandusvabaduse, südametunnistuse ja usuvabaduse ning kogunemis- ja ühinemisvabaduse ebapiisava austamise pärast;

Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik

32. tunnustab komisjoni ja Euroopa Parlamendi soovitusi nõukogule avada ühinemisläbirääkimised endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi 2013. aasta eduaruande alusel, milles järeldati, et riik täidab poliitilisi kriteeriume. Komitee märgib väga murelikult, et politiseerumine nii kesk- kui ka kohalikul tasandil on viimasel ajal suurenenud ning et riigi valitsevatest parteidest eristamine muutub üha hädusamaks ning see õhustab usaldust avalike institutsioonide vastu kõigil tasanditel;

33. toonitab, et kõige tähtsamad on jätkuvalt heanaaberlikud suhted, sh nimeküsümusele ÜRO egiidi all läbirääkimiste teel saavutatava ja mõlemale poolele vastuvõetava lahenduse leidmine, ning et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsusel on selles täita konstruktiivne roll, hoidudes tegudest ja avaldustest, mis õhustavad heanaaberlikke suhteid ELi liikmesriikidega;

34. märgib mure ja pahameelega ära hiljutise väljapressimis- ja pealtkuulamiskandaali ning loodab, et valitsusel õnnestub seda kiirelt selgitada, sest selline juhtum võib avaldada negatiivset mõju endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi ühinemisprotsessile;

35. on mures endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi kodanike kasvava frustratsiooni ja kahaneva huvi pärast Euroopaga integreerumise vastu hoolimata märkimisväärsest mõjust, mida ühinemine avaldab sisepoliitikas kõigil tasanditel;

36. toetab võimalust hõlmata endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik Aadria mere ja Joonia mere makropiirkonna algatusse;

37. tunneb heameelt töö üle, mida kohalike omavalitsusüksuste liit (ZELS) on teinud endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi riigi tasandist madalama tasandi esindamisel;

38. soovib avaldada toetust Regioonide Komiteega moodustatud ühise nõuandekomitee püüdlustele kohaliku tasandi haldussuutlikkuse suurendamiseks, iseäranis keskkonnaõiguse, hariduse, põhiõiguste, korrupsioonivastase võitluse, vähemuste õiguste, kultuuriliste õiguste ja detsentraliseerimise valdkonnas;

39. tervitab käimasolevat avaliku halduse reformi ja avaliku halduse reformi töörihma tööd. Komitee kavatseb kaasa aidata kohaliku tasandi haldussuutlikkuse suurendamise püüdlustele, mis on suunatud valitsemise detsentraliseerimisele, mis on Ohridi raamlepingu põhielement;

40. avaldab kahetsust, et asjaomaseid piirkondliku arengu seadusi ei ole seni täielikult kohaldatud ja et piirkondliku majandusarengu eest vastutavatel organitel ei ole piisavalt ressursse;

41. kutsub üles tegema suuremaid pingutusi, et tagada kapitalitoetuste läbipaistev eraldamine kohalikele omavalitsustele;

42. avaldab kahetsust opositsiooni keeldumise pärast osaleda parlamendi korrapärase tegevuses, sest sellel keeldumisel on kahjulik mõju kohaliku tasandi demokraatlikule institutsioonilisele ülesehitusele;

43. on mures, sest seadusandluse edusammudele vaatamata on avalik haldus jätkuvalt killustunud ja poliitilisele mõjutamisele vastuvõtlik. Komitee soovib tungivalt suurendada avaliku halduse professionaalsust ja sõltumatust kõigil tasanditel ning austada läbipaistvuse, tulemuspõhisuse ja tasakaalustatud esindatuse põhimõtteid. Komitee kutsub valitsust üles võtma vastu avaliku sektori finantsjuhtimise reformiprogrammi;

Montenegro

44. tervitab Montenegro territoriaalse korralduse seaduse ja kohaliku omavalitsuse seaduse muutmist. Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et uute omavalitsuste loomise kriteeriumid peavad hõlmama majanduslikku ja halduslikku jätkusuutlikkust;

45. tervitab kohaliku omavalitsuse reformi käsitleva 2014. aasta tegevuskava vastuvõtmist. Komitee märgib rahuloluga, et Montenegros on olemas avaliku halduse reformi kõikehõlmav strateegiline raamistik. Avaliku halduse reformimise strateegia aastateks 2011–2016 hõlmab riigi haldusasutusi ja kohalikku omavalitsust. Komitee kutsub üles seda kiiresti rakendama;

46. tunneb heameelt selle üle, et valimist käsitlevaid õigusakte on parandatud ning et kohalikke valimisi käsitlev seadus võeti lõpuks vastu, kuid kahetseb, et selles seaduses ei käsitleta linnapeade ja omavalitsusjuhtide valimiskampaania rahastamist. Komitee toonitab samuti vajadust rakendada kooskõlas Euroopa standardite ja parimate tavadega OSCE/ODIHRi soovitusi valimiskorra kohta, sealhulgas soovitusi, mis käsitlevad sõltumatu kandidaadina valimistel kandideerimise õigust, proportsionaalset riiklikku rahastamist, et toetada võrdseid tingimusi kõigi kandidaatide jaoks, ja erakondade rahastamise auditeerimist;

47. juhib tähelepanu vajadusele ühtlustada kohaliku omavalitsuse seadus avaliku teenistuse juhtimise uue eeskirjaga;

48. märgib, et Montenegro peab tugevdama olemasolevate ühinemiseelse abi rahastamisvahendi struktuuride haldussuutlikkust ning need nõuetekohaselt ette valmistama, et suurendada ühinemiseelsete vahendite kasutamise suutlikkust;

49. juhib tähelepanu asjaolule, et tuleb luua läbipaistev, tõhus ja vastutusvõimeline kohalik haldusstruktuur ning et uute omavalitsuste loomise kriteeriumid peaksid hõlmama majanduslikku ja halduslikku jätkusuutlikkust;

50. tervitab asjaolu, et parlament võttis ühehäälselt vastu resolutsiooni, milles käsitletakse Montenegro teed Euroopaga integreerumiseks, ja seda, et parlamendi Euroopa integratsiooni komitee on korraldanud konsulteerimisesmärki täitvaid kuulamisi, arutanud valitsuse koostatud läbirääkimispositsiooni ja pidanud avalikke arutelusid ELiga seonduvatel teemadel;

51. tervitab asjaolu, et valitsus keskendub jätkuvalt ELi liikmesuse eesmärgile ja on ELiga integreerumise protsessi raames vastu võtnud mitu strateegilist dokumenti;

52. tervitab asjaolu, et jätkatakse kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajate kaasamist riigi ja kohalike haldusasutuste, sh ELiga ühinemiseks peetavate läbirääkimiste peatükkidega tegelevate töörühmade tegevusse;

53. rõhutab asjaolu, et Montenegro aitab jätkuvalt aktiivselt kaasa piirkonna stabiilsusele;

54. tervitab Regioonide Komitee ja Montenegro ühise nõuandekomitee väga edukate kohtumiste jätkumist ning loodab, et lähiaastatel algab mõlemale poolele kasutoov koostöö Montenegro kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

55. tervitab ühisaruande „ELi ühinemiseelsete vahendite vastuvõtusuutlikkuse suurendamine ja haldussuutlikkuse parandamine Montenegro kohalikul tasandil”⁽²⁾ vastuvõtmist ühise nõuandekomitee raames;

⁽²⁾ CdR3127-2013_00_00.

56. väljendab rahulolu asjaoluga, et 27. oktoobril 2014 tuli ühine nõuandekomitee Kotoris Montenegros neljandat korda kokku, et arutada kohaliku omavalitsuse reformi käsitlevat 2014. aasta tegevuskava ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist põllumajandusse ja maaelu arengusse ning üldist majandushuvi pakkuvatesse teenustesse;

57. väljendab rahulolu asjaoluga, et valitsus teeb pingsat tööd uue kohaliku omavalitsuse seadusega, nagu rõhutati ELi ja Montenegro ühise nõuandekomitee viimasel kohtumisel 27. oktoobril 2014 Kotoris;

58. avaldab kahetsust, et tugevasti polariseerunud sisekliima tõttu boikoteerib opositsioon parlamendi tööd, mis takistab reformipüüdluste edenemist. Komitee kutsub kõiki, nii valitsus- kui ka opositsioonierakondi tungivalt üles keskenduma jätkuvalt riigi ELiga integreerumise tegevuskavale, pidades kõigil tasanditel jätkusuutlikku dialoogi ja tehes konstruktivist koostööd;

Serbia

59. väljendab rahulolu asjaoluga, et 21. jaanuaril 2014 algasid ametlikult ühinemisläbirääkimised. Komitee avaldab heameelt Serbia ettevalmistuse ja osaluse üle esimesel ELi-Serbia valitsustevahelisel konverentsil ning Serbia valitsuse hea ettevalmistuse ja aktiivse osaluse üle ELi õigustiku sõelumisprotsessis;

60. soovib, et Serbia valitsus kaasaks kohaliku tasandi esindajad ja Vojvodina autonoomse piirkonna esindajad algusest peale ühinemismenetluses;

61. tervitab asjaolu, et uus valitsus on täielikult pühendunud ELi vahendusel Priština käivitatud dialoogi jätkamisele, ja ergutab jätkama kõigil tasanditel reforme õigusriigi, kohtusüsteemi ning korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse valdkonnas;

62. avaldab heameelt uue asjakohase avaliku halduse ja kohaliku omavalitsuse ministeeriumi üle, mis kujutab endast esimest sammu teel kohaliku tasandi tõhusama avaliku halduse poole;

63. avaldab heameelt selle üle, et 2014. aasta jaanuaris võeti vastu uus strateegia avaliku halduse reformimiseks, mis hõlmab kes- ja kohaliku tasandi korralduslikku poliitikat, sh detsentraliseerimist. Komitee ärgitab uut avaliku halduse ja kohaliku omavalitsuse ministeeriumi kaasama kõik sidusrühmad tegevuskava tegevuse kindlaksmääramisse;

64. tunneb heameelt avaliku halduse reformi töörühma loomise üle, mille ülesanne on olla Euroopa Komisjoni ja Serbia vahelise poliitilise dialoogi foorum, ning kutsub üles korraldama avaliku halduse reformiga seonduvaid meetmeid riigi tasandist madalamal tasandil;

65. avaldab kahetsust, et kohaliku omavalitsuse töötajate staatust ja palku reguleerivad seadused ning kohaliku omavalitsuse koolitusstrateegia ootavad alles vastuvõtmist;

66. toonitab, et korrupsioon kohalikes haldusasutustes nõuab ka edaspidi tähelepanu ja et jätkuvalt valmistavad muret kohalikul tasandil ajakirjanike vastu suunatud ähvardused ja vägivald;

67. toonitab, et IPA II raames saab Serbia aastatel 2014–2020 jätkuvalt osa ühinemiseelsest abist, kusjuures abi soovituslik kogusumma on 1,5 miljardit eurot. Komitee loodab, et asjakohast osa ühinemiseelse abi vahenditest kasutatakse riigi tasandist madalamal tasandil;

68. märgib, et vastusena konstitutsioonikohtu detsembris tehtud otsusele kuulutati riigi parlamendi ja piirkondliku esinduskogu ühismenetluse tulemusel mais välja Vojvodina läbivaadatud statuut. Komitee kahetseb siiski, et varasema korraldusega võrreldes on Vojvodina autonoomse piirkonna autonoomia vähenenud;

69. avaldab kahetsust, et seni ei ole piisavalt käsitletud küsimust, kas Vojvodina autonoomset piirkonda rahastatakse Serbia riigi eelarvest;

70. tervitab asjaolu, et Vojvodina autonoomne piirkond tagab jätkuvalt vähemuste kaitstuse kõrge taseme ja et rahustevahelised suhted on jäänud üldiselt heaks;

71. märgib murega, et kohaliku tasandi haldus- ja juhtimissuutlikkus on jätkuvalt madal, püsivad märkimisväärsed erinevused omavalitsusüksuste vahel ning riigi haldusalase detsentraliseerimise nõukogu ja ministeeriumidevaheline munitsipaalrahanduskomisjon ei tegutse ikka veel;

72. tunneb heameelt selle üle, et 2015. aastast luuakse Serbiaga ühine nõuandekomitee, mis aitab kaasa ühinemisprotsessile ja teeb koostööd Serbia kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajatega. Komitee jääb ootama võimalust teha koostööd Serbia kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

73. tervitab rahvuskonventsiooni loomist Euroopa Liidu küsimustes. Konventsioon peaks ühinemisläbirääkimiste protsessis toimima kodanikuühiskonnaga tehtava koostöö platvormina. Komitee kutsub üles korraldama ulatuslikumaid ja parema ajakavaga konsulteerimisi;

Albaania

74. ärgitab Albaania ametiasutusi tagama valimistega tegelevate haldusasutuste sõltumatuse aegsasti enne 2015. aasta kohalikke valimisi;

75. märgib, et 2013. aasta parlamendivalimistel tehtud edusamme jätkates peab Albaania aegsasti enne 2015. aasta kohalikke valimisi ellu rakendama OSCE/ODIHR valimisvaatlusmissiooni soovitud, iseäranis seoses valimistega tegelevate haldusasutuste sõltumatuse tugevdamisega;

76. tervitab uue kohaliku tasandi küsimuste eest vastutava ministri määramist;

77. väljendab rahulolu detsentraliseerimisreformide edenemisega ja sellega, et on alanud töö kohalike omavalitsusüksuste ülesannete selgitamiseks uue halduskorralduse raames;

78. kutsub üles tegema suuremaid pingutusi haldusreformiga edasi liikumiseks ja kohalike omavalitsusüksuste haldussuutlikkuse suurendamiseks rahaliselt jätkusuutlikul viisil. Komitee märgib, et Albaaniale kandidaatriigi staatuse andmine loob eeldused enamateks reformideks avaliku halduse, kohtusüsteemi sõltumatuse, korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse ning inimõiguste, sealhulgas vähemuste õiguse kaitse valdkonnas;

79. tunnistab asjaolu, et kohaliku omavalitsuse kogukulud 2013. aastal olid hinnanguliselt 2,2 % SKPst, samas kui tulud moodustasid 0,8 % SKPst ja kohaliku omavalitsuse tuludes domineerisid jätkuvalt kohalikud maksud;

80. toonitab, et loodud kohalikud omavalitsusüksused ei ole uue avaliku teenistuse seaduse rakendamist veel täielikult alustanud;

81. avaldab kahetsust, et suur politiseeritus takistab ikka veel keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste suhteid, piirab kohalike omavalitsuste liitude rolli ning mõjutab nende liitude vahelist koostööd;

82. ergutab kohalikke omavalitsusi looma kaasava dialoogi kodanikuühiskonna ja kohalike kogukondadega;

83. märgib kahetsusega, et juulis vastu võetud territoriaal- ja haldusreformi seadusega vähendati drastiliselt kohalike omavalitsusüksuste hulka, viies selle 373-lt 61-le, kaotati vallad ja säilitati 12 olemasolevat piirkonda, võtmata arvesse vähemuste muresid. Komitee toonitab vajadust säilitada kohalik identiteet ja kodanikulähedus;

84. avaldab kahetsust, et inimressursside juhtimine ja finantskontroll kohalikes omavalitsuses on jätkuvalt nõrk;

Bosnia ja Hertsegoviina

85. tervitab Bosnia ja Hertsegoviina presidentuuri kirjalikku lubadust, mille on allkirjastanud poliitilised juhid ja heaks kiitnud riigi parlament, meetmete kohta, millega tagatakse institutsioonide toimivus ja tulemuslikkus ning alustatakse reforme kõigil valitsustasanditel, samuti meetmete kohta, millega kiirendada leppimisprotsessi ja parandada haldussuutlikkust. Komitee rõhutab, et stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumine on nüüd võimalik, ja kutsub uusi juhte üles leppima ELiga kokku tegevuskavas, mis näeb riigi edasiminekkuks ette laialdase ja kaasava reformikava;

86. toonitab, et suur ja ebatõhus avalik sektor koos kattuvate pädevusvaldkondadega riigi, üksuse ja valla või kantoni tasandil (eelkõige föderatsioonis) kujutab jätkuvalt ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkusele;

87. juhib tähelepanu asjaolule, et Bosnia ja Hertsegoviina praegune poliitiline olukord kahjustab riigi suutlikkust rääkida ELi küsimustes ühel häälel. Oluline on luua valitsuse eri tasandite vahele ELi küsimusi hõlmav koordineerimismehhanism;

88. juhib tähelepanu asjaolule, et omavalitsusüksusi puudutavad seadused on suures osas kooskõlas Euroopa kohaliku omavalitsuse hartaga, v.a jätkuv ebaselgus pädevusvaldkondade jagunemises üksuste, kantonite ja valdade vahel ning kohaliku tasandi suhteliselt väike autonoomia finantsküsimustes;

89. väljendab kahetsust, et kokkuvõttes ei ole Bosnia ja Hertsegoviina saavutanud mingit edu kõigi valitsustasandite toimimise ja tõhususe parandamisel ega ole jõudnud kolme põhiraHVuse võrdõiguslikkuseni, mis takistab oluliselt institutsioonide ja riigi toimimist;

90. märgib kahetsusega, et üldiselt edenevad reformid kõigil riigitasanditel jätkuvalt aeglaselt või on isegi seiskunud ning et riigivõimud ei ole teinud edusamme ELi vahendite kaudseks haldamiseks vajaliku struktuuri loomisel;

91. on vastu lõhestava retoorika jätkuvale kasutamisele mõne poliitilise esindaja poolt ükskõik millisel riigitasandil ning Bosnia ja Hertsegoviina riigina toimimise suutlikkuse küsimärgi alla seadmisele;

92. kahetseb, et 12. oktoobri 2014. aasta valimised ei toimunud kooskõlas Sejđici/Finci kohtuotsusega, mis takistab oluliselt edasist ühtlustamist ELi ning Bosnia ja Hertsegoviina vahel;

93. tervitab Brčko piirkonna aktiivset osalust ühinemiselsetes ettevalmistustes, selle kindlat pühendumust ja elluviidud reformidega saavutatud märkimisväärseid edusamme, mis on oluliselt suuremad riigi teiste haldusüksuste omadest;

Kosovo ⁽³⁾

94. tervitab Euroopa Liidu ja Kosovo vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu algatamist;

95. väljendab rahulolu Kosovo ja Serbia aktiivse ja konstruktiivse osalemisega ELi vahendatud dialoogis;

96. juhib tähelepanu asjaolule, et Kosovos peeti edukalt 2013. aasta sügisel linnapeade ja kohalike volikogude valimised ning 8. juunil 2014 ennetähtaegsed parlamendivalimised;

97. rõhutab, et pingutused kohaliku omavalitsuse suutlikkuse suurendamiseks on jätkunud ja et kohaliku omavalitsuse ministeerium on parandanud omavalitsusüksustele antavaid suuniseid;

⁽³⁾ Selline nimekasutus ei mõjuta Kosovo staatuse küsimuses võetud seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

98. toonitab, et poliitiline sekkumine avalikku haldusse püsib nii kesk- kui ka kohalikul tasandil ning et tuleb jätkata jõupingutusi asjaomaste korrupsiooni ennetamist ja avaliku teenistuse usaldusvärsuse edendamist käsitlevate sätete täielikuks rakendamiseks;
99. toonitab, et Kosovo ametivõimud, eelkõige kohalikul tasandil, peavad üles näitama suuremat pühendumist kultuuri- ja usundipärandi kaitsele;
100. tervitab asjaolu, et esmakordselt loodi Põhja-Kosovos kohalikud omavalitsused vastavalt Kosovo õigusele;
101. toob esile, et kohalike omavalitsuste pingutused otsustusprotsessi läbipaistvuse suurendamiseks, detsentraliseerimise rakendamiseks ning kohalikele omavalitsustele asjakohase toetuse ja vahendite tagamiseks peavad jätkuma;
102. ootab kiireid selgitusi Euroopa Liidu õigusriigimissiooni (EULEX) esindajatele suunatud hiljutiste korrupsioonisüüdistuste kohta, et mitte öönestada usaldust ELi institutsioonide vastu;
103. on mures märkimisväärsete edusammude puudumise pärast võitluses korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu, mis kujutab endast Kosovo demokraatliku, sotsiaalse ja majandusarengu olulist takistust;
104. tunneb heameelt selle üle, et on tehtud teatavaid edusamme, eelkõige linnapeade valimine kogu Kosovo territooriumil peetud valimistel ning ELi rahastatavate projektide arvu suurenemine Kosovo põhjaosas. Komitee rõhutab siiski, et tuleb edasi liikuda Serbia omavalitsuste liidu moodustamisega, mis peaks kaotama igasuguse vajaduse paralleelsete struktuuride järele. Samal ajal märgib komitee, et etniliste albaanlaste ja serblaste kogukondade lähendamiseks on vaja jätkuvalt teha pidevaid jõupingutusi;
105. soovib hõlmata Kosovo kõigisse Lääne-Balkani riikide piirkondliku koostöö foorumitesse, iseäranis kohaliku omavalitsusega seonduvatesse. Lisaks soovib komitee hõlmata Kosovo ja Kosovo omavalitsusüksused sellistesse Euroopa kohaliku omavalitsuse organitesse nagu Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu või Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Kongress. Komitee toetab Kosovo osalemist ELi programmides, mis võimaldaksid Kosovol märkimisväärsest rahalisest toetusest ka kohalikul tasandil osa saada;
106. tunneb heameelt selle üle, et 35 omavalitsusüksuses on ametisse nimetatud Euroopa integratsiooni eest vastutav omavalitsusametnik.

Brüssel, 16. aprill 2015

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamuse teemal „Transpordipoliitika 2011. aasta valge raamatu rakendamine”

(2015/C 195/02)

Raportöör: Spyros Spyridon (EL/EPP), Porose vallavolikogu liige

I. POLIITILISED SOOVITUSED ⁽¹⁾

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Transport kui majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse keskne tegur

1. rõhutab, et inimeste ja kaupade liikuvus on eeldus ELi majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlevate kesksete eesmärkide saavutamiseks ning ühtse turu lõpuleviimiseks. Transport annab panuse Euroopa ja selle piirkondade konkurentsivõimesse ning Euroopa Liit on selles valdkonnas ülemaailmne teerajaja;
2. viitab transpordi proportsionaalselt kõrgetele kuludele kaupade ja majapidamiste puhul: transport moodustab 13,2 % majapidamiste eelarvest ja kuni 15 % kaupade hinnast. Samas on transport ikka veel 96 % osas sõltuv naftast, millest suurt osa toodetakse maailma ebastabiilsetes piirkondades;
3. märgib, et pole seatud vahe-eesmärke, mis raskendab saavutatud edusammude hindamist. Siiski on Euroopa Komisjoni uue koosseisu ametisemääramise, valge raamatu rakendamise eelseisva läbivaatamise ning kiirelt muutuvate raamtingimuste (majanduskriis, transporti puudutavad laiemad geopoliitilised arengud) taustal seniste edusammude osaline hindamine asjakohane;
4. tõdeb, et valge raamatu ambitsioonikad eesmärgid on edusammude tõukejõuks. Samuti viitab komitee transpordimeetmete ning keskkonna-, innovatsiooni-, sotsiaal- ja majanduspoliitika meetmete omavahelisele sõltuvusele. Soovitav oleks ühendada need eesmärgid naftasõltuvuse, müra, õhusaaste ja suurte kulude vähendamise ning kasvuhoonegaaside heitkogustest põhjustatud kliimamuutuste vastu võitlemise eesmärkidega;
5. soovib Euroopa Komisjonil arvestada vahekokkuvõttes ja eesmärkide võimalikul ajakohastamisel selliseid uusi väljakutseid nagu geopoliitilised arengud, transpordivoogude nihkumine, uute konkurentide esilekerkimine, uued tehnoloogilised arengud, sotsiaalne dumping ning iga liikmesriigi ja piirkonna erilised tingimused. Samuti peaks komisjon määratlema vahe-eesmärgid ajavahemikuks pärast 2020. aastat;
6. tunnustab Euroopa Komisjoni ettenägelikkuse eest võtta vastu rida seadusandlike ettepanekuid ja algatusi, mis puudutavad meetmepakette raudtee- ja lennutranspordi ja sadamapoliitika valdkonnas, ning kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles kiirendama menetlusi nende vastuvõtmiseks. Sellised ELi meetmed tuleks välja töötada kooskõlas subsidiaarsuse ja minimaalse bürokraatia põhimõtetega;
7. soovib siiski, et vähemalt sama palju jõupingutusi tehtaks linnade ühistranspordi valdkonnas, mis moodustab olulise osa kogu ühistranspordist ning millel võib olla kõige suurem otsene mõju keskkonnale ja enamiku inimeste elukvaliteedile ELi kõige tihedamalt asustatud piirkondades;
8. viitab sellele, et Euroopa transpordi- ja logistikasektori konkurentsivõime parandamiseks tuleb seoses konkurentsiga teistest maailmajagudest eelkõige tagada kaupade ja toodete vaba liikumine ELi siseturul.

⁽¹⁾ Palun arvestage, et vastavalt komitee kodukorra artikli 55 lõikele 2 tuleb „komitee arvamustes seadusandlike aktide kohta [...] võtta seisukoht ettepaneku vastavuse kohta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele”.

Piirkondade konkurentsivõime ja transpordi kvaliteedi vastastikune mõju

9. rõhutab kohaliku ja piirkondliku tasandi ulatuslikumat rolli linna- ja piirkondliku transpordi ja liikuvuse planeerimisel ning selle otsustavat tähtsust inimeste elukvaliteedile ja piirkondlikule konkurentsivõimele. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused vastutavad võrgu planeerimise ja hooldamise, parkimise ja juurdepääsetavuse ning keskkonnastandardite rakendamise järelevalve eest ning seetõttu tuleb neid kaasata partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtete alusel. Regioonide Komitee nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivsemat osalust otsustusprotsessis;

10. märgib, et linnaliikluse planeerimine on otseselt seotud linna- ja ruumilise planeerimisega. Komitee juhib veel kord tähelepanu säästva linnalise liikumiskeskonna kavandamise kontseptsioonile (sh hinnakujundus), kus ELi roll peab soodustama ühtlustamist, kuid siiski jääma mittesiduvaks;

11. juhib uuesti tähelepanu sellele, et kvaliteetse üleeuroopalise transpordisüsteemi tagamiseks on vaja osutada sama palju tähelepanu ja pakkuda samasugust toetust liiklusvoogude algus- ja lõpp-punktideks olevatele kohtadele kui üleeuroopalistele transpordivõrkudele. Kõnealustesse algus- ja lõpp-punktidesse tuleb suunata ulatuslikku toetust ning neis tuleb omavahel ühendada kõik transpordiliigid ja -viisid;

12. juhib tähelepanu asjaolule, et kuigi valges raamatus on kirjas, et tulevase heaolu huvides on vaja tagada tõhus transport kõikides piirkondades, käsitleb Euroopa Komisjon transpordisektorit üha enam samal viisil kui vaba turu mis tahes muud osa – ja seda mitte ainult antava riigiabi hindamisel. Avaliku sektori transpordiettevõtjad (või avalik-õigusliku asutuse omandis olevad ettevõtjad) satuvad sageli raskesse olukorda, kus eraettevõtjad võtavad üle tulusad liinid ja ühendused (mõnikord dumpinguhindadega eesmärgiga omandada tulevikus monopol) ning avaliku sektori üksused ja transpordiettevõtjad (sealhulgas avaliku sektori asutuste omandis olevad üksused) teenivad üksnes kahjumlikke liine ja ühendusi. Kui mõelda, et valges raamatus ei käsitata transporti üksnes äritegevuse sektorina, vaid ka vahendina ELi ja selle erinevate piirkondade konkurentsivõime ja heaolu tagamiseks, tuleb põhjalikult muuta lähenemisviisi avaliku sektori transpordiettevõtjatele ja nendega sarnastele ettevõtjatele eraettevõtjatega võrreldes. Erasektori transpordiettevõtjad peavad transporti täiesti loogiliselt üksnes ärikasumi teenimise viisiks, arvestamata vajadust hoolitseda üksikute piirkondade ja kogu ELi konkurentsivõime tagamise eest;

13. toetab mootorita transpordiliike (jalgratas, kõndimine) lühikeste vahemaade puhul, kuna need on keskkonnasõbralikumad, odavamad ja sageli kiiremad lahendused. Sobivad transpordivõrgud ja inimeste hoiakute muutumist soodustavad meetmed aitavad seda saavutada, iseäranis seoses selliste transpordiliikide edendamise ja kasutamiseiga;

14. pooldab pikkade vahemaade puhul jätkusuutlike transpordiliikide koostalitluse soodustamist kaubaveos ning vedude ümbersuunamist maanteelt jätkusuutlikele transpordiliikidele ehk raudtee-, mere- ja siseveetranspordile;

15. rõhutab asjakohaste ja piisava rahastusega transpordivõrkude ja -liikide olulisust hõredalt asustatud või geograafiliselt ebasoodsates piirkondades, nt väga hajutatud asustusega piirkonnad, saared, äärepoolsemad piirkonnad, piiriülesed ja mäestikualad, kui peamist tegurit territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi saavutamisel. Selliste piirkondade vajadusi ei ole ELi transpordialastes poliitikameetmetes ja programmides piisavalt tunnustatud. Komitee leiab, et tarvis on hoolikat kavandamist, et sobitada omavahel keskkonnanõuded, transporditeenuste osutajate vajadused ning vajadus kehtestada mõistlikud hinnad tarbijatele;

16. arvestades asjaolu, et uutes liikmesriikides puuduvad endiselt kvaliteetsed põhilised transpordiühendused – ja mitte ainult üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) vallas, vaid eelkõige piirkondlike ja kohalike põhiteenuste valdkonnas (ümbersõidud, tavapärased piirkondlikud ja kohalikud maanteed, millest sõltub tööjõu liikuvus jne), mis on määrava tähtsusega kõnealuste piirkondade konkurentsivõime jaoks –, rõhutab, et transpordiprobleemile ja transpordi edendamisele uutes liikmesriikides tuleb läheneda täiesti erinevalt võrreldes vanade liikmesriikidega, kus infrastruktuur on juba rajatud;

17. rõhutab, et piiriüleste alade vahelise ühtekuuluvuse ja piiriülese koostöö arendamise jaoks on olulised piiriüleised transpordiühendused kohalikul ja piirkondlikul tasandil, ning märgib, et seda eri ole kahjuks piisavalt arvesse võetud piiriülese koostöö programmide koostamisel ajavahemikuks 2014–2020;
18. toonitab, et tähelepanu tuleb pöörata kõrgetasemeliste transporditeenuste pakkumisele haavatavatele elanikkonnarühmadele ning demograafiliste väljakutsetega silmitsi seisvates piirkondades;
19. rõhutab olulist seost usaldusväärse, paindliku ja kvaliteetse transpordisüsteemi ning turisminduse konkurentsivõime vahel;
20. väljendab pettumust selle üle, et „ühendvedude piletite” valdkonnas, eelkõige mis puudutab mitmeliigilist transporti üle piirkondade ja riigipiiride, on tehtud vähe ning ootab selles valdkonnas märkimisväärseid edusamme 2020. aastaks;
21. juhib tähelepanu sellele, et väga vähe edusamme on tehtud mitmeliigilise transpordi ja piletimüügi alase üleeuroopalise teabe vallas ning et enamikus liikmesriikides puudub ikka veel oma üleriigiline sõidugraafikute süsteem, kuhu oleksid koondatud kõik asjaomases riigis kehtivad sõidugraafikud ja kus oleks võimalik otsida riigisiseseid ühistranspordiühendusi ja broneerida pileteid. Teave mitmeliigilise transpordi kohta on üks vahenditest, mis võib oluliselt suurendada reisijate huvi ühistranspordi kasutamise vastu. Komitee on samuti seisukohal, et selliste süsteemide loomisel ja kasutamisel ei peaks töötleva mitte ainult sõidugraafikutest saadavat staatilist teavet, vaid et tuleks kasutada ka tohtuid võimalusi, mida teabe kättesaamiseks pakuvad GNSSi süsteemid, eelkõige Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteem Galileo;
22. väljendab heameelt edusammude üle reisijate õiguste valdkonnas. Komitee märgib siiski, et teave kõnealuste õiguste kohta ja õigused ise on killustatud sõltuvalt transpordiliigist, ning nõuab paremat kooskõla kasutajate huvides, ning kutsub samuti üles kohaldama kõnealuseid Euroopa Liidu tagatud õigusi ulatuslikumalt liikmesriikides, kes praegu kasutavad kõikvõimalikke erandeid, et piirata õiguste kohaldamist;
23. rõhutab, et kõige keerulisem etapp reisisüsteemi ja piletimüügi valdkonnas on nn esimene ja viimane kilomeeter („first/last mile”), st see osa marsruudist, mis kuulub enamasti kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse. Seetõttu tuleb kohalikul ja piirkondlikul omavalitsused kaasata erinevate lahenduste teostamisse ja järelevalvesse, et tagada kogu süsteemi toimimine;
24. avaldab kahetsust, et ainult neli liikmesriiki kohaldavad rongireisijate õigusi käsitlevat määrust täies ulatuses, ning kutsub kõiki teisi liikmesriike tungivalt üles tühistama kehtivad erandid;
25. märgib, et ühtlustatud standardite puudumine liikmesriikide vahel moonutab konkurentsi ja võib kaasa tuua liikluskoormuse ümberpaiknemist, millega kaasnevad keskkonna-, transpordi- ja haldusalased mõjud;
26. sobiva transpordinfrastruktuuri ja heade ühenduste loomine tugevdab majanduslikult kõiki piirkondi ja muudab nad otseinvesteeringute jaoks atraktiivsemaks, mis läbi paraneb nende konkurentsivõime ja ka kogu ELi konkurentsipositsioon;
27. on seisukohal, et tuleb selgitada reisijate õigusi piiriülesel reisimisel esindavate riiklike täitevasutuste pädevusi;

Teel Euroopa integreeritud, usaldusväärse, puhta ja ohutu transpordisüsteemi suunas

28. viitab transpordivõrgu ebaühtlasele arengule ja killustatusele Euroopa piirkondades, eriti mis puudutab raudtee- ja maanteetransporti. Konkurentsivõime tugevdamiseks on tarvis kvaliteetset transpordivõrku ja paindlikke rahastamisvahendeid. Selleks peab komitee esmatahtsaks üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist ja iseäranis raudteekaubaveo mahu suurendamist ning piirkondlike lennujaamade võrgustiku arendamist;

29. pooldab väliskulude (sotsiaal- ja keskkonnakulud, sh õnnetuste, õhusaaste, müra ja liiklusummikutega seonduvad kulud) arvessevõtmist ning põhimõtete „kasutaja maksab” ja „saastaja maksab” järgimist, et viia turuvalikud kooskõlla jätkusuutlikkusvajadustega. Seejuures tuleks uurida, kas edasiste meetmete abil on võimalik järk-järgult kasutusele võtta kohustuslik ühtne kulusid arvestav süsteem äriotstarbeliste sõidukite puhul kogu linnadevahelises transpordivõrgus ning teha lõpp praegusele olukorrale, kus rahvusvahelised veotevõtjad peavad Euroopa tasulistel maanteedel takistusteta liiklemiseks omama „eurovignette’i”, viit siseriiklikku kleebist, kaheksat eri märgist ja teemaksulepinguid;

30. viitab edusammudele, mida on saavutatud liiklusohutuse valdkonnas, kuid ka erinevustele liikmesriikide õigusaktides ja standardites, nt ohtlike toodete transportimisel. Komitee kordab oma üleskutset kulude arvessevõtmise teadusliku mudeli järele, eelkõige seoses liiklusõnnetustega;

31. märgib, et reisijateveo ja eelkõige õhustranspordi puhul ei sõltu reisijate ohutus mitte ainult laitmatust tehnilisest seisukorrast, vaid ka meeskondade reeglipärasest hindamisest ja ohutusstandardite pidevast parandamisest, ning kutsub pädevaid asutusi üles võtma viivitamata meetmeid nendes konkreetsetes valdkondades;

32. tervitab algatust Shift2Rail ja sinise vööndi projekti edendamist ning juhib tähelepanu asjaolule, et vaatamata ummikutele maanteedel ja õhus ei ole tehtud piisavaid edusamme üleminekul raudtee-, sisevee- või meretranspordile. Rongid ja laevad võivad veelgi aidata kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste ja õnnetuste arvu vähendamise eesmärkide saavutamisele. Seetõttu tuleb soodustada üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamist ja elluviimist, kriteeriumite ja eeskirjade ühtlustamist eri raudteeametite vahel ning uute ettevõtjate juurdepääsu hõlbustamist vaba konkurentsi raames;

33. väljendab heameelt Euroopa ühendamise rahastu konkreetse kasutuselevõtu üle, ent tunneb muret selle pärast, et Junckeri plaani tagajärjel viiakse sellest välja 2,7 miljardit eurot, samas kui Euroopa ühendamise rahastu eelarve maht on juba praegu ebapiisav selleks, et viia lõpule üleeuroopaline transpordivõrk. Komitee väljendab sellega seoses kahetsust tõhusasse ja jätkusuutlikkusse transpordisüsteemi ning keskkonnasõbralikule transpordile üleminekusse tehtavate investeeringute ilmse puudulikkuse üle;

34. Euroopa Kontrollikoja hiljutisest aruandest lähtudes kutsub komitee liikmesriike üles võtma meetmeid kitsaskohtade kõrvaldamiseks veetranspordis (sillad, lüüsid, jõgede laius jne), koordineerima oma tegevusi ning kandma hoolt infrastruktuuri projektide lõpuleviimise ja hoolduskavade rakendamise eest;

35. märgib, et puuduvad igasugused viited integreeritud mere- või sisevee- ja õhustranspordile või vesilennukite arendamisele, ja kutsub üles lisama need transpordi planeerimisse;

36. toetab ühtse Euroopa taeva algatust ning kutsub Euroopa Komisjoni üles esitama läbipaistva teenindusaegade jaotamise süsteemi, et konkurentsi huvides optimeerida lennujaamade kasutust. Komitee märgib, et täheldatud viivitustega stardi ja maandumise ajal kaasnevad kõrgemad kulud ning nõuab, et uuritaks lennukõrguste suurendamisest tulenevat troposfääris leiduvate saasteainete võimalikku keskkonnamõju;

37. nõuab koordineeritud tegutsemist, eesmärgiga tugevdada mitmeliigilist transporti, eelkõige luues vajalikud ühendused sõlmpunktides (nt lennujaamad ja sadamad ja mitmeliigilise transpordi keskused), ning rõhutab koordineerimise vajadust liikmesriikide piiridel. Seda võiks pakkuda Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus (ETKR);

38. tervitab eriti edusamme, mis on tehtud alternatiivsete energiaallikate ja rahastamismeetodite leidmisel selliste transpordi suurprojektide tarvis, mis nõuavad pikaajalist planeerimist ja rahastamist. Siiski juhib komitee tähelepanu sellele, et alternatiivsete energiaallikate soodustamisel järgitakse erinevat lähenemisviisi ning et seoses alternatiivsete jõuseadmete „puhtusega” antavad toetused ei ole astmelised. Komitee kutsub seetõttu üles edendama senisest rohkem jõuseadmeid, mis ei tooda üldse või toodavad vaid minimaalselt heitkoguseid ning mille puhul on infrastruktuur juba olemas ja tõendatult toimiv (nt trammid ja trollid);

39. rõhutab, et tehnoloogilised ja õiguslikud arengud kogu transpordisektoris nõuavad kasutajatelt uusi oskusi. Komitee kutsub liikmesriike ja Euroopa Komisjoni üles võtma arvesse vajadust pideva koolituse järele ning arvestama nende meetmetega kaasnevate kuludega kavandamise ja planeerimise etapis, nii et valget raamatut oleks võimalik täielikult rakendada;
40. toonitab kiireid muutusi transpordisektori töötingimustes ning kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles standardeid ja sotsiaalseid õigusi ühtlustama, eesmärgiga parandada töötingimusi ja takistada ebaausat konkurentsi;
41. rõhutab, et keskkonnasõbralikum transport nõuab meetmeid, et edendada ühistranspordi kasutamist ning teadusuuringuid puhtamate kütuste ja tõhusamate mootorite valdkonnas. Selleks on vaja rakendada meetmeid, mille abil hoogustatakse hübriidsõidukite ja elektritranspordi kasutamist;
42. rõhutab alternatiivkütuste ning säästva, keskkonnasõbraliku ja vähese CO₂-heitega majanduse uuendatud infrastruktuuriga seonduva tehnoloogilise innovatsiooni olulisust, et Euroopa ettevõtjad saaksid laiendada ekspordi, edendada majanduskasvu ja luua töökohti;

Euroopa peaks oma edukat transpordimudelit väljaspool ELi tutvustama

43. kordab oma toetust Euroopa Liidu jõupingutustele eksportida rahvusvahelisel tasandil oma transpordimudeleid aktiivse osalemise kaudu rahvusvahelistel foorumitel;
44. kõrgetel standarditel põhinevate Euroopa transpordivõrkude kvaliteet ja ohutus on eeskujuks kolmandatele riikidele ning samal ajal annavad need panuse Euroopa kodanike turvalisusesse ja elukvaliteeti. Euroopa standardite eksport ja rahvusvaheliste turgude avamine tugevdab ka Euroopa tööstuse konkurentsivõimet;
45. märgib, et transpordisektor on väga kompleksne ning see hõlmab selliseid valdkondi nagu infrastruktuur, infotehnoloogia, teadustegevus ja innovatsioon, sõidukite tehnilised andmed ja kasutajate käitumine, kui nimetada vaid mõningaid. Komitee kutsub liikmesriike ja ELi institutsioone üles pöörama piisavat tähelepanu nende erinevate valdkondade edukale kooskõlastamisele, kasutades seejuures võimalikult vähe bürokraatiat ning tehes tihedat koostööd kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, saavutamaks optimaalseid tulemusi.

Brüssel, 16. aprill 2015

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Piimasektori tulevik”

(2015/C 195/03)

Raportöör: René Souchon (FR/PES), Auvergne'i piirkonna volikogu esimees

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

I. TAUSTAANALÜÜS**Piimatoodete turu olukorra areng**

1. märgib, et 13. juuni 2014. aasta aruandes COM(2014) 354 final, mis koostati 2014. aasta märtsi keskpaigas saadaval olnud andmete alusel, hindab Euroopa Komisjon piimaturu olukorda lühikeses ja keskpikas perspektiivis soodsaks ja leiab, et piimakvootide kaotamisega tuleb jätkata. Komisjon tunnistab, et veel on lahendamata küsimusi, kuid on seisukohal, et kvootide lõppemise mõju on praeguses etapis veel liiga vara hinnata, ning soovib uute seadusandlike ettepanekute esitamise oodata 2018. aastani;
2. leiab, et väga soodsa turu ja soodsate hindade arengu pöördumist alates 2014. aasta märtsist on mõjutanud kolm tegurit: suur üleilmne tootmine, üleilmse nõudluse aeglustumine ja Venemaa embargo. Euroopa tootmise jõulise kasvu kontekstis aitavad juba need kolm tegurit kaasa piimahinna märkimisväärsele alanemisele;
3. märgib, et 2015. aasta esimese poolaasta prognooside kohaselt eeldatakse hindade langust ja piimatoodete varude vähenemist määral, mis võib ületada 2009. aasta taseme. Seejuures valitsevad liikmesriikide vahel ja mõnikord isegi ühe liikmesriigi sees märkimisväärsed erinevused;

Piimapaketi rakendamine

4. märgib, et komisjoni aruande kohaselt on lepingute kasutamine ikka veel marginaalne, mis takistab jõuvahekorra muutumist tootjate kasuks. Ühistud, mis toodavad üle 60 % Euroopa piimatoodangust, on lepingute sõlmimisest ja tootmispiirangutest vabastatud, kuna nad teatasid varem, et koguvad kokku kõigi oma liikmete toodetava piima. Kõik see piirab tugevalt piimapaketis sisalduvate meetmete kohaldamisulatust;
5. täheldab, et tootmise ja kogumise jõuline suurenemine 2014. aastal kogu Euroopa Liidus näitab, et lepingute sõlmimine ei ole avaldanud – ega avalda tulevikus – mõju kogupakkumise kontrollimisele ELis, kuna piimatootjate vahel toimib nüüd avatud konkurents;
6. märgib, et turustamisector, piima toiduahela viimane lüli, kasutab tarbijatele müümiseks mõeldud piima ja piimatooteid sageli reklaamtoodetena, pakkudes neid madala hinnaga ning suunates selle vähendamise tootmisahelat mööda tagasi tootjale, kes kannab lõpuks selle agressiivse turustamispoliitika tagajärjed. Selle tulemusel ei kata tootja saadav summa paljudel juhtudel tema tootmiskulusid;
7. märgib, et vastusena Venemaa embargole võetud erimeetmed (mis ei olnud sätestatud piimapaketis), on osutunud selgelt ebapiisavaks, võttes arvesse alates 2014. aasta augustist saadud kahju;
8. leiab, et piimapaketi sätete kasutamine kaitstud päritolunimetusega toodete pakkumise haldamiseks näib olevat ikka veel tagasihoidlik (puudutab kolme Prantsusmaa ja kahte Itaalia juustusorti), ja sooviks saada Euroopa Komisjonilt rohkem teavet menetluses olevate taotluste kohta ning toetab selle võimaluse propageerimist liikmesriikides. Samuti kutsub komitee komisjoni üles lihtsustama juurdepääsu kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafiliste tähiste süsteemidele;

Väljavaated pärast kvootide kaotamist

Lühiajaline perspektiiv

Mõju piimatootmisele Euroopa Liidu tasandil

9. märgib, et 24. septembril 2013 peetud konverentsi „Euroopa piimatööstuse areng pärast 2015. aastat” jaoks läbi viidud analüüs ning komisjoni aruanne COM 2014–2024 näitavad, et piimatootmise kasv ELis sõltub eelkõige maailmaturust, mis moodustab vaid 7 % maailma toodangust, kuid kus valitseb väga suur konkurents. Piimapulber moodustab kaks kolmandikku kolme peamise eksportija, ELi, Uus-Meremaa ja USA ekspordimahust tonnides. OECD ja FAO prognooside kohaselt kasvab ülemaailmne nõudlus piima järele 2023. aastani ligikaudu 2 % aastas. Jätkuvalt on vajadus uute turgude kindlakstegemise ja arendamise, ELi ülemaailmse turuosa suurendamise, ELi eksportijatele õiglase juurdepääsu kindlustamise ja ekspordi kasvu stimuleerimise järele. Teadmussirde, teadusuuringute, innovatsiooni ning kvaliteedi ja märgistuse alaste meetmete parandamine toob ELi piimatoodetele täiendavat lisandväärtust ning suurendab nende konkurentsivõimet sise- ja maailmaturul;

10. täheldab, et kõnealusel 2013. aasta septembris tehtud analüüsis prognoositi, et tulevikus töödeldakse üha suurem kogus ELis toodetud piimast ümber kõrgema lisaväärtusega toodeteks ja vastavalt väiksem kogus müüakse pakendamata ja töötlemata toodanguna;

11. märgib, et analüüsis tunnistatakse lisaväärtuse kasvavalt ebavõrdset jaotumist piimatoodete tarneahelas töötajate kasuks;

12. märgib, et on üldteada, et kvootide kaotamine toob kaasa piimatootmise suurema koondumise suurimatesse põllumajandusettevõtetesse ja ELi teatud piirkondadesse;

13. on seisukohal, et ELil puuduvad operatiivvahendid piima tootjahinna kõikumise piiramiseks;

14. märgib samuti, et suur osa Euroopa piimasektorisse viimasel ajal tehtud investeeringutest on suunatud rohkem piimapulbri kuivatusseadmetele kui piima ümbertöötlemisele kõrge lisaväärtusega toodeteks, nagu juust (50 % pulbriks ja 20 % juustuks⁽¹⁾);

15. leiab, et piimatootmise koondumine suurimatesse põllumajandusettevõtetesse ei ole iseenesest tõhususe ega sissetuleku tagatis, nagu on näha Taani näitel;

Oodatavad territoriaalsed mõjud ja nende kõrvalmõjud

16. märgib, et kvootidejärgse perioodi osas kinnitavad arvukad uuringud⁽²⁾ piimatootmise koondumist kõige tootlikumatesse piirkondadesse, kus on kõrgeim piimatootmise tase ja madalaimad kogumiskulud, ja piimatootmise vähenemist või lõppemist nn ebasoodsas olukorras olevates või haavatavates piirkondades. Komitee toonitab, et neis piirkondades – äärepoolsetes, mägi- või äärepoolseimates piirkondades – kujutab piimatootmine endast raskesti asendatavat majandustegevust, millel on tähtis roll ka ühiskonna ja keskkonna seisukohast;

17. peab kahetsusväärseks uuringute vähesust või puudumist ebasoodsas olukorras olevate piirkondade tuleviku kohta piimatootmise järkjärgulise lõppemise korral, kusjuures komisjon tegi oma 2014. aasta aruandes üksnes järelduse, et „praegu on veel liiga vara öelda, kas piimapaketil on oluline mõju ebasoodsate tingimustega piirkondade piimasektorile”;

18. avaldab iseäranis kahetsust, et puuduvad eriotstarbelised uuringud piirkondade kohta, kus piimatootmine ei etenda mitte ainult otsustavat rolli töökohtade loomisel ja säilitamisel, vaid kujutab endast ka strateegilist hooba teiste majandussektorite, nt turismi jaoks. Nende piirkondade põllumajandustootjate ja kohalike töötajate arvu võetakse harva arvesse ning nende panust avalikesse hüvedesse (vee ja maastiku kvaliteet, elurikkus, toodete kvaliteet, keskkonnaturism, piirkondlikud turud jne) või teistesse majandussektoritesse ei võeta üldse arvesse;

19. märgib, et nii komisjoni kui ka ekspertide hiljutistes uuringutes prognoositakse piimatootmise vähenemise kiirenemist peaaegu kõigis ELi idapoolsetes riikides (välja arvatud Poola), kus piimakarjakasvatus on sageli peamine põllumajanduslik tegevus. See mõjutab negatiivselt maapiirkondade suutlikkust säilitada oma elanikkond;

20. peab samuti pakiliseks välja selgitada, kui palju töökohti nn vahepealsetes vilja- ja loomakasvatuspriirkondades tervikuna kaob, kui neis loobutakse piimatootmisest teravilja kasuks;

⁽¹⁾ Komisjoni aruanne *Prospects for EU agricultural markets 2014–2024*, lk

⁽²⁾ Smooth Phasing out of the milk quotas in the European Union. Uuringu koostas Regioonide Komitee tellimusel Progress Consulting and Living Prospects, november 2014.

21. rõhutab, et olemasolevad turvavõrgu meetmed, näiteks riiklik sekkumine ja eraladustusabi, ei ole sobilikud vahendid jätkuva volatiilsuse või kriisidega tegelemiseks piimasektoris, mida on veelgi halvendanud eelkõige Balti riike ja Soomet puudutav Venemaa embargo;

Keskpikk perspektiiv

22. märgib, et Euroopa Komisjoni avaldatud viimased prognoosid näitavad kvootide lõppemisest hoolimata Euroopa tootmise mõningast kasvu. See tuleneb eeskätt teatud liikmesriikide üha jõulisematest keskkonnavalastest piirangutest. Tootmise suurenemine 2014. aastal viitab siiski sellele, et soodne piimahind koos hea sööda-aastaga tõi kaasa märkimisväärse ja täiesti ettenägematu piimaülejäagi;

23. märgib, et komisjoni arvamuse kohaselt peaks perioodil 2016–2024 keskmine piimahind piirkonnas olema ligikaudu 350 eurot tonni kohta. Kaheksal aastal kümnest võib hind kõikuda 300–400 euro vahel tonni kohta ja kahel aastal kümnest veelgi enam;

24. leiab, et selline kõikumine, murrangulised muutused ja ebakindlus, mida see põhjustab Euroopa Liidu piima- ja piimatoodete sektoris, ei soodusta loomakasvatuse oluliste investeeringute tegemist ega uute tootjate juurdetulekut ning et seda tunnetavad iseäranis suuremate piirangute ja väiksemate mastaabisäästu võimalustega piirkonnad, nagu mägi- või äärepoolseimad piirkonnad;

25. märgib lisaks, et ELi ettevõtetal tuleb konkureerida küll väheste, kuid võimsate üleilmsete eksportijatega (Uus-Meremaa, Ameerika Ühendriigid, Austraalia), kellel on läbi aegade olnud juurdepääs Aasia turgudele ja kellel on otsustav mõju piimatoodete maailmaturu hindadele;

26. on seisukohal, et omavahel ei tohi segi ajada maailmaturu kasvu ja ülemaailmse nõudluse kasvu. Viimane on keskpikas ja pikaajalises perspektiivis suhteliselt püsiv, samas kui maailmaturu areng on juhuslikum ning puudutab vaid 7 % tootmisest ja mõnede riikide puhul üksnes ülejääki;

27. peab vastuvõetamatuks, et piima tootjahinnad Euroopas on nii tihedalt seotud maailmaturu hindadega, samas kui 90 % ELi tootmisest on suunatud Euroopa turule;

Euroopa piimasektori ohud ja võimalused seoses praegu arutusel olevate kaubanduslepingutega

28. leiab, et piimatoodete nõudlus ja ekspordivõimalused sõltuvad praegu läbirääkimiste laual olevatest eri vabakaubanduslepingutest ja piirkondlikest kaubanduslepingutest;

29. märgib, et nimetatud lepingutega kaasnev oluline oht Euroopa piimakarjakasvatuse ja tarbija jaoks on kvaliteedi- ja tervishoiustandardite nõrgenemine eurooplaste jaoks, kuid ka kaitstud päritolunimetuste mittetunnustamine, mida taotleb piimatööstus;

30. on lisaks seisukohal, et hetkel Ameerika Ühendriikidega läbirääkimisel olev kokkulepe, mille eesmärk on ELi läbirääkimisvolituste kohaselt ühtlustada ja märkimisväärselt vähendada tollimakse, toob endaga piimasektori jaoks kaasa võimalusi, ent ka riske, iseäranis seetõttu, et piimatoodetele kohaldatavad tollimaksud on Euroopas sageli oluliselt kõrgemad, samal ajal kui USA on uue põllumajandusseadusega (Farm Bill 2014–2018) suurendanud sealsetele piimatootjatele antavaid toetusi;

31. märgib, et EL on sõlmimas majanduspartnerluslepingut Lääne-Aafrikaga, mille eesmärk on kaotada sellele riikide rühmale kehtivad tollimaksud vähemalt 75 %-lt ELi ekspordilt. Muu hulgas puudutab see ka piimapulbrit. ELi jõuline eksport kahjustab aga nende riikide piimakarjakasvatuse ja väikeste piimatootjate arengut ning kiirendab maapiirkondade elanikkonna rännet linnadesse ja Euroopasse;

II. POLIITILISED ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED

Euroopa tasandil olemasolevate vahendite täielik ärakasutamine

Turvavõrgu laiendamine

32. märgib, et uue ühise põllumajanduspoliitika (2014–2020) raames saab piimasektor kasu turvavõrgust, mille aluseks on õigusraamistik, mis võimaldab komisjonil erakorralistes olukordades reageerida;
33. on arvamusel, et praegune turvavõrk (217 eurot tonni kohta) on liiga nõrk, et pakkuda piimahindade languse korral piisavat kaitset;
34. teeb komisjonile ettepaneku tagada, et sekkumishind kajastaks tootmiskulusid senisest paremini ja oleks paremini kohandatud turu kõikumistele. Praegune hind, mis on püsinud muutumatuna alates 2008. aastast, tuleb läbi vaadata, et võtta arvesse suurenenud tootmis- ja sisendkulusid, ning kõnealune läbivaatamine peaks toimuma korrapäraselt;

Piimapaketi vahendite parandamine

35. leiab, et riikides, kus otsustati muuta piimalepingud kohustuslikuks, ei ole tootjaorganisatsioonide loomine andnud soovitud tulemusi, kuna töotlejad on jätkanud lepingute üle otseläbirääkimisi tootjatega, avaldades neile survet kasutada lepingutes väga lühikesi kehtivusaegu piimahinda tagamata. Seepärast teeb komitee ettepaneku seada piimatootjate otselepingute asemel tähtsaimale kohale kohalike ja piirkondlike tootjaorganisatsioonide asutamise, mis ei sõltu ühest piimatootjast ning millel oleks palju tugevam läbirääkimispositsioon, sarnaselt Quebecis kasutatava süsteemiga;
36. leiab, et on hädavajalik tugevdada tootjaorganisatsioonide osa, et neil oleks selge majanduslik roll hindade ja pakkumise juhtimisel;
37. soovib muuta lepingute kasutamise tõhusamaks, laiendades seda mehhanismi kogu sektorile, sealhulgas iseäranis suurtele jaekaubandusettevõtjatele;
38. soovib innustada tootjaid ühinema organisatsioonidega, kes on võimelised piima töötlemata, ja neis osalema, vähendades toiduahela lülide arvu;
39. soovib edendada piimatoodete tarbimist ELi sees ja avaldada eeskirjad märgistuse kohta, milles esitatakse täielik teave toote päritolu, tootmisviisi ja kasutatud tööstusprotsesside jmt kohta;
40. teeb ettepaneku keelata turustamissektoril kasutada tavasid, mis viivad piima ja piimatoodete alaväärtustamiseni, nii et neid ei kasutataks turustamispoliitikas reklaamtoodetena;
41. soovib parandada Euroopa piimaturu vaatluskeskuse toimimist ja võtta kasutusele vahendid, mida on tarvis selleks, et vaatluskeskusest võiks kujuneda tõeline juhtimise ja mitte ainult järeelvaatluse vahend. Sel eesmärgil tuleks ELi piimaturu vaatluskeskuses luua tekkivate turukriiside tõhus varajase hoiatamise süsteem. Selleks on hädavajalik, et vaatluskeskus toodaks igakuiseid andmeid ja et need andmed oleksid liikmesriikide andmetest detailsemad, et võtta arvesse Euroopa piirkondade olukorra mitmekesisust. Komisjon peab teavitama liikmesriike ja sidusrühmi varajastest hoiatustest ja võtma viivitamatult kõik asjakohased meetmed;

I samba meetmete edendamine

42. tuletab meelde, et liikmesriigid võivad otsustada anda piimatootjatele vabatahtlikku tootmiskohustusega seotud toetust teatava protsendi ulatuses I samba riiklikest vahenditest. Samuti võivad nad teha 5 % ulatuses makseid riiklikust eelarvest looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladele. ELi äärepoolseimate alade jaoks on mõeldud POSEI (kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programm) meetmed, et võtta arvesse nende alade ebasoodsaid geograafilisi ja majanduslikke tingimusi, kuid mitte selleks, et tulla toime piimaturu dereguleerimisest põhjustatud kriisiga;

43. on seisukohal, et äärepoolseimates piirkondades tootmise ja töötlemise lisakulude tunnistamiseks tuleb POSEI programmile eraldada lisavahendeid, mis võimaldaksid hüvitada piimatootjatele turu dereguleerimise tagajärjed ja tagaksid nende jätkuva konkurentsivõime ELi muude piirkondade tootjatega võrreldes;

44. kardab siiski, et kui iga riik saab ise teha oma valiku, kujunevad ELi põllumajandustootjate toetamise viisid ja tasemed väga erinevaks ning ümberjaotamine jääb tootmiskulude erinevusi arvestades sageli liiga nõrgaks;

II samba meetmete edendamine

45. märgib, et liikmesriigid võivad piimasektori spetsiifilistele vajadustele vastata strateegilise lähenemisviisi abil, arendades kohandatud temaatilisi allprogramme, et piirata näiteks piimasektori ümberstruktureerimist;

46. märgib, et toetus looduslikust eripärast tingitud ja muude spetsiifiliste piirangutega aladele hõlmab makseid saamata jäänud tulu ja tootmise lisakulude hüvitamiseks;

47. leiab, et selline kord peaks kehtima ka looduslikust eripärast tingitud piirangutega aladel asuvatele piimatootjatele. Need maksed on eriti olulised selleks, et vältida põllumajandusmaade söötijätmist ja maapiirkondadest lahkumist;

48. märgib siiski, et maaelu arengu Euroopa Liidu tasandi poliitikale eraldatud eelarvevahendid on märkimisväärselt vähenenud. Seetõttu võib aeglustuda põllumajandusettevõtete ajakohastamine, takistades neid nii täitmast keskkonnakaitse nõudeid;

49. innustab elujõulisema tuleviku nimel tegema põllumajandusettevõtetesse jätkusuutlikke investeeringuid ja laiendama põllumajandustegevust, et parandada piimajõudlust ja põllumajandusettevõtete tõhusust nt paremate lüpsiseadmete, täiustatud tõuaretuse ja IKT süsteemide kaudu ning tagada ohutum töökoht. Sellega kooskõlas toetab komitee Euroopa Komisjoni ja Euroopa Investeerimispannga täiendavaid meetmeid investeeringute ja likviidsuse süstimiseks tööstusesse;

50. kardab, et II samba meetmete kaasrahastamise nõue viib suurte tootjatevaheliste erinevusteni, kuna liikmesriikide eelarvevahendid on erinevad;

51. tunnustab vajadust ELi poliitikameetmete järjepidevuse järele kliimamuutuste ja toiduga kindlustatuse küsimuste käsitlemisel ning soovib toetada kõige väiksema CO₂-heitega ja keskkonnasäästlikumaid piimatootmissüsteeme;

52. soovib pikaajalise strateegilise lähenemisviisi raames toetuste väljatöötamist piimatootmisele ebasoodsate tingimustega piirkondades ja õigusraamistiku tugevdamist;

Muud meetmed

53. teeb ettepaneku tugevdada haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ning piima jaotamise toetuskava ning väljendab kahetsust Euroopa Komisjoni 2015. aasta tööprogrammis sisalduva otsuse üle peatada Euroopa Parlamendis ja nõukogus praegu arutusel olev seadusandlik ettepanek, oodates koolipuuvilja ja koolipiima kavade uue hindamise tulemusi;

54. on seisukohal, et piima jagamine koolides võiks avaldada tõelist piirkondlikku mõju, kuna selle raames saaks tarnida kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kõrge keskkonnakvaliteediga kohalikku toodangut lühikeses tarneahelas ja see võimaldaks lapsed põllumajandusele lähemale tuua;

55. on seisukohal, et uurimismeetmeid tuleks täielikult ära kasutada selleks, et töötada välja innovaatilised väärtuslikud piimatooted kiire kasvuga turgudele, näiteks meditsiinilised toiduained ning toiduained väikelaste ja sportlaste jaoks;

56. leiab, et esmatähtsale kohale tuleb seada teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon, et parandada töötajate konkurentsivõimet maailmaturul;

Näited väljaspool Euroopa Liitu kasutusel olevatest vahenditest

57. märgib, et Ameerika Ühendriikides muudeti piimasektori toetusmehhanisme 2014. aasta põllumajandusseadusega. Piimatootjate marginaalide kaitse uus programm võimaldab hüvitise maksmist, kui piimahinna ja loomasööda kulude erinevus langeb allapoole teatud piiri. Minimaalne marginaal söödakuluga võrreldes tagatakse avaliku sektori vahenditest, tootjate kulul võib valida ka kõrgema marginaalitaseme. Need uued meetmed, mis ei sea karjade suurusele ülempiiri, soodustavad USA tootmise ja ekspordi kasvu;

58. märgib, et Kanadas põhinevad tootmise kohandamine siseturul ja piimahinna indekseerimine tegelikul tootmiskulul, mitte maailmahindadel. Selle mehhanismi tulemusena on piimahind oluliselt stabiilsem ja kõrgem kui Euroopas. See pakkumise kontrollimehhanism põhineb sellel, et ühe provintsi tootjad on koondunud ühe turustusasutuse alla;

59. teeb Euroopa Komisjonile ettepaneku kaaluda nimetatud mudelite alusel uusi toetusviise ja piimatootjate organisatsioonide struktureerimist suurte tootmispiirkondade alusel;

Euroopa tasandil esitatud ettepanekud

60. märgib, et Euroopa Parlamendi põllumajanduskomisjon võttis 23.–24. jaanuaril 2013 vastu Dantini raporti (ühine turukorraldus) kompromissmuudatuse, mis puudutas sätet, millega nähti ette toetus neile tootjatele, kes tõsise kriisi korral vähendavad vabatahtlikult oma toodangut;

61. soovib luua ettevõtete asutamise Euroopa vaatluskeskuse, et analüüsida piimasektoris ettevõtete asutamisega seonduvaid andmeid;

62. märgib, et Euroopa Piimanõukogu esitatud turgude vastutuse kava, mis on mõeldud rakendamiseks siis, kui piimaturu tasakaal on ohus, on paindlik ja taskukohane ettepanek, mida tuleks uurida ja hinnata selle teostatavuse ja tõhususe seisukohast, võttes katseaastaks 2014. aasta;

63. kuna vabatahtlikud tegevusjuhised ei toimi, soovib Euroopa Komisjonil esitada ettepanekuid, et tagada toiduainete tarneahela, sh piima ja piimatoodete tarneahela kõigi osiste õiglane kohtlemine ning piirata igasugust konkurentsivastast tegevust, mis ei kooskõlas jätkusuutlike tarneahelate säilitamisega;

64. küsib eeskätt, milliseid võimalusi pakub ühise turukorralduse ühtne määrus, eriti artiklites 219, 221 ja 222, seda laadi ettepaneku rakendamiseks;

Järeldused

65. märgib, et paljudes liikmesriikides ja piirkondades on piimatootmine piirkondliku majanduse ja põllumajandusliku lisaväärtuse oluline sammad. Tuhandaastastel ning igale Euroopa piirkonnale ja riigile eriomastel traditsioonidel põhinev piima töötlemine paljudeks erinevateks juustusortideks aitab märkimisväärselt kaasa piirkondade identiteedi loomisele ning on alus Euroopa põllumajandusliku toidutööstuse positiivsele kuvandile maailmas. Lisaks sellele aitab juustutootmine säilitada töökohti maapiirkondades, tagab maastike kaitse ja piirab linnastumisega kaasnevat põllumajandusmaa kadumist;

66. soovib Euroopa asutustel töötada kiiresti välja täiendavad paindlikud ja tõhusad vahendid piimaturu stabiliseerimiseks ning piimatootjate sissetuleku tagamiseks, parandades iseäranis nende riskijuhtimisemeetmete tõhusust, mis on eelkõige suunatud sissetuleku stabiliseerimisele, kaitsele hinnakõikumiste eest turul ja piimahindade tagamisele. Toiduga kindlustatuse tagamiseks vajame lihtsustamist ning bürokraatia vähendamist ja kaotamist;

67. soovib ELi organitel selleks, et edendada ametlike kvaliteedimärgistega (kaitstud päritolunimetus, kaitstud geograafiline tähis jne) ELi piimatoodete ekspordimist kolmandatesse riikidesse, julgustada investeringuid ekspordile pühendatud logistikaplatformidesse, toetada spetsialistide koolitamist ja edendada esilekerkivatele turgudele suunatud turustuskampaaniaid;

68. soovib ELi organitel tõhustada rahvusvahelistes lepetes, mille üle peetakse läbirääkimisi, kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisega ELi toodete kaitset, muuhulgas ka selleks, et võidelda Euroopa toodete võltsimise ja jäljendamise vastu;

69. kutsub piima tootvaid mägipiirkondi ja 62. laiuskraadist põhja pool asuvaid piirkondi silmas pidades üles ühtlustama hüvitisi ebasoodsate looduslike tingimuste korvamiseks, taastama piimakogumise abi (kaasrahastatakse ühise põllumajanduspoliitika eelarvest) ning toetama märgise „Mägipiirkonna toode” propageerimist ja arendamist piimatoodete puhul, kui piirkonna toiduainetega omavarustus on piisaval tasemel;

70. kutsub üles koostama ulatusliku maaelu arengu kava Balti riikide, Bulgaaria, Rumeenia, Sloveenia, suure osa Poola ja Kreeka jaoks. Neis riikides on karjad väikesed ja piimatalud veel ülekaalus, kuid pärast kvootide kaotamist näib nende tulevik ohtu sattuvat. Ometi moodustavad nad praeguste maakogukondade põhialuse.

Brüssel, 16. aprill 2015

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas”

(2015/C 195/04)

Raportöör: Cristina Mazas Pérez-Oleaga (ES/EPP), Kantaabria piirkonna majandus-, tööstus- ja tööhõiveminister

Viitedokument: Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele „Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas”

COM(2014) 477 final

I POLIITILISED SOOVIKESKUS

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Kultuuripärandi mitmekesisus ja ühtne lähenemisviis

1. tervitab teatist „Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas”, mille eesmärk on esiteks hinnata kultuuripärandi sotsiaalset ja majanduslikku mõju ning teiseks tuua esile asjaolu, et Euroopa on jõudnud teelahkmeni, seistes võimaluse ees vastata kultuuripärandi valdkonna väljakutsetele strateegilisel, globaalsel ja ühtsel viisil. Komitee tervitab iseäranis seda, et teatise peamine rõhuasetus on võimaluste kasutamisel edendada arukat, säästvat ja kaasavat majanduskasvu, ning asjaolu, et teatise kutsutakse üles kasutama täiel määral Euroopa kultuuripärandi kaitseks mõeldud ressursse. Euroopa Regioonide Komitee jagab komisjoni seisukohta selles, et heade tavade ja ideede vahetamine eeldab kohalikult tasandilt kuni ELi tasandini tihedamat ja koordineeritumat koostööd, ning pakub selleks otstarbeks ka omapoolset koostööd;

2. tunnustab Euroopa Nõukogu pikaajalist tööd kultuuripärandi alal ning kutsub üles säilitama temaga tihedat koostööd nii seadusandluse alal kui ka praktilises valdkonnas. Seoses komisjoni teatise temaatikaga juhib komitee tähelepanu Faro kultuuripärandi kaitse raamkonventsioonile, mille kohaselt tuleb kaitsta kultuuripärandit igas Euroopas eksisteerivas vormis, mis tervikuna kujutab endast mälu, vastastikuse mõistmise, identiteedi, ühtekuuluvustunde ja loovuse ühist alust⁽¹⁾. Samal ajal jälgib komitee tähelepanelikult UNESCO ülemaailmset kultuuri- ja kultuurimajanduse foorumit, mille eesmärgid on kooskõlas Euroopa Regioonide Komitee seisukohaga, mille kohaselt tuleks kultuuri ja kultuuripärandi teema integreerida täielikult 2015. aasta järgesse arengukavasse, järgides seejuures täiel määral subsidiaarsuse põhimõtet⁽²⁾;

3. rõhutab olulist rolli, mis on kõigil valitsustasanditel (asjaomaseid osalejaid aktiivselt ühendades) kultuuripärandi kaitsmisel ja edendamisel ning 21. sajandi väljakutseid arvestades majanduse elavdamist teeniva mitmekesise kultuuripärandi väärtustamisel. Vastavalt Lissaboni lepingule austab EL oma rikkalikku kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ning tagab Euroopa kultuuripärandi kaitse ja arendamise⁽³⁾. Liit aitab kaasa liikmesriikide kultuuri õitsengule, ühtlasi austades nende rahvuslikku ja piirkondlikku mitmekesisust ja järgides subsidiaarsuse põhimõtet ning samal ajal rõhutades ka ühist kultuuripärandit⁽⁴⁾. Kultuuriline, ajalooline ja ühiskondlik mitmekesisus on see, mis on tuleviku majanduse, teaduse, kunsti ja poliitika valdkonna ning igapäevaelu uuenduste liikumapanev jõud;

⁽¹⁾ Euroopa Nõukogu Faro raamkonventsioon kultuuripärandi väärtuse kohta ühiskonnas, Faro, 27. oktoober 2005.

⁽²⁾ UNESCO kolmanda ülemaailmse kultuuri- ja kultuurimajanduse foorumi (FOCOS) deklaratsioon „Kultuur, loovus ja säästev areng. Teadusuuringud, innovatsioon, võimalused”, 4. oktoober 2014.

⁽³⁾ Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõige 3.

⁽⁴⁾ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 167.

4. rõhutab, et kultuuripärand on kultuuri- ja loomesektori lahutamatu osa, ta moodustub minevikust pärinevatest vaimsetest, materiaalistest ja looduslikest ressurssidest, varadest ja teadmistest ning ta võib aidata kujundada kogukondade, linnade ja piirkondade nägu ning aidata märkimisväärselt kaasa strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisele ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamisele. Kultuuripärand on ühine väärtus, ühine vara, mis tunnustust leidnuna võib kaasa aidata tulevikuvisioni kujundamisele. Pärandi säilitamine, selle väärtustamine ja selle kestvuse tagamine on ühine ülesanne, vastutus ja eesmärk. ELi liikmesriikide kultuuripärandi kaitse ja säilitamise osas nõustub komitee teatise sisuga, rõhutades ELi lepingu artikli 36⁽⁵⁾, kultuuriväärtuste ekspordit käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 116/2009⁽⁶⁾ ning liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamist käsitleva direktiivi 2014/60/EL tähtsust;

5. leiab, et kultuuripärandi rolli on hakatud vähem tähtsustama. Kultuuripärandiga seotud eesmärkidele eraldatud ELi vahendite hulk väheneb tõepoolest pidevalt. Olles teadlik, et kultuuripärand ei kujuta endast üksnes majanduslikku väärtust, ning arvestades, et majanduslikud kärped võivad mõjutada kultuuripärandit, tuleb otsida ka uusi rahastamisvõimalusi Euroopa tohtu kultuuripärandi säilitamiseks. Seda silmas pidades kiidab komitee Euroopa Komisjoni edusamme seadusandlike meetmete alal, üldise grupierandi määruse⁽⁷⁾ kohaldamisala laiendamisest – seoses riigiabi eeskirjade ajakohastamisega – toetusteni, mis on mõeldud kultuuri edendamiseks ja kultuuripärandi säilitamiseks. See areng annab tunnustust ühest küljest kultuuripärandi tähtsusest töökohtade loojana ja teisest küljest tema rollist ühiskonda kujundava identiteedi ja väärtuste kandjana, mistõttu neid eripärasid tuleb riigiabi eraldamisel arvesse võtta;

6. märgib, et looduspärand on kultuuripärandi lahutamatu osa, ja avaldab kahetsust, et teatise sellele ei viidata. Seoses sellega tervitab komitee asjaolu, et komisjoni määruses (EL) nr 651/2014⁽⁸⁾ tunnistatakse selgelt järgmist: „Kuna looduspärandil on sageli oluline osa kunsti- ja kultuuripärandi kujundamisel, peaks pärandi säilitamine käesoleva määruse tähenduses hõlmama ka kultuuripärandiga seotud looduspärandit või sellist pärandit, mida on liikmesriigi pädev asutus ametlikult tunnustanud”;

7. tervitab asjaolu, et hiljuti läbivaadatud keskkonnamõju hindamise direktiivi 2014/52/EL⁽⁹⁾ on lisatud nõue, mille kohaselt tuleb ka avaliku ja erasektori projektide puhul arvesse võtta nende potentsiaalset mõju kultuuripärandile. Need ELi sätted võivad avaldada soodsat mõju kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võetud meetmetele kultuuri valdkonnas, samuti soodustada kultuuripärandi kaitse ja säilitamise integreeritud arengut ja teostatavust omavalitsuste komplekssete linnaarengu- ja territoriaalse arengu kavade raames;

8. juhib tähelepanu asjaolule, et kultuuriväärtuste hävitamine, ilma loata teostatud väljakaevamised ja kultuuriväärtuste salakaubandus seavad ohtu kultuuripärandi jätkusuutlikkuse ja kaitse ning on jätkuvalt teemad, mis vajavad kollektiivseid meetmeid nii ELi kui rahvusvahelisel tasandil. Sellised meetmed vajavad avatud suhtluskanaleid ja tihedat koostööd, mis hõlmaks ELi liikmesriike, kandidaatriike ja kolmandaid riike. Komitee tervitab siseturu infosüsteemi (IMI) kasutuselevõttu määruse (EL) nr 1024/2012 alusel ja jääb ootama siseturu infosüsteemi konkreetselt kultuuripärandi jaoks kohandatud mooduli loomist, mis peaks lihtsustama direktiivi 2014/60/EL rakendamist;

⁽⁵⁾ Artiklis 36 nähakse ette ekspordi, impordi või transiitkaupade suhtes keelud või piirangud, mis on põhjendatud kunstilise, ajaloolise või arheoloogilise väärtusega rahvuslike rikkuste kaitsmisega.

⁽⁶⁾ Nõukogu määruses (EÜ) nr 116/2009 kultuuriväärtuste ekspordit kohta on sätestatud regulatsioonid tagamaks, et kultuuriväärtuste ekspordit allub ühtsele kontrollile ELi välispiiril. Kultuuriväärtused hõlmavad muu hulgas väljakaevamistelt, leiukohtadest ja arheoloogilistest paikadest otseselt pärinevaid objekte.

⁽⁷⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (investeerimisabi kultuuri ja kultuuripärandi säilitamiseks moodustab 100 miljonit eurot projekti kohta ning tegevusabi kultuuri ja kultuuripärandi säilitamiseks moodustab 50 miljonit eurot ettevõtte kohta).

⁽⁸⁾ Põhjendus 72.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/52/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta.

9. leiab, et komisjon peaks tõhusalt tegelema probleemiga, et puuduvad üleeuroopalised andmed selle kohta, millise panuse annab kultuuripärand majanduskasvu ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse. Seepärast ergutab komitee looma ja käivitama ELi andmebaasi, millesse võivad panuse anda erinevad asjaomase suunitlusega projektid⁽¹⁰⁾. Soovib samuti välja töötada standardid, mille alusel saaks teostada kulude-tulude analüüsi, mis näitaksid kultuuripärandi majandusliku ja sotsiaalse panuse ulatust, viidates täiendavate säilitamise meetmete aluseks oleva pärandi tegelikule kasutegurile.

10. toetab Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava raames avatud koordineerimise meetodit, mille abil struktureeritakse kultuurialase koostöö strateegilised eesmärgid ning hõlbustatakse teabevahetust liikmesriikide vahel, heade tavade vahetamist ning vastastikuse õppimise toetamist. Regioonide Komitee soovib uurida koostöös Euroopa Komisjoni võimalust, et komitee oleks alates 2015. aastast esindatud kultuurialase tööprogrammi kohaselt ette nähtud töörühmades. Komitee kordab lisaks sellele, et riikide esindajad peaksid kooskõlastama oma tegevust süstemaatiliselt kohalike ja piirkondlike osalejatega, et suuta küsimusi võimalikult informeeritult ette valmistada⁽¹¹⁾ ja tagada, et kohalikul ja piirkondlikul tasandil kogutud erialateadmised, oskused ja kogemused ning loovad ja innovaatilised ettepanekud põhivaldkondades saadud tulemuste kohta leiaksid heade tavade levitamise kaudu kõlapinda;

Kultuuripärand ja identiteet

11. rõhutab, et kultuuripärand on kohaliku, piirkondliku, riikliku ja euroopaliku identiteedi nurgakivi. Selle säilitamine ja kaitse ning ühiskondliku identiteedi tugevdamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil on jätkusuutlikkuse olulised tegurid, mille kaudu hoitakse euroopalikke väärtusi tulevastele põlvkondadele ning kindlustakse kestvalt traditsioonide ja teadmiste erijooned. Kultuuripärand on suunatud ühiskonnale ning ta etendab esmatähtsat rolli võitluses vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, sest see on üks majandusarengu ja sotsiaalse ühtekuuluvuse allikas. Samas peaks kohaliku ja piirkondliku kultuuripärandi tundmaõppimine olema kõigi formaalhariduse õppekavade osa;

12. rõhutab, et kohalikud kultuuriväärtused – kunsti-, kirjandus-, audiovisuaalne ja arhitektuurilooming, loovtöö, tänapäeva kultuur, käsitöö, rahvakunstid, arheoloogiline, ajalooline, usuline ja etnograafiline pärand, murded, muusika, toidud ja gastronoomia, maastiku ja looduse eripärad, traditsioonilised teadmised ja oskused, oskusteave, elavad kombed jne – on tihedalt seotud identiteediga, mis toetub ühiskonna materiaalsele, vaimsele ja looduslikule pärandile. Komitee tuletab meelde, et kultuuri arendamine kohalikul tasandil tugevdab linna või piirkonna identiteeti ja tema eriomast karakterit ning eri identiteetide vastastikusel austusel põhinev ühendamine aitab kujundada ühist kultuuripärandit. Selliselt loodud kultuuritoodetel on ainulaadne kohaga seotud väärtus. Need kultuuriga seotud tegurid on olulised ka Euroopa tasandil⁽¹²⁾;

13. rõhutab, et vaimne kultuuripärand määrab kindlaks piirkonna identiteedi ning selle väärtustamine soodustab piirkondlikku arengut. Piiriülese ja rahvusvahelise koostöö raames on tekkinud palju häid tavasid vaimsetele kultuuriressurssidele toetuvate strateegiate väljatöötamise alal. Nendes strateegiates keskendutakse ainulaadsetele ja eriomastele aspektidele, mille üle võime uhked olla, ning samas tugevdatakse kohalike ja piirkondlike alade atraktiivsust seoses ettevõtete konkurentsivõimega⁽¹³⁾ ja töökohtade loomisele kaasaaitamisega;

14. täheldab, et kultuuripärandi kaitse aitab kaasa identiteeditunde arengule, juhtides tähelepanu kultuuripärandi väärtustele, pannes aluse kuuluvustundele, luues seose placemaking'u-kontseptsioonidega ja väärtustades kultuuripärandit. See võib kaasa aidata sotsiaalse partnerluse tekkele ning avaliku ja erasektori partnerluse struktuuride kujunemisele, samal ajal kui pidevad jõupingutused kultuuripärandi säilitamiseks võivad luua töökohti. Sellega seoses peabki komitee oluliseks teistes riikides kohaliku pärandi kaardistamise ja tervikliku kaitse vallas saadud kogemuste vahetamist.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni teatistes märgitud projekt „Cultural Heritage Counts for Europe: Towards an European Index for Valuing Cultural Heritage” (Kultuuripärand on Euroopale tähtis: kultuuripärandi väärtustamise Euroopa indeksi suunas) võib anda kasuliku panuse Euroopa tasandil asjaomastel teemadel andmete kogumisse, esitades Euroopa tasandi kaardistamise raames riikide, piirkondlikul, kohalikul ja/või sektori tasandil teostatud uuringute tulemused

⁽¹¹⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹²⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹³⁾ Näiteks rahvusvahelise koostöö valdkonnas ühendab projekt „Cultural Capital Counts” (2011–2014) Kesk-Euroopa kuue riigi kümme piirkonda ühise eesmärgiga edendada piirkonna arengut, võttes arvesse traditsioone, teadmisi ja oskusi, ning väärtustada oma kultuuripärandit selle koostöö raames. Euroopa Regionaalarengu Fondi kaasrahastatud projekt viidi ellu programmi „CENTRAL EUROPE” raames.

Kultuuripärand kui majandusressurs

15. peab oluliseks, et kultuuripärandi säästva arendamise poliitika avaldaks lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis soodsat mõju majandusliku olukorra parandamisele ja elukvaliteedile asjaomases piirkonnas. Kultuuripärand võib olla kohaliku ja piirkondliku kaasava arengu planeerimise ja loovmajanduse arengu mootoriks ning aitab kaasa majanduskasvule, parandades juurdepääsu kultuurivaradele. Konkurentsivõime üks oluline element on avatus innovaatilistele lahendustele kultuuripärandi säilitamiseks, mida rakendatakse ka avaliku ja erasektori partnerluse kaudu;

16. leiab, et läbivaadatud strateegiasse „Euroopa 2020” on vaja paremini integreerida kultuuripärandi, kultuuri ja loovuse sektorid ning nendega seotud juhtalgatused, samuti tuleb jälgida, et strateegias võetaks arvesse elemente, mis annavad tunnistust kultuuripärandi panusest majandusse;

17. peab vajalikuks, et kultuuripärandiga seotud kultuuri- ja loomemajandusele eraldataks rohkem vahendeid uutest ELi rahastutest (nt EFRi, ESFi, EAFRD ja EKFi kaudu) ja programmidest (nt programmist „Loov Euroopa” ja seitsmendast raamprogrammist) ning et kultuuripärand on rohkem integreeritud ELi uude programmiperioodi (2014–2020). Komitee tervitab iseäranis kultuuripärandimeetmete kaardistamist ELi poliitikameetmete ja programmide hulgas⁽¹⁴⁾. Komitee soovib kasutada ELi ressursse täiel määral, et töötada välja ja võtta kasutusele loominguliste ja innovaatiliste eesmärkidega kohalikud ja piirkondlikud strateegiad. Peale selle on äärmiselt tähtis, et loodaks koostööd ELi rahastute ja programmide vahel, et tagada tõhusus ja tulemuslikkus. Euroopa Komisjon aitab sellele kaasa oma suuniste abil koordineerimise, koostöö ja vastastikuse täiendavuse kohta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, programmi „Horisont 2020” ja teiste vahetult komisjoni juhitud ELi programmide vahel teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime valdkonnas⁽¹⁵⁾;

18. rõhutab, et piirkondliku majanduse arengu ning piirkondlike, territoriaalsete ja linnaarengu strateegiate ja programmide raames on tingimata soovitatav võtta arvesse kultuuriväärtuste ja kultuurivarade säilitamist, keskkonna ja piirkondade vastupanuvõimet ja keskkonnaaspekte. Keskkonnasõbralikud, looduslähedased ja energiasäästlikud sekkumised, meetmed ja vahendid – mis võivad ennetada loodusõnnetuste (nt üleujutuste) või inimtekkeliste katastroofide tagajärgi – etendavad tähtsat osa kliimamuutuste mõju leevendamises ning kohalikel ja piirkondlikel eelistel põhinevates edusammudes;

19. peab oluliseks kasutada arhitektuuripärandil põhinevat arengut, tänu millele kultuuripärandisse kuuluvad hooned võivad linnapiirkondade taastamise raames saada uue funktsiooni ning VKEde kaasamise kaudu saab anda panuse tööhõivesse ja töökohtade loomisesse. Hoonete saneerimise professionaalne usaldusväärsus suureneb siis, kui töid ei teostata mitte ainult traditsiooniliste materjalidega, vaid ka traditsiooniliste ja kaasaegsete tehnikate abil. Koos mälestise endaga tuleb ka neid teadmisi kutsehariduse raames säilitada ja edasi anda. Turul saab olema nõudlus koolitatud ja spetsialiseerunud tööjõu järele. Kohalikul ja piirkondlikul tasandil on arvukalt häid tavasid loovkeskkonna edendamise ja toetamise alal, kultuurilise mitmekesisuse pakutavate võimaluste kasutamise alal ning kultuurialaste strateegiate integreerimise alal kohalikkude ja piirkondlikkude arengusse, et saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid. Nende teadmiste ja kogemuste levitamisse annab ka Euroopa Regioonide Komitee oma panuse. Need praktilised lähenemisviisid ja mudelid toetavad säästva kultuurilise ökosüsteemi loomist ja elavdavad loovat ettevõtlust;

20. tervitab asjaolu, et Euroopa Komisjon tõstab kultuuripärandi majandusliku väärtusena esile Euroopa ehitustööstust ja investeringuid ajaloolisesse keskkonda, mis aitab luua töökohti ja soodustab täiendava majandustegevuse tekkimist. Komitee innustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi osalema suures osas riigile kuuluva arhitektuuripärandi ja ajalooliste hoonete haldamises ning neid eri viisidel kasutama, nii et tekiks tulu ning hoonete korrashoid ja säilimine oleksid tagatud. Komitee viitab sellele, et Euroopa kultuuripealinnade programm annab olulise ELi panuse arhitektuuripärandi säilimise ja sellele uue mõõtme lisamise, mille raames aratatakse uuele elule arvukalt ajaloolisi objekte ja linnaosasid paralleelselt tööstuspärandi ja tööstusalade üle arutamise ja nende haldamisega;

⁽¹⁴⁾ „European Commission – Mapping of Cultural Heritage actions in European Union policies, programmes and activities”, http://ec.europa.eu/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf

⁽¹⁵⁾ „Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes – Guidance for policy-makers and implementing bodies”, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

21. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kui elanikkonnale kõige lähem tasand peavad võtma olulise rolli vastutustunde arendamisel hoonestatud ja loodusliku keskkonna säilitamise eest, elanikkonna mõtteviisi positiivsel muutmisel ja elanikkonna asjakohasel suunamisel. Ehitismälestiste tingimuste korrapärase järelevalve peaks olema ühine tava, omavalitsused peaksid ka innustama hooldustavade levitamist ning ametnike ja mälestiste omanike koolitamist;

22. rõhutab, et VKEde poliitika peab kõigil tasandil kohanduma ning toimima koos erinevate ettevõtlusmodelitega, sealhulgas kultuuri- ja loomemajandussektoriga, et maksimeerida töökohtade loomist ning säästvat majanduskasvu⁽¹⁶⁾;

23. soovib kultuuripärandi kõigil tasanditel innustada erakapitali osalemist, milleks on vaja maksusoodustusi ning vastutustundlikku avalikku arvamust vaimse ja materiaalse pärandi säilimise kohta. Komitee meenutab, et erasektor etendab ettevõtete sotsiaalse vastutuse raames annetuste või muude toetusvormide näol sageli tähtsat osa kultuuri edendamises, kuid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad aidata kaasa sellise keskkonna loomisele, mis soodustab selle toetuse parimal viisil kasutamist⁽¹⁷⁾;

Kultuuriturism

24. on veendunud selles, et kultuuripärand on võimas kogu elanikkonda hõlmavat kohalikku ja piirkondlikku arengut edendav vahend ning see loob olulisi materiaalseid varasid tänu jätkusuutliku, kvaliteetse ja vastutustundliku kultuuriturismi edendamisele, mille areng tugineb kohalike ja piirkondlike kogukondade materiaalsele ja vaimsele pärandile. Komitee arvates on juba praegu määrava tähtsusega koostoime loomine jätkusuutliku turismi strateegiate ning kohaliku ja piirkondliku loome- ja kultuurimajanduse vahel, et toetada majanduskasvu ja töökohtade loomist ning lihtsustada ligipääsu kultuurile;

25. märgib siiski, et on oluline saavutada asjakohane tasakaal kultuuriturismi levimise ja kultuuripärandi kaitsmise vahel;

26. juhib seoses kultuuripärandi mitmfunktsioonilise potentsiaali ärakasutamisega tähelepanu kultuurimarsruutidele, mis annavad elanikkonnale ja kõigi sidusrühmade osalusel ühe riigi piires või väljaspool riigi piire märkimisväärse panuse kohalike ja piirkondlike kultuuriväärtuste levitamisse, aidates mitmekülgset kaasa tööhõivele ja töökohtade loomisele ning ettevõtete toimimisele (nt kohalike toodete valmistamine ja vedu, majutus, toitlustus). Teematilise korraldamise põhimõtte järgi – ühenduslülidena – kavandatud marsruudid⁽¹⁸⁾ ühendavad sageli vähem tuntud reisisihtkohti, kogukondi ja külasid ning suurendavad seega maapiirkondade turismipakkumise mitmekesisust ning arhitektuurilise, maastikulise, kulinaarse ja vaimse kultuuripärandi nähtavust. Kultuurimarsruudid (jalutusrajad, jalgrattateed jne) annavad ka olulise panuse rahvatervise parandamisse;

27. märgib, et gastronoomiaga seotud kultuuriturismi raames peetakse kohalikke eritooteid kultuuri oluliseks osiseks, mis tänu kohalikele ja traditsioonilistele toiduainetele ja põllumajandustoodetele meelitab ligi turiste. Komitee rõhutab, et toiduainete jätkusuutlik tootmine ning kohaliku ja piirkondliku kulinaarse pärandi mitmekesisuse kaitsmisele suunatud meetmed aitavad luua uusi püsivaid töökohti, millel võib olla keskne tähtsus kohaliku ja piirkondliku tasandi majanduskasvule ja ühtekuuluvusele;

⁽¹⁶⁾ CdR 151/2011 fin.

⁽¹⁷⁾ CdR 401/2011 fin.

⁽¹⁸⁾ Nt nn Sissi marsruut (Austria, Saksamaa, Ungari ja Itaalia), mis ühendab losse, mõisaid, parke ja kohvikuid, millel on seos Ungari kuninganna Elisabethiga.

28. rõhutab Euroopa territoriaalse koostöö programmide loodavat suurt lisaväärtust kultuuripärandi piiriülese säilitamise ja toetamise seisukohast: piiride kaotamise tulemusel muutuvad tänu kohalikule ja piirkondlikule koostööle nähtavamaks Euroopa ja selle piirkonnad, linnad ja vallad. Kultuuriturismi osas edendatakse kohalike toodete turustamist ning loovmajanduse osas võimaldatakse oskuste ja teadmiste vahetust, piirkondliku majanduse tugevdamist ja uute turgude avamist. Kõnealused programmid aitavad vältida demograafiliste väljakutsetega silmitsi seisvate traditsiooniliste oskuste ja käsitööstuse kadumist⁽¹⁹⁾. Komitee peab oluliseks, et makropiirkondlikud strateegiad saaksid samuti piiriülese koostöö raames kaasa aidata sotsiaalsele, majanduslikule ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, kujundades Euroopa kultuuripärandi väärtused ümber turismitooteks ning viies ellu uuenduslikke ja loovaid lahendusi;

Kultuuripärand infoühiskonnas

29. tunnistab, et Euroopa digitaalarengu tegevuskava üheks väljakutseks on Euroopa kultuuripärandi ja ajaloomälestiste digiteerimine, nende kättesaadavus internetis ja nende säilitamine järgmiste põlvkondade jaoks – valdkond, milles on juba edusamme tehtud⁽²⁰⁾. Üldise lähenemisviisi ja kultuuripärandi rolli läbivaatamisel tuleb hoolitseda selle eest, et jõuda laia, ent samas ka uue publikuni, kasutades selleks tehnoloogia eeliseid ja uusi kommunikatsioonivahendeid. See soodustab kogukondade loomist, teadmiste vahetust ja suurendamist, kultuuritegevust, õppimist ja teadusuuringuid. Komitee arvates loovad digiteerimine ja uued tehnoloogiad samal ajal innovatsioonivõimalusi konkurentsivõime parandamiseks ning loov- ja innovatsioonimajandus ja nende käsutusse antud digiteeritud kultuurilised materjalid tugevdavad teineteist vastastikku;

30. rõhutab, et muuseumidel, raamatukogudel ja arhiividel on kultuuripärandi osana oluline roll ELi ühtekuuluvuse tugevdamisel. 21. sajandi infoühiskonnas on otstarbekas pidada arutelu paljudes liikmesriikides kohalike omavalitsuste rahastatavate ja hallatavate kohalike raamatukogude rolli ja tuleviku üle seoses kultuuripärandi kohaste teadmiste kättesaadavuse ja levitamisega. Uute teenuste sisu ja tärkava digitaalmeedia kavandamisel ei tohi arvesse võtta mitte ainult majanduslikke kriteeriume, vaid ka sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi⁽²¹⁾. Sõpruslinnasuhete raames toimuvad konverentsid, koolitused ja õppekülastused võiksid kaasa aidata kogemuste vahetamisele tänapäevaste lahenduste otsimise ja heade tavade vallas;

31. peab esmatähtsaks ELi projektide osa digiteerimise edendamisel ja rõhutab, kui oluline on kultuuriplatvorm Europeana, millesse on koondatud Euroopa raamatukogude, muuseumide ja arhiivide veebipõhine sisu ning mille eesmärk on tagada, et igal kodanikul oleks internetis ligipääs Euroopa kultuuri- ja teaduspärandile. Komitee tunnistab, et autoriõigustega seotud küsimused ja internetiõiguste selgitamine ootavad jätkuvalt lahendust, ning toetab õigusraamistiku määratlemist digiteerimise jaoks;

32. tunnistab, et filmipärand ja filmiteosed kui teabeallikas Euroopa ühiskonna ajaloo kohta on Euroopa kultuuripärandi lahutamatu osa. Sellega seoses on soovitatav tööstus- ja kultuuripotentsiaali senisest paremini ära kasutada. Filmide digiteerimise ja nende internetis kättesaadavaks tegemise osas on jätkuvalt takistusi⁽²²⁾. Lisaks on kinodel oluline osa iga rahva kultuuri ja tavade tutvustamisel. Kuna digitaalne revolutsioon ja finantskoormus võivad viia pidevate muutusteni kohalikus ja piirkondlikus majanduses, kordab komitee oma nõudmist ühiste jõupingutuste ja koostöö järele, et vältida väikeste kinode kadumist,⁽²³⁾ ning innustab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kasutama kohalike väikeste kinode ajakohastamiseks mõeldud ELi rahalisi vahendeid;

⁽¹⁹⁾ Nt „Käsitööstuse akadeemia” (Ungari – Sloveenia). Projekti lähtekohaks on käsitööstuse elukutsete raske olukord. Kõnealust laadi koolituses osales järjest vähem inimesi ning osa tööstuse ja käsitööstuse kutsekoole suleti. Projekti abil õnnestus selline suundumus ümber pöörata, luua uusi võimalusi noorte jaoks ja aidata kaasa pärandi säilitamisele tuhatkonna ettevõtja osalusel.

⁽²⁰⁾ „Survey Report on Digitisation in European Cultural Heritage Institutions 014”, temaatiline võrgustik ENUMERATE (jaanuar 2014).

⁽²¹⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽²²⁾ Neljas aruanne Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitusel [filmipärandi ja sellega seotud tööstustegevuse konkurentsivõime kohta] rakendamise kohta (komisjon – vahearuanne 2012–2013), 1. oktoober 2014.

⁽²³⁾ CdR 293/2010 fin.

33. rõhutab, kui oluline on alates väga varasest east omandada haridussüsteemi raames digioskusi, et noored saaksid täiel määral ära kasutada kultuurile ligipääsemise uusi vorme ja paremini valmistuda tulevasteks töökohtadeks. Eriti tuleks noortel, nagu ka suurel osal ühiskonnast, aidata toime tulla digitaalsele ajastule ülemineku tagajärgedega⁽²⁴⁾;

Kultuuripärandi integreerimine ühiskonda

34. väljendab rahulolu selle üle, et teatistes tunnustatakse nende ELi programmide ja algatuste tulemusi, mille eesmärk on üldsuse teadlikkuse tõstmine kultuuripärandi väärtuslikkusest ühiskonna jaoks ning kultuuridevahelise dialoogi edendamine. Komitee nõustub sellega, et „Euroopa kultuuripärandi märgis” ja „Euroopa kultuuripealinn” on algatused, millega tõstetakse ausse Euroopa kultuuride rikkus, mitmekesisus ja ühised aspektid⁽²⁵⁾, ning rõhutab vajadust, et kandidaatlinnad tuleks vastavalt kasutada olevatele kohalikele ja piirkondlikele ressurssidele koostada konkreetne kultuurikava, omistades sellele jõulist Euroopa mõõdet, millel on pikas perspektiivis positiivne mõju kultuurisektorile ja korraldajalinnale⁽²⁶⁾. Tuleb meeles pidada, et ühiskonna ettekujutus Euroopa kultuuripärandi kui arenguteguri väärtusest võib aidata luua Euroopa kontekstis standarditud näitajaid, mille abil saab mõõta kõnealuse sektori mõju piirkondade majandusele ning töökohtade loomisele ja säilitamisele.

35. leiab, et „Euroopa kultuuripärandi aasta” loomine Euroopa Liidu Nõukogu ettepaneku kohaselt⁽²⁷⁾ aitab levitada teadmisi kultuuripärandist laiemale üldsusele.

36. tunnistab pärandi kaitseks tehtava suurepärase töö tunnustamiseks ja kõrgetasemeliste tehniliste saavutuste levitamiseks loodud Euroopa Liidu kultuuripärandi auhinna/Euroopa Nostra auhinna olulisust. Auhinna abil innustatakse tegusaid kodanikke, kodanikuühiskonda, kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, eraõiguslikke sihtasutusi ja eraettevõtteid äratama ajaloomälestisi ja ajaloolisi kohti uuele elule, millele aitab kaasa ka uus programm „Loov Euroopa”, olles suunatud eelkõige kultuuri- ja loomesektori piiriülesele tegevusele⁽²⁸⁾;

37. leiab, et mälestiste, keskkonna ja selle kunstiliste vormide ning arheoloogiliste paikade kallal toime pandud vandalismiaktide sanktsioneerimist tuleks karmistada.

38. jagab seisukohta, mille kohaselt kultuuripärandi vallas tehtavad teadusuuringud aitavad kultuuripärandit säilitada, arendada ja edendada. Teadusuuringute ning tehnoloogia arendamise seitsmes raamprogramm (RP7), ühise kavandamise algatused ja programm „Horisont 2020” võivad tagada Euroopa kultuuripärandi dünaamilisuse ja kestvuse, kuna edendatakse teadustegevust ja innovatsiooni, mille eesmärk on võidelda kliimamuutuste ning loodusohutude ja -katastroofide vastu. Komitee kiidab heaks lähiajal käivitatava kultuuripärandi alase teadus- ja innovatsioonitegevuse programmi ja tegevusraamistiku ning nõuab sellega seoses koostöömehhanismi loomist partnerluses kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

39. rõhutab vajadust muuta kultuurivara ja -teenused kõigile kättesaadavaks, vähendades võimaluste ebavõrdsust rikaste ja vaeste, linlaste ja maaelanike, noorte ja eakamate vahel ning puuetega inimeste võimaluste ebavõrdsust. Ebavõrdsuse vähendamiseks võetavad meetmed ei anna tulemusi, kui nendega ei kaasne asjaomaste inimeste kaasamine ja osalemine ega nende võimaluste laiendamine oskuste omandamiseks. Võrdsed võimalused on kultuurilise demokraatia vaeeldamatu eeltingimus;

40. peab oluliseks, et noored õpiksid tundma oma materiaalset ja vaimset pärandit, saaksid aru vajadusest seda kaitsta ning osaleksid kultuurivara edendamisel (nt Euroopa kultuuripärandi päevade raames). Komitee arvates võidakse just nimelt tänu teadmistele luua partnerlused kultuuripärandi jätkusuutlikuks ja keskkonna vastutundlikuks kasutamiseks. Komitee soovib panna Euroopa kultuuripärandi päevade raames toimuva temaatilise nädala sisu paika nii, et see rajaks kohalike omavalitsuste eri kultuurilisi tegevusi hõlmava võrgustiku;

⁽²⁴⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽²⁵⁾ CdR 191/2011 fin.

⁽²⁶⁾ CdR 2077/2012 fin.

⁽²⁷⁾ Nõukogu järeldused kultuuripärandi kaasava juhtimise kohta (2014/C 463/01),
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG1223\(01\)&from=ET](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG1223(01)&from=ET)

⁽²⁸⁾ CdR 401/2011 fin.

41. leiab, et vabatahtlik tegevus on kohalike elanike osalemise ja avalike suhete arendamise paljutöotavam vorm, sellel on oluline osa teadmiste omandamisel ja huvi tekitamisel kultuuri vastu ning see aitab ennetada haavatavate sotsiaalsete rühmade marginaliseerumist;

Koostöö ja osalemist soodustav lähenemisviis

42. peab kultuuripärandi kestvuse, arendamise ja nähtavuse tugevdamisel oluliseks, et kultuuripärandi ahela olemuslikke väärtusi kaitstakse ja kasutatakse jätkusuutlikult ning et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning haridus-, kultuuri- ja kultuuripärandiga tegelevad asutused teevad – eelistatavalt süstemaatiliselt – koostööd ja arenevad edasi, mis võiks kasulikuks osutada ka elanikkonna arusaadavas keeles teavitamiseks. Koostöö tähendab usalduse ja kontaktide loomist rahvaste vahel ning selle tagamist, et ühistele väljakutsetele leitakse ühised lahendused;

43. rõhutab piiriüleste sõpruslinnasuhete olulist rolli vastastikuse ja interaktiivse tutvumise jaoks, mis põhineb tänu kodanike aktiivsele osalemisele kogemustel, kohalikul ja piirkondlikul kultuuripärandil ning selle mitmekesisusel. Sellega seoses rõhutab komitee lisaväärtust, mida loob ELi tasandil programm „Kodanike Euroopa” sõpruslinnasuhete ja -võrgustike elluviimisel. Tänu Euroopa mõõtmega mäletamise projektidele innustab programm inimesi sallivusele ning Euroopa Liidu ajaloo ja mitmekesisuse paremale mõistmisele ning loob sideme Euroopa ja kodanike vahel. Komitee suhtub ka positiivselt kõnealuse programmi jätkamisse ELi uues finantsraamistikus⁽²⁹⁾;

44. soovib auhinnata kohalike omavalitsuste vaheliste partnerluste ja koostöösuhete viljana sündinud parimaid tavasid kultuuripärandi kaitse vallas, mis võimaldab tugevdada ka Euroopa Liidu identiteeti;

45. peab valdade ja linnade tasandil oluliseks luua ja saada tööle temaatilised koostöösuhed kultuuripärandi vallas ning julgustada kõigi sidusrühmade aktiivset osalemist otsuste tegemises, et edendada tõhusat osaluspõhist valitsemist. Komitee rõhutab mitmetasandilise valitsemise väärtuslikkust ja olulisust⁽³⁰⁾, kuna see lihtsustab muu hulgas parimate tavade levitamist kultuuripärandit käsitlevate poliitikameetmete vallas, osalusdemokraatia arendamist, vastastikust õppimist, uute partnerlus- ja dialoogivormide tekkimist ning soodustab kultuuripärandi alaste poliitikameetmete tõhusust ja kooskõla;

46. leiab, et kultuuri ja kultuuripärandi olulisuse ümberhindamine on pikaajaline protsess, mis hõlmab ühiskonna kõiki osalejaid. Komitee arvates võib kõnealune hoiakute muutus osutada edukaks üksnes siis, kui suudetakse tagada, et senisest veel suurem osa elanikkonnast tunneb end puudutatuna, nt tänu sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisele, kohalike kogukondade arendamisele, ühiskonnaelus osalemise võimaluste suurendamisele, uuendustele avatud olemisele ning innovatsioonialaste oskuste ja kultuuriväärtuste tajumiseks, tundma õppimiseks ja väärtustamiseks vajalike võimete arendamisele. Komitee leiab, et on ühine ülesanne kanda kõigi sidusrühmade osalusel hoolt nende konkurentsivõimeliste teadmiste ja sellise konkurentsivõimelise kultuuri omandamise eest, mis on vältimatud selleks, et tulla toime ELi ees seisvate väljakutsetega. Sellega seoses tervitab ja toetab komitee kultuuriministrite nõukogu 25. novembri 2014. aasta kohtumise järelduste punkti 28, mille kohaselt tuleks kaaluda kultuuripärandi Euroopa aastat. Sellega saaks edendada ühiste eesmärkide teostamist kogu Euroopa kontekstis;

47. rõhutab, et kultuuril võib olla oluline roll välisasjades, et ületada erinevusi ning tunnustada eri rahvaste ühiseid jagatud väärtusi. Palub seepärast muuta kõrgetasemelised kultuurisuhted nähtavamaks ning märgib sellega seoses ära hiljuti tehtud jõupingutused hõlmamaks kultuuridiplomaatia Euroopa Liidu välissuhetesse, eeskätt ettevalmistava meetme „Kultuur ELi välissuhetes” abil;

48. juhib tähelepanu vajadusele tugevdada samuti koostööd kultuuriväärtuste ja -objektide ebaseadusliku kaubanduse vastases võitluses. Kutsub seepärast liikmesriike üles ratifitseerima UNESCO 1970. aasta ja UNIDROITi 1995. aasta konventsiooni ning tagama nende tõhusa elluviimise, võttes need asjakohaselt üle riigi õigusesse ning tugevdades politseitööd ja tollikontrolli ELi piiridel.

Brüssel, 16. aprill 2015

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽²⁹⁾ Nõukogu määrus (EL) nr 390/2014, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2014–2020 programm „Kodanike Euroopa”.

⁽³⁰⁾ Euroopa mitmetasandilise valitsemise harta.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava 2020 parem rakendamine”

(2015/C 195/05)

Raportöör: Marek Woźniak (PL/EPP), Suur-Poola vojevoodkonna vanem**I. POLIITILISED SOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. rõhutab, et Euroopa Liidu territoriaalset tegevuskava on algusest peale määratletud poliitikaraamistikuna, mis on suunatud ELi poliitsentrilise territoriaalse arengu toetamiseks väljatöötatud meetmetele. Poliitiliste meetmete eest vastutavad eelkõige kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, liikmesriigid ning ELi institutsioonid;
2. tuletab meelde, et territoriaalse tegevuskava eesmärk on esitada territoriaalse arengu strateegilised suunised, toetades territoriaalse mõõtme kaasamist eri poliitikavaldkondadesse kõigil valitsustasanditel ja tagades, et strateegiat „Euroopa 2020” rakendatakse kooskõlas territoriaalse ühtekuuluvuse põhimõtetega ⁽¹⁾;
3. peab kahetsusväärseks asjaolu, et territoriaalne tegevuskava kadus mitmeks aastaks poliitiliselt areenilt, väljendab aga heameelt, et praegune eesistujariikide kolmik Itaalia-Läti-Luksemburg tunneb selle küsimuse vastu taas huvi;
4. rõhutab, et territoriaalne (kohapõhine) lähenemine on ainuke asjakohane poliitiline mudel, millega EL saab oma kodanike ootustele vastata ⁽²⁾. Seetõttu peab ka Euroopa Liit võtma Regioonide Komitee ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja muude sidusrühmade aktiivsel osalusel suurema rolli kohapõhise lähenemisviisi arendamisel, mis lihtsustab ELi territoriaalse tegevuskava elluviimist;
5. osutab, et kogu Euroopas on vaja ühist strateegilist planeerimist, mis toetuks üldisele ettekujutusele tulevases arengust ja mille eesmärk oleks ELi poliitika parema koordineerimise toetamine, sünergia loomine sektorite vahel ning samuti selge määratlemine, millised institutsioonid vastutavad territoriaalse tegevuskava elluviimise eest ELi, liikmesriigi, piirkonna ja kohalikul tasandil;
6. leiab, et selles kontekstis on tasakaalustatud ja sotsiaalselt kaasava arengu saavutamiseks lisaks planeerimis- ja koordineerimismehhanismidele oluline tõsta teadlikkust ning anda territoriaalset teavet ja meetodilist abi kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele. Selles osas on teha veel palju tööd, et hankida kogu EList võrreldavaid andmeid kohaliku ja sellest madalama tasandi kohta;
7. seetõttu kutsub koostama ruumilise arengu integreeritud strateegia Euroopa Liidu tasandil, tagades seejuures kohalikul ja piirkondlikul tasandil olemasoleva planeerimispädevuse austamise ⁽³⁾;
8. soovib 2020. aasta järgset ühtekuuluvuspoliitikat silmas pidades tugevdada territoriaalset mõõdet seoses strateegia „Euroopa 2020” ja muude meetmete tõhusa elluviimisega, võttes eelõige arvesse ELi poliitikameetmete territoriaalset mõju. Komitee soovib sellega seoses üle vaadata üksikud poliitikavaldkonnad, hinnates nende mõju piirkondadele, ning lisada territoriaalse mõju hinnang, mis oleks õigusakti mõju hindamise üks põhielement, püsivalt üldisele mõjuhinnangule teatud poliitikavaldkondi ja iseäranis 2020. aasta järgset ühtekuuluvuspoliitikat puudutavate ELi õigusaktide vastuvõtmise menetluses;

⁽¹⁾ „Euroopa Liidu territoriaalne tegevuskava 2020. Mitmekesiste piirkondadega kaasava, aruka ja jätkusuutliku Euroopa poole”.

⁽²⁾ Barca aruanne, lk 108.

⁽³⁾ Vt „Making Europe Open and Polycentric” uuringus „Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

9. osutab vajadusele jälgida samme, mis on ELi tasandil astunud võitlemaks kogu Euroopas aina kasvava piirkondliku ebavõrdsusega hiljutise kriisi kontekstis, sest selline ebavõrdsus ohustab tõsiselt territoriaalset ühtekuuluvust;

Üldised märkused

10. kinnitab, et EL vajab kohapealist arengustrateegiat ning ühtekuuluvuspoliitika õigusaktide uue paketi raames tuleb tugevdada selles valdkonnas tehtavaid jõupingutusi. Teisisõnu peab ühtekuuluvuspoliitika ühildama tingimuslikkuse ja subsidiaarsuse põhimõtteid, pöörates suuremat tähelepanu just viimasele;

11. tuletab meelde, et ELi territoriaalpoliitika peab arvestama ELi mitmesuguste poliitiliste strateegiatega mõju piirkondadele, linnadele ja linnapiirkondadele ja võimaldama tegeleda jooksvate väljakutsetega terviklikul viisil, mis ei hõlmaks ainult struktuuri- ja investeerimisfondi, vaid ka keskkonda, transporti, siseturgu ja digitaalarengu tegevuskava, kui mainida vaid mõnda ELi muudest poliitikavaldkondadest, millel on selge territoriaalne mõju. Poliitika kujundamisel peab arvesse võtma ruumilist mõõdet, et saavutada maksimaalne sünergia, kasutada ära arenguvõimalused ja vältida negatiivseid poliitilisi mõjusid;

12. esitab uuesti soovitusi kutsuda kontrollisüsteemi tugevdamiseks ja tasakaalu tagamiseks kokku ühtekuuluvuspoliitika nõukogu, mis koosneks regionaalarengu eest vastutavatest ministritest vastavalt kõnealusel liikmesriigis kehtivale valitsusstruktuurile ja Euroopa Regioonide Komitee esindajast koostöö koordineerijana. Komitee väljendab valmisolekut osaleda aktiivselt poliitilistes aruteludes sellise struktuuri loomise üle eesmärgiga tagada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukoha täielik arvestamine;

13. rõhutab, et partnerlus on ühtekuuluvuspoliitika tõhususe suurendamise oluline eeldus ja et ainult mitmetasandilise valitsemisüsteemiga on võimalik tagada Euroopa Liidu kehtestatud strateegiliste suuniste tulemuslik ühendamise piirkondlike ja kohalike väljakutsetega⁽⁴⁾;

14. kinnitab oma toetust uutele mehhanismidele ja vahenditele, mis tugevdavad territoriaalset lähenemisviisi kogukonna juhitud kohaliku arengu (CLLD) ja integreeritud territoriaalsete investeeringute (ITI) kaudu. Need loovad kohalikele omavalitsustele, linnadele ja piirkondadele suurepärased võimalused kasutada ELi fonde majanduskasvu ning heaolu saavutamiseks ja lähenemisele naasmiseks. Seepärast avaldab komitee kahetsust, et kuigi paljud liikmesriigid on kavatsenud fonde ka praktikas kasutada, on nende kasutuselevõtu nurjanud ELi õigusaktidesse jäänud regulatiivsed tõkked ja korraldusastutuste tõrksus anda ELi eesmärkide saavutamisele üle kohalikule ja piirkondlikule tasandile;

15. leiab, et olukorras, kus kõnealuseid vahendeid on eri liikmesriikides rakendatud väga erineval määral, tuleb nende territoriaalset arengut toetavate vahendite juhtimise, rakendamise, järelevalve ja kontrollimise süsteemi maksimaalselt lihtsustada ja kooskõlastada;

16. juhib siiski tähelepanu sellele, et territoriaalne lähenemisviisi arengule ulatub nendest vahenditest palju kaugemale ja seda tuleb arvesse võtta kõigis ühtekuuluvuspoliitika aspektides;

17. nõuab Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 174 territoriaalset ühtekuuluvust käsitlevate sätete rangemat järgimist. Kõnealusel artiklis sätestatakse, et liit taotleb eri piirkondade arengutaseme ühtlustamist ning mahajäämuse vähendamist kõige ebasoodsamates piirkondades, pöörates erilist tähelepanu maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele, piiriülestele ja mäestikualadele, sest kahtlemata on territoriaalse tegevuskava 2020 edu saavutamise üks keskne tegur võimaldada neil piirkondadel üle saada arengut takistavatest struktuursetest puudustest;

⁽⁴⁾ CoR 2012/1683.

18. rõhutab ühtlasi äärepoolseimate piirkondade erijuhtumit. Nende puhul tuleb arvesse võtta ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud iseärasusi ja piiranguid, et võimaldada kõnealustel piirkondadel kõrvaldada nende arengut takistavad struktuursete tõkked, muutudes niiviisi tegevuskava 2020 edukuse üheks põhiteguriks;

19. leiab, et arvesse tuleks võtta ka muid piirkondi suurel määral mõjutavaid demograafilisi probleeme, nagu väljaränne, rahvastiku vananemine ja hõre asustus. Komitee palub komisjonil pöörata ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel erilist tähelepanu ebasoodsate geograafiliste ja demograafiliste tingimustega piirkondadele ⁽⁵⁾;

20. kutsub algatama arutelu elukvaliteedi mõõtmise üle muude näitajate alusel kui SKP, rõhutades, et territoriaalne ühtekuuluvus täiendab majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust ja seega ei saa seda mõõta üksnes majandusnäitajate alusel. ELi sotsiaalset ühtekuuluvust toetav arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv on palju enam kui vaid SKP suurenemine. See hõlmab ka territoriaalseid, ühiskondlikke, kultuurilisi ja eelkõige keskkonnaga seotud aspekte, mis on eriti olulised maapiirkondades ja hõredamalt asustatud piirkondades. Seda arvestades parandab roheline taristu arendamine maapiirkondades ja linnades elukvaliteeti piirkondades ja vähendab nende haavatavust. Näitajate valimisel tuleb meeles pidada, et statistiliste andmete kättesaadavus piirkondlikul tasandil on kõigis liikmesriikides piiratud;

21. kutsub võtma kasutusele võrreldavate ja usaldusväärsete näitajate kogumi, mille abil saaks mõõta, toetada ja jälgida territoriaalset ühtekuuluvust, terviklikku territoriaalset arengut, struktuurseid probleeme, territoriaalseid väljakutseid ja võimalusi ning samuti territoriaalset mõju eri geograafilistele tasanditele ja piirkonna liikidele ⁽⁶⁾. See võimaldaks otsustajatel teha ruumilise planeerimise valdkonnas teadlikke otsuseid, mis vastaksid proportsionaalsuse nõudele;

22. peab esmatähtsaks võtta arvesse kliima ja keskkonnaga seotud ohte ja nende territoriaalset mõju;

23. märgib ka vajadust algatada arutelu ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle pärast 2020. aastat, et eelkõige uurida, kas poliitika esialgsed eesmärgid, sealhulgas toetus kohapõhisele lähenemisviisile, on saavutatud, ent peab samuti vajalikuks uurida, kas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide puhul praegu kasutatav vahendite eraldamise meetodika on täielikult kooskõlas poliitika eesmärkidega ja kas selles võetakse piisavalt arvesse territoriaalset mitmekesisust;

Politsentriline territoriaalne areng

24. leiab, et ELi politsentriline areng on väga oluline territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks, aidates kaasa linnade paremini liigendatud süsteemile ning sotsiaalset ühtekuuluvust soodustavate kaupade ja teenuste paremale tarnimisele ja pakkumisele kogu piirkonnas;

25. tuletab meelde, et Euroopa tõhusus ja kvaliteet sõltuvad kontaktide võrgustiku loomisest igas suuruses linnade vahel – alates kohalikust tasandist kuni globaalseni –, nagu ka kodanike positsiooni tugevdamisest ja selliste kohalike meetmete algatamisest, mis tutvustaksid kohalikke tugevusi Euroopas ja kogu maailmas;

26. rõhutab, et avatus naaberriikidele ja ülejäänud maailmale on hädavajalik tingimus kõigi Euroopa linnade ja piirkondade jaoks, kes tahavad ära kasutada globaalse majanduskasvu ja tehnoloogia arengu pakutavaid arenguvõimalusi. Sellega seoses on piiriülese koostöö toetamine eelkõige ELi välispiiridel osutunud tõhusaks vahendiks. Euroopa pikaajaline areng sõltub tema mainest maailmas ning iga linna ja piirkonna konkurentsieeliste ärakasutamise ühisturu väljakujundamise ja tõhusate ühiste arengustrateegiade koostamise käigus, seda eelkõige ELi ja Vahemere piirkonna riikide partnerluse, idapartnerluse ja samuti Atlandi-ülese partnerluse raames ⁽⁷⁾;

⁽⁵⁾ CoR 2014/4896.

⁽⁶⁾ Vt „Making Europe Open and Polycentric” uuringus „Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

⁽⁷⁾ Vt „Making Europe Open and Polycentric” uuringus „Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

27. märgib, et kõige enam arenenud linnade ja piirkondade koostöö annab lisaväärtust ja soodustab ka laiemade ümbruse arengut. Seetõttu rõhutab komitee, et arvesse tuleb võtta kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, nende arvamusi ja ettepanekuid, kui ELi poliitika avaldab neile omavalitsustele otsest mõju;

Teisejärgulise tähtsusega linnade ning väikeste ja keskmiste linnapiirkondade ja maapiirkondade roll

28. rõhutab poliitsentrilise piirkondliku arengu mudeli eeliseid ning osutab siinkohal maa- ja linnapiirkondade sidemete olulisusele;

29. kutsub võtma poliitilise lähenemisviisi, mis soodustaks funktsionaalsete piirkondade loomist nii riikide sees kui ka piiriülel tasandil, arvestades, et funktsionaalsed piirkonnad hõlmavad nii linna- kui ka maapiirkondi, ning et nende rolli arenguks vajaliku kriitilise massi hoidmisel ja välistest mõjuritest tingitud haavatavuse vähendamisel on korduvalt rõhutatud ka majandusanalüüsid ja ruumilistes analüüsid;

30. leiab, et sotsiaalse tõrjutuse alased esineb nii linna-, eeslinna- kui ka maapiirkondades, mis sageli asuvad inimväärse elatustasemega piirkondade naabruses. Territoriaalse tegevuskava paremaks rakendamiseks tuleb arvesse võtta piirkondlikust tasandist madalama tasandi iseärasusi;

31. kutsub koondama ELi poliitikameetmeid ja rahastamisvahendeid toimivatele ja tõhusatele ühendustele linnapiirkondade vahel – võttes arvesse valginnastumist ja maakasutuse uusi vorme –, teadmistele ja haridusele ligipääsule ning linnade ja funktsionaalsete piirkondade toimivate võrgustike loomisele⁽⁸⁾, et tutvustada parimaid tavasid ning tõhusaid poliitilisi lahendusi ja projekte;

32. tunneb heameelt asjaolu üle, et territoriaalses tegevuskavas 2020 kutsutakse riike, piirkondi ja linnu (sh väikseid ja keskmise suurusega linnu) panustama Euroopa ühistesse territoriaalsetesse prioriteetidesse, kuid väljendab samas kahetsust, et kohalike ja piirkondlike omavalitsusi ei kohelda nende küsimuste otsustamisel veel teiste üksustega võrdselt. Tuleks teha jõupingutusi, et võimaldada neil omavalitsustel tõhusamalt reageerida Euroopa olulisimatele territoriaalsetele väljakutsetele;

33. leiab, et väikeste ja keskmise suurusega linnade tõhus toimimine ja maamajanduse mitmekesistamine on olulised sammud territoriaalse tegevuskava täieliku rakendamise suunas. Selles kontekstis peaksid strateegiad keskenduma üldist sotsiaalset ja majandushuvi pakkuvate teenuste õiglasele kättesaadavusele, funktsionaalsete piirkondade laiendamisele (tuginedes juba väljatöötatud linna- ja maapiirkondade algatustele) ning väikestele ja keskmise suurusega linnadele ligipääsu ja nende omavahelise ühendamise toetamisele⁽⁹⁾;

34. rõhutab väikeste ja keskmise suurusega linnapiirkondade rolli poliitsentrilise territoriaalse arengu ühe elemendina. Komitee tervitab sellega seoses asjaolu, et eesistujariikide kolmik on hakanud tegelema selle ühise teemaga väikeste ja keskmise suurusega linnapiirkondade valdkonnas. See hõlmab linna- ja maapiirkondade kokkupõimimise uurimist ja ettepanekuid mehhanismide kohta koostööks eri piirkondade vahel ning piirkondade tasakaalustatuma arengu saavutamiseks. Esmatähtis on tugevdada piirkonna identiteeti kujundavaid väärtuseid (maastik, kultuuri- ja keskkonna-pärand), mis kujutavad endast konkurentsieeliseid ja võimaldavad eristuda ülemaailmsel turul;

35. väiksed ja keskmise suurusega linnad etendavad aktiivset rolli heaolu ja jõukuse tagamisel ka ümbritsevate külade elanikele, nad on töökohtade loomise ja teenuste pakkumise keskused, kohaliku transpordi sõlmpunktid ning juhivad suurenevat nõudlust liikuvuse järele. Seega on nad olulised väljarände pidurdamisel maa- ja linnapiirkondadest. Peale selle saavad nad osaleda ka suurinnapiirkondade arengus, osaledes ühistes poliitsentrilistes võrgustikes. Nad aitavad lahendada keskkonnakaitse ja elukvaliteediga seonduvaid probleeme, mis tulenevad rahvastiku ülemäärasest koondumisest suurlinnadesse;

⁽⁸⁾ „How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy”.

⁽⁹⁾ „How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy”.

36. kutsub seoses ülaltooduga üles arendama edasi ja koordineerima paremini ühtekuuluvuspoliitika linnamõõdet muude linnapiirkondadele linnade integreeritud tegevuskava raames mõju avaldavate poliitikavaldkondadega ja tugevdama ametlikku koostöömehhanismi Euroopa linnapiirkondade ja neid ümbritsevate maapiirkondade vahel⁽¹⁰⁾. Komitee kordab oma üleskutset koostada linnade integreeritud tegevuskava valge raamat;

Euroopa piirkondade ühendamine: territoriaalne vaatenurk

37. peab Euroopa territoriaalset koostööd, mis toimib piiriüleste, piirkondadevaheliste või riigiüleste algatuste (nt ETKRid) toel, ja makropiirkondlike strateegiade arendamist põhivahenditeks, mis võimaldavad territoriaalset tegevuskava paremini rakendada. Komitee tervitab seega eesistujariikide kolmiku kavatsust analüüsida vajadust õigussätete järele integreeritud piiriüleste alade loomiseks ning töörühma moodustamist nõukogu juurde, et jälgida makropiirkondlike strateegiade edusamme. Komitee märgib, et riigi tasandist madalama tasandi üksuste osalemine nende vahendite väljatöötamisel ja haldamisel ning kõnealuse töörühma tegevuses peaks jätkuvalt olema nende eesmärkide saavutamise üks põhielement;

38. leiab, et on vaja edendada poliitsentrilist majanduskasvu, mis on eri piirkondade vahel geograafiliselt tasakaalustatud, muu hulgas tänu otsustavatele meetmetele digitaalse lõhe kaotamisel ning koostöö tegemisel energia, kliima ja keskkonna, teadusuuringute ja innovatsiooni ning piirkondade juurdepääsetavuse ja atraktiivsuse valdkonnas ning jätkusuutlikule transpordipoliitikale, mis põhineb territoriaalsete iseärasustega kohandatud strateegial;

39. rõhutab transporditaristu rolli territoriaalse ühtekuuluvuse vahendina. Geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvad piirkonnad vajavad selles suhtes erilist tähelepanu⁽¹¹⁾. Selles kontekstis osutab komitee võimalusele kasutada Euroopa territoriaalse koostöö rühmitusi vahendina piiriüleste sidemete toetamiseks, sh kolmandate riikidega, samuti kasutada selleks finantsvahendeid, nagu Euroopa ühendamise rahastu;

40. kutsub komisjoni üles jätkama ja tugevdama püüdlusi TEN-T põhivõrgu lõpuleviimiseks, eelkõige kitsaskohtade kõrvaldamise ja piiriüleste ühenduste lihtsustamise osas, samuti suurendama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasatust koridoriplatvormidesse;

41. rõhutab, nagu on osutatud ka kuuendas ühtekuuluvusaruandes, et üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise suunistes on seatud eesmärk luua ELi tasandil mitmeliigiline transpordivõrk, mis hõlmab raudteeühendusi, luues selleks uut ja uuendades olemasolevat taristut. Selles kontekstis peab komitee vajalikuks jätkusuutlike, konkurentsivõimeliste, energiatõhusate ja keskkonnahoidlikumate transpordivahendite olemasolu, ühendvedude soodustamist, eri transpordiliikide üksteist täiendavat kasutamist, samuti taristuprojektide elluviimist vähem arenenud piirkondades, piiriülestes piirkondades, piirkondades, kus füüsilised tõkked takistavad ligipääsu siseturule, ja piirkondades, kus on probleeme territoriaalse ühtekuuluvusega;

Territoriaalne tegevuskava ja strateegia „Euroopa 2020”

42. märgib, et ELi territoriaalses tegevuskavas 2020 on kinnitatud territoriaalse lähenemise olulisust strateegia „Euroopa 2020” rakendamisel. Tuleks ära kasutada strateegia läbivaatamisega kaasnevat võimalust tugevdada strateegia territoriaalset mõõdet. Seega saab strateegias „Euroopa 2020” määratletud ELi eesmärke saavutada vaid eeldusel, et arvesse võetakse strateegia territoriaalset mõõdet, sest eri piirkondade arenguvõimalused on erinevad⁽¹²⁾;

⁽¹⁰⁾ „Poliitsentriline territoriaalne areng Euroopa Liidu, riigi ja piirkonna tasandil” – ümarlauaarutelu 10. juulil 2014 Fabrianos toimunud COTERi komisjoni koosolekul.

⁽¹¹⁾ Konkreetset soovitusi on esitatud Regioonide Komitee arvamuses „Liikuvus geograafilisi ja demograafilisi väljakutseid pakkuvates piirkondades” (CdR 1691/2014).

⁽¹²⁾ „Euroopa Liidu territoriaalne tegevuskava 2020. Mitmekesiste piirkondadega kaasava, aruka ja jätkusuutliku Euroopa poole”.

43. kordab üleskutset anda välja territoriaalse ühtekuuluvuse valge raamat, mis põhineks Euroopa Liidu territoriaalse tegevuskava 2020 ja strateegia „Euroopa 2020” vastastikuste seoste analüüsil ning mille eesmärk oleks võidelda kasvavate territoriaalsete erinevuste vastu ELis ⁽¹³⁾;

44. soovib, et ELi ühtekuuluvuspoliitika koos selles seatud majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärkidega peaks aitama ka tulevikus kaasa strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisele. Majanduskasvu eesmärkide ja lähenemiseesmärgi seoste tugevdamise kaudu toetab ühtekuuluvuspoliitika erinevuste vähendamist Euroopa Liidu eesmärgiga saavutada strateegia peamised eesmärgid ja suurendada nii heaolu kogu Euroopas. Seda potentsiaali tuleb järjepidevalt ära kasutada, võttes ühtekuuluvuspoliitika suhtes partnerlusel põhineva lähenemisviisi piirkondade iseärasustel põhineva strateegia raames, viies ellu kohalikke tingimusi ja võimalusi arvestavaid konkreetseid meetmeid;

45. toetab seetõttu mõtet koostada Euroopa partnerluse käitumisjuhendile tuginedes strateegia „Euroopa 2020” ⁽¹⁴⁾ tegevusjuhend tagamaks, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja muud asjaomased sidusrühmad kaasatakse territoriaalset arengut mõjutavate pikaajaliste strateegiliste dokumentide kavandamisse ja elluviimisse;

Visioon Euroopa jaoks

46. rõhutab võrgustiku ESPON võetud meetmeid, mille eesmärk oli välja töötada Euroopa territoriaalse arenguga seotud näitajate ja indeksite kogum, mis oleks otsustajatele abiks territoriaalse ühtekuuluvuse mõõtmisel ja järelevalves. Komitee palub sõnaselgelt selliste näitajate väljatöötamist, mis kajastavad, kuidas territoriaalsed ja demograafilised probleemid (nt hajutatud asustus, väike rahvastikutihedus ning elanikkonna vähenemine ja vananemine) mõjutavad jätkusuutlikku, arukat ja kaasavat majanduskasvu;

47. leiab, et on kiiresti tarvis välja arendada võrreldavate statistiliste andmete kogum nii kohaliku kui ka sellest madalama tasandi kohta ning kanda OECD ja komisjoni olemasolev linna- ja maapiirkondade liigitus üle Eurostati kategooriatesse, millest võib abi olla nii ELi poliitikakujundamisel kui ka hindamisel, kuna algusest peale saadakse usaldusväärset kohalikku teavet;

48. leiab, et avatud ja poliitsentriilise Euroopa ülesehitamine on kõige sidusam territoriaalne strateegia, millega toetatakse majanduskasvu ja konkurentsivõimet, sotsiaalset ühtekuuluvust ja strateegias „Euroopa 2020” ja territoriaalses tegevuskavas 2020 edendatud jätkusuutliku arengu eesmäärke eelolevateks aastakümneteks ⁽¹⁵⁾. Komitee väljendab toetust strateegiale, milles ühendatakse areng ja ühtekuuluvus ning millega luuakse hea elukeskkond;

49. tunnistab, et kogu Euroopas on vaja ühist strateegilist planeerimist, mis toetaks üldisele ettekujutusele edasisest arengust ja toetaks Euroopa Liidu regionaalarengu poliitika paremat koordineerimist ⁽¹⁶⁾.

Brüssel, 17. aprill 2015

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ CoR 2014/2333.

⁽¹⁴⁾ Läbivaadatud strateegia „Euroopa 2020” tegevuskava.

⁽¹⁵⁾ Vt „Making Europe Open and Polycentric” uuringus „Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

⁽¹⁶⁾ Vt „Making Europe Open and Polycentric” uuringus „Scenarios and Vision for European Territory 2050”, ESPON.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ressursitõhususe võimalused hoonetesektoris”

(2015/C 195/06)

Raportöör:	Csaba Borboly (Harghita maakonna volikogu esimees, RO/EPP)
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Euroopa Regioonide Komiteele ressursitõhususe võimaluste kohta hoonesektoris COM(2014) 445 final

I. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. toetab igati Euroopa Komisjoni püüdlust arendada ühiseid eesmärke ja näitajaid kui ühiste Euroopa ressursitõhususe standardite alust hoonetesektoris, et suurendada poliitika koordineerimist ja sidusust. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on olulised partnerid ressursitõhususe edendamisel ja säästvasse arengusse panustamisel, mõjutades positiivselt keskkonda, kliimat, majandust ja ühiskonda. Samuti võivad omavalitsused kasutada selliseid vahendeid nagu keskkonnahoidlik riigihange, et edendada ehitus- ja lammutusprahist valmistatud toodete turgu;

2. väljendab seepärast muret selle pärast, et komisjon ei maini oma teatistes kordagi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, kuigi komitee on varasemates samateemalistes arvamustes sellele tähelepanu juhtinud. Komitee rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kesket rolli investoritena mitte ainult ehitussektoris, vaid ka juhtudel, kui tegemist on riigihangetega, ehitisi käsitlevate ELi ja riiklike õigusaktide kohaldamisega, kohalike ettevõtete ja innovatsiooni toetamisega ning investorite ja laiema üldsuse teavitamisega. Sel põhjusel kutsub Regioonide Komitee komisjoni üles analüüsima seda, kuidas Regioonide Komiteed ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kaasata konsultatsioonidesse, mis järgnevad käesolevale teatisele;

3. rõhutab, et arvestades keskkonnasäästlike ehitiste küsimuse ulatust ja keerukust poliitilisel tasandil, peavad meetmed olema rajatud terviklikule lähenemisviisile, mis võtab arvesse kõigi nende üksikisikute, kogukondade ja institutsioonide vajaduste ja murede aspekte, kes neid kasutavad. Kohalikke iseärasusi ja eeliseid kohaliku majanduse jaoks tuleks vaadelda säästlikkuse oluliste aspektidena, edendades näiteks – ELis käibiva kaupade vaba liikumise olulist põhimõtet kahjustamata – kohaliku ehitusmaterjali kasutamist, mida paljudel juhtudel peetakse kõige tulemuslikumaks ja mis võib positiivselt mõjutada kohalikku majandust;

A. Põhiprobleemid

4. peab vastuvõetamatuks, et ringlussevõtmiseks sobiv teenindushoonete ehitus- ja lammutusprahit viiakse sageli prügimäele, hindamata eelnevalt selle kogumise ja ringlussevõtu majanduslikku elujõulisust. Komitee leiab, et esmatähtis on tekitada ringlussevõtmise suletud ahel, seades näiteks erinevad eesmärgid konkreetsetele jäätmetüüpidele ning kehtestades auditeerimise, ehitus- ja lammutusprahi koost lahtivõtmise ning sorteerimise kohustuslikud eeskirjad, mida rakendada enne teenindushoonete lammutamist või renoveerimist, nagu on juba sätestatud mõnes kohalikus ja piirkondlikus õigusaktis;

5. leiab, et ehitussektori keskkonnasäästlikumaks muutmiseks peavad ametiasutused pakkuma klientidele, töövõtjatele ja arendajatele ehitussektoris raamistiku üleminekuks keskkonnahoidlikumatele tavadele, kuna ehitusetaapil on mis tahes hoone keskkonnamõju seisukohast võtmetähtsus kõrgu olelusevõimalike vältel. Selline üleminek võtaks oletatust enam aega mitte ainult ühiste ELi näitajate ja standardite, vaid ka selliste majanduslikult elujõulisemate ärimudelite puudumise tõttu, mis võimaldaksid valida keskkonnasäästlikumaid ja ressursitõhusamaid ehitustehnoloogiaid ja -materjale praegusega võrreldes;

6. peab vajalikuks selgitada, et lammutusjäätmelised võivad pärineda nii ehitise täielikust lammutamisest kui ka selle renoveerimisest, mistõttu tuleks täpsustada, et lammutamise mõistega on hõlmatud ka ehitise renoveerimisega kaasnev osaline lammutamine. Enamikus piirkondades on hoonete renoveerimise käigus tekkivate jäätmekogumaht suurem kui ehitiste täielikul lammutamisel tekkivate jäätmekogumaht;

7. tunneb heameelt Euroopa Komisjoni kavatsuse üle innustada ehitus- ja lammutusprahi ringlussevõtu turgu, rõhustades toetust teadus- ja näidisprojektidele. Selliste – muu hulgas programmi „Horisont 2020” raames ja tihedas koostöös liikmesriikidega elluviidavate – projektide eesmärk peaks olema välja töötada lahendused, mille abil suurendatakse ringlussevõtu majanduslikku atraktiivsust; komitee pooldab ka selliste vahendite kehtestamist, mis edendavad ehitus- ja lammutusprahist saadavate teiseste materjalide turgu;

B. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning ressursitõhususpoliitika toetamine

8. leiab, et ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks on esmatähtis edasi liikuda, püüdes välja töötada ühiseid näitajaid, mis on eeltingimus, et välja töötada ühised eesmärgid ja standardid, mille abil muuta ehitussektor keskkonnasäästlikumaks. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste huvides on juhtida tähelepanu majanduslikele ja ökoloogilistele väljakutsetele, millega tuleb toime tulla, et suurendada ressursitõhusust ehitussektoris;

9. rõhutab sellega seoses, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on juba oluline roll säästlike hoonete edendamisel väikeste või olematute kuludega, kasutades selleks kohalikke või piirkondlikke ehitusnorme. Nende normide rakendamiseks tulevad parimad tavad, näiteks miinimumnõuded seoses päevavalguse tasemetega, energiatõhususe või ehitusmaterjalidega, võiksid anda märkimisväärse panuse tõeliselt säästlike hoonete edendamiseks Euroopas ja seepärast tuleks neid toetada;

10. tuletab meelde, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on hoonete keskkonnamõju vähendamisel esmatähtis roll, kuna oma pädevuste raames töötavad nad välja asjakohaseid meetmeid ja arendavad strateegiaid ressursitõhususe toetamiseks, analüüsides tähelepanelikult kohalikke iseärasusi ja aspekte;

11. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles kasutama keskkonnahoidliku hoonepoliitika väljatöötamisel ruumilise planeerimise ja linnaplaneerimise vahendeid ja tavasid. Samuti tuleks arvesse võtta taastuvenergia, energiatõhususe, jäätmevalduse ning kasutuse ja hooldusega seonduvaid aspekte;

12. kutsub antud kontekstis kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles järgima terviklikku lähenemisviisi hoone kogu olelusringi vältel, sh ehitustoodete osas, hoone projekteerimisel ja ehitamisel ning selle hooldamisel ja renoveerimisel, et edendada materjalide, energia ja vee tõhusamat kasutamist ning paremat jäätmekäitlust;

13. peab äärmiselt oluliseks ELi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seniseid jõupingutusi, sh nt Emilia Romagna maakonna energiatõhususe strateegia ja Bolzano autonoomse provintsi kliimakava „Energia – Alto Adige 2050”, programmid, mille abil Harghita maakonnas tuvastatakse traditsioonilisel arhitektuuril põhinevaid uusi tehnoloogiaid ja uusi lähenemisviise, ning uuendustegevus Rakvere linnas Eestis ja Anavras, Almyrose maakonnas, Magnisias, Kreekas. Need ja teised sarnased algatused näitavad suunda ressursitõhususe ja keskkonnasäästliku ehituse valdkonnas;

14. märgib, et roheline ehitus ja lammutamisest saadava ehitusmaterjaliga seonduv tööstustegevus peaks looma arvukaid töökohti. Selleteemaliste piirkondlike ja kohalike tegevuskavade väljatöötamine, koos inimkapitali asjakohase kasutusega, aitaks oluliselt kaasa ressursitõhususe eesmärkide saavutamisele;

15. arvab, et selline algatus nagu linnapeade pakt võiks olla kasulik ka energiatõhususe väljakutse käsitlemisel. Komitee on kindlalt veendunud, et sobivaid viise selle käsitlemiseks tuleks uurida niipea, kui ELi ressursitõhususe konkreetset poliitilised eesmärgid on kinnitatud;

16. tuletab samuti meelde, et ressursside kasutamise määravad suuresti projekteerimisega seonduvad otsused ja ehitusmaterjalide valik. Komisjon rõhutab, et ressurssitõhususe suurendamisest kasu saamiseks vajavad insenerid, projekteerijad, tootjad, töövõtjad, ametiasutused ja lõppkasutajad kasutuskõlblikku ja usaldusväärset teavet, et nende otsused põhineksid säästva projekteerimise kriteeriumil. Kuna kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on ehituslube väljastavatest organitest kõigile sidusrühmadele kõige lähemal, tuleb neil välja töötada konkreetset teavitusmeetmeid ning toetus- ja innustusmehhanismid asjaomaste ressursside kasutamiseks. Selleks tuleb nende käsutusse anda Euroopa fondide eelarveread. Need poliitikameetmed peavad olema osa hoonete keskkonnatoime hindamise ühtsest Euroopa lähenemisviisist, mis peab hõlmama kõiki määratletud võtmenäitajaid;

17. kutsub komisjoni üles kaasama kohaliku ja piirkondliku tasandi aktiivselt põhinäitajate raamistiku väljatöötamise, et hinnata hoonete keskkonnamõju kogu nende olelusringi vältel. Kohalike ja piirkondlike omavalitsustega tuleks konsulteerida ning kaasata nad nende näitajate väljatöötamise kogu protsessi;

18. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on tähtis roll nii poliitilise tasandina, kes teeb investeringuid jätkusuutlikesse hoonetesse kui ka üldkasutatavate hoonete ja sotsiaalelamute või kommunaalvõrkude omanikena;

19. kordab oma vastuseisu makromajandusliku tingimuslikkuse süsteemile, mis võimaldab karistada liikmesriiki, kes ei suuda täita oma ELi õigusaktidest tulenevaid kohustusi (näiteks seoses jäätmete käitlemise ja energiatõhususe eesmärkidega), jättes liikmesriigi osaliselt või täielikult ilma struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest. See süsteem võib karistada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, olenemata nende panusest poliitilistesse eesmärkidesse;

20. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles tugevdama koostööd roheliste riigihangete raames, aidates nii kohalikul ja piirkondlikul tasandil kaasa ELi ambitsioonikate eesmärkide saavutamisele keskkonnasäästlike hoonete valdkonnas;

C. Määratlused, näitajad, teadus- ja arendustegevus

21. meenutab, et ehitussektor on vahend ja et hoonetel võib olla positiivne ja negatiivne mõju konkreetsetes linnalises, arhitektuurilises, sotsiaalses, majanduslikus ja keskkonnavalas kontekstis. Seega tuleb selles omavaheliste suhete keerukas kogumis pöörata erilist tähelepanu jätkusuutlikkusele;

22. meenutab, et teatavate ehitusmaterjalide tehnilised omadused ja kvaliteet muutuvad kiiresti pärast nende tootmist ning et see protsess jätkub mõnikord isegi pärast seda, kui neid on kasutatud ehitamiseks. Seega on eriti oluline analüüsida, kas ja millistel tingimustel on neid materjale võimalik pärast lammutamist korduskasutada või kas oleks vajalik luua sellistele materjalidele eraldi sertifitseerimissüsteemid;

23. juhib siiski tähelepanu vajadusele jätkata teadusuuringuid hoonete ja asjaomaste rajatiste hooldamise ja korrashoiu valdkonnas, et leida võimalusi nende olelusringi pikendamiseks. Täpsemalt tuleks soodustada lepingute sõlmimist energiateenuse ettevõtjatega nii energiatarneks kui ka rajatiste täiustamiseks ja hooldamiseks;

24. rõhutab, et lammutamise tulemusel saadud ehitusmaterjalide ulatuslikku kasutamist, nt teedeehituses, tuleks käsitleda kui esmatähtsat uurimisvaldkonda. Paljud ehitusmaterjalid sisaldavad arvukalt tervistkahjustavaid, ohtlikke ja saastavaid koostisaineid ning nende mõju hindamisega ja, kus tarvis, nendest tulenevate keskkonnale ja inimtervisele tekkivate ohtude vähendamise seonduvad küsimused ei ole praegu lahendatud;

25. leiab, et traditsiooniliste ehitusmaterjalide ja -tehnoloogiate taasavastamine võib pakkuda Euroopa ehitussektori jaoks märkimisväärsed võimalusi: nende eeskujul võiks tihti kasutada kohalikke vahendeid töhusate ja kohalikele tingimustele kohandatud lahenduste jaoks, juhul kui need ei nõua maa kasutamise eesmärgil uute karjäärade avamist seal, kus see ei ole kooskõlas taustatingimustega;

26. meenutab, et on vaja uurida, kas olemasolevate hoonete remontimine on asjakohane valik kõigil juhtudel: näiteks paljude Euroopa piirkondade olemasolevaid ehitisi, sh äri-, elamu- ja üldkasutatavaid hooned, on võimalik renoveerida asjakohaste mugavusstandardite saavutamiseks üksnes märkimisväärsed investeeringuid tehes. Sellised olukorrad juhivad tähelepanu asjaolule, et isegi kui olemasolevate hoonete renoveerimine kujutab endast konkreetsete ehitiste puhul vahendite tõhusa kasutamise seisukohast paremat lahendust kui nende lammutamine või uute hoonete ehitamine, on uue ehituse esteetiline, arhitektuuriline ja sotsiaalne väärtus palju suurem, eelkõige kasutaja seisukohast. Selleks et kindlaks teha, kas olemasolevate hoonete korduskasutus on asjakohane lahendus, tuleb puhttehniliste aspektide kõrval arvesse võtta ka arhitektuurilisi, sotsiaalseid, majanduslikke ja keskkonnavalaseid kaalutlusi ning kasutajate vajadusi;

27. meenutab samuti keskkonناسäästliku ehituse väga suurt potentsiaali töökohtade loomisel, eelkõige sellises majandussektoris nagu ehitus, mida kriis on väga tugevalt mõjutanud. Asjakohase toetuse ja koolituse abil uute keskkonناسäästlike ehitusmeetodite alal saaksid tööturule naasta paljud kõnealuse sektori töötud;

28. soovib hoonete keskkonناسäästlikkuse hindamise ühtsete kriteeriumide arendamisel (põhinäitajatena) võtta konkreetselt arvesse taastuvaid loodusvarasid, eelistatult kohalikke või omamaiseid loodusvarasid, millele kohaldatakse jälgimismehhanisme. Komitee kinnitab taas, et taastuvate loodusvarade kasutamisega võib oluliselt kaasa aidata ressursitõhususe suurendamisele hoonetesektoris, kusjuures asjaomased kasutamisevõimalused ei piirdu üksnes ehituse (nt puitehitus) ja isolatsiooniga, vaid hõlmavad ka siseviimistlusteid (põrandad, seinad, pinnatöötlus) jms. See kehtib eelkõige taastuvate loodusvarade astmelise kasutamise puhul, st mitmekordne kasutamine erinevatel tasanditel. Samuti võivad taastuvad loodusvarad hoonete kütmisel asendada fossiilkütuseid ja vähendada selliselt keskkonnamõju;

29. juhib tähelepanu sellele, et seoses ehitistega ei mainita komisjoni dokumendis taastuenergia kasutamist, vaatamata selle tähtsusele hoone keskkonناسäästlikkuse seisukohast. Sisseehitatud päikese soojus- ja tuuleenergia muundamise seadmed ja päikesepaneelid ning biomassi kasutamine hoonete või tarbevee soojendamiseks võivad oluliselt kaasa aidata hoonete keskkonnamõju leevendamisele kogu nende olulusringi jooksul, eelkõige süsinikdioksiidi heite seisukohast. Tuleb mainida ka teisi tehnoloogiaid, nagu maasoojusküte ja tsentraliseeritud energiatootmise võimalused, tagades linnades tõhusa kaugkütte ja -jahutuse taristu, kasutades selleks taastuvaid energiaallikaid, heitsoojust või tõhusat koostootmist. Et analüüs oleks täpne, tuleb arvesse võtta ka materjale ja energiat, mida on kasutatud elektri ja energia tootmiseks;

30. leiab, et ELi tasandil nõuavad võimalikult kiiret selgitamist ja ühtseid määratlusi sellised mõisted nagu „passiivmaja”, „roheline maja”, „keskkonناسäästlik ehitus”, „madalenergiamaaja” või „süsinikdioksiidiheitevaba hoone”, mida sageli kasutatakse sünonüümidenä. Kiiresti on tarvis edusamme seoses teadus- ja arendustegevuse algatuste ja konsultatsioonidega, kuna need määratlused moodustavad tulevikus aluse ühtsetele standarditele ja poliitikameetmetele kõnealuses valdkonnas;

31. rõhutab, et lisaks metalli ja klaasi korduskasutusele, mida on teatistes üksikasjalikult käsitletud, tuuakse teadusuuringutes esile huvitavaid andmeid betooni ja puidu kohta. Ehitusmaterjalina on betoonil ja puidul korduskasutuseks head omadused, neid on lihtne sorteerida ja ringlusse võtta ja/või kasutada. Seega tuleb prioriseerida nende materjalide korduskasutuse kohta piirkondlikul ja kohalikul tasandil tehtud analüüse;

32. leiab, et puidu või teiste looduslike ehitusmaterjalide kasutamisel ei tohi unustada, et ehitussektori kasvavad vajadused toovad endaga kaasa otseseid või kaudseid muutusi maa kasutamisel ja ökosüsteemides. Seega on oluline vältida selles sektoris nende vigade kordamist, mida on varem tehtud seoses biomassi tootmisega energia eesmärgil, ning analüüsida põhjalikult probleeme, mis seonduvad muutustega maakasutuses ja ökosüsteemides ning neid hoonetesektori ressursitõhususe ühiste eesmärkide ja näitajate väljatöötamisel arvesse võtta;

33. teeb ettepaneku näha inseneride, arhitektide ja ökonomistide koolitamise raames ette lisaks vahendite tõhusa kasutamise menetlustele ka praktikad, mille eesmärk on vähendada materjali täiendavat kasutust ja jäätmete teket, mis tulenevad kujunduskavade muutmisest;

34. leiab, et vahendite tõhusa kasutamise raames ning eelkõige ehitus- ja lammutusprahi ringlussevõtu korral tuleb arvestada ka sorteerimise ja transpordiga seonduvaid kulusid ja nende mõju. Seetõttu on vajalikud standarditud analüüsimenetlused, ning poliitika, teadus- ja arendustegevuse protsessid peavad hõlmama nende võimaluste võrdlust, mis seonduvad transpordiga ja ringlussevõtu suutlikkusega lammutuspaigas või lokaalselt;

D. Juhtimine, partnerlus, teadmussiire

35. tunneb heameelt selle üle, et teiste kavandatud meetmete hulgas rõhutatakse teatistes ka parimate tavade vahetamise tähtsust. Seetõttu on oluline, et sarnaste omadustega piirkondade rühmade koostööprojektid oleksid esmatähtsal kohal. Kõnealusel valdkonnas ei saa valida ühte ja ainsat head tava või rakendusviisi: kohaliku ja piirkondliku tasandi osalejad peavad üksteiselt õppima kõige asjakohasemaid lahendusi ning teadmiste kogumine eri piirkondade kohalike olude kohta võiks anda suurema lisaväärtuse;

36. rõhutab, et arvukad piirkondlikud omavalitsused on täheldanud, et liikmesriigid peavad energiatõhususe reguleerimise raames loodud organeid puhtformaalseteks ning asjaomase riigi või piirkonna projekteerimiskultuurile võõrasteks süsteemideks. Seetõttu teeb komitee ettepaneku koostada mingisugune vahearuanne energiatõhususe direktiivi rakendamise hetkeseisu kohta, panemata seejuures kohalikele ja piirkondlikele omavalitustele uusi aruandluskohustusi, kuid kaasates nad vabatahtlikkuse alusel aruande koostamisse;

37. tuletab meelde, et paljudel piirkondadel puuduvad teadmised ja asjakohased pädevused, mistõttu kasvab vähemarenenud piirkondade tehnoloogiline mahajäämus arenenud piirkondadega võrreldes veelgi. Selle probleemi lahendamiseks peavad sellistel piirkondadel olema ka koostõõmehhanismid, mis on suunatud eelkõige teadmussiidriga seonduvate raskuste ületamisele. Tuleks analüüsida võimalust, kuidas optimeerida projekteerimise ja ehitusmaterjalide alaste teadmiste edastamist piirkondadele, kus sellealaseid teadmisi napib;

E. Kompenseerimismehhanism

38. leiab, et poliitilised juhid peaksid olema teadlikud, et ehitussektori võimalik muutmine eeldab poliitilist tahet ja kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kõrgemate haldustasandite tugevat juhtrolli; kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ei saa ignoreerida probleeme seoses oma tegevuseelarvetega, mis on alati piiratud ning jätavad väga vähe võimalusi investeerida hoonete renoveerimisse, isegi kui need investeeringud on väga kulutõhusad ja ennast kiiresti ära tasuvad;

39. juhib jätkusuutlike hoonete puhul tähelepanu mitte ainult keskkonnalasele, vaid ka majanduslikule ja sotsiaalsele kasule võrreldes nende ehitus- ja hoolduskuludega, ning rõhutab, et selle turuanalüüsi põhjal koostatud andmete alusel, millele komisjon viitab, on investeerimiskulud nn rohelise ehituse puhul vaid mõne protsendi võrra suuremad kui traditsioonilise ehituse puhul;

40. leiab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata maapiirkondade ning väikeste ja keskmise suurusega linnade eriomastele probleemidele. Oluline on tunnustada nende iseärasusi standardite määratlustes, eesmärkides ning muudes rakendusmeetmetes, et vältida nende ebaproportsionaalset mõjutamist või võimaldada neile vajaduse korral hüvitamist. Seetõttu tuleks programmi „Horisont 2020” arukate linnade teadusuuringute prioriteeti nimetada hoopis arukate linnade ja piirkondade prioriteediks ning täiendada seda uue prioriteetse valdkonnaga „Arukad maapiirkonnad ja linnad”.

Brüssel, 17. aprill 2015

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Markku MARKKULA

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 111. ISTUNGJÄRK 16.–17. APRILLIL 2015

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Investeeringuskava ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI)”

(2015/C 195/07)

Pearaportöör:	Claude Gewerc (FR/PES), Picardie piirkonnavolikogu esimees
Viitedokumendid:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeeringuskavale „Investeeringuskava Euroopa jaoks” (COM(2014) 903 final) Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1291/2013 ja (EL) nr 1316/2013 (COM(2015) 10 final)

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(1) Majandus- ja finantskriisi tõttu on investeeringute maht liidus vähenenud. Pärast jõudmist haripunkti 2007. aastal on investeeringute maht vähenenud ligikaudu 15 %. Eelkõige on investeeringute nappus liidus tingitud turu ebakindlusest majanduslike väljavaadete osas ja liikmesriikide eelarvepiirangutest. Investeeringute nappus pärssib majanduse elavnemist, töökohtade loomist, kasvuväljavaateid pikaajalises perspektiivis ja konkurentsivõimet.	(1) Majandus- ja finantskriisi tõttu on investeeringute maht liidus vähenenud. Pärast jõudmist haripunkti 2007. aastal on investeeringute maht vähenenud ligikaudu 15 %, puudutades kõiki Euroopa piirkondi . Eelkõige on investeeringute nappus liidus tingitud turu ebakindlusest majanduslike väljavaadete osas ja liikmesriikide eelarvepiirangutest. Investeeringute nappus pärssib majanduse elavnemist, töökohtade loomist, kasvuväljavaateid pikaajalises perspektiivis ja konkurentsivõimet. Seetõttu takistab see aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide täitmist.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(2) Investeeringute nappusest tingitud nõiaringsist väljumiseks tuleb võtta laiaulatuslikke meetmeid. Struktuurireformid ja eelarvepoliitiline vastutus on investeeringute edendamiseks vajalikud eeltingimused. Koos investeeringute rahastamise uue hooga võivad kõnealused eeltingimused luua positiivse mõjuringi, kus investeerimisprojektid aitavad toetada tööhõivet ja nõudlust ning tagavad kasvupotentiaali jätkusuutliku suurenemise.</p>	<p>(2) Investeeringute nappusest tingitud nõiaringsist väljumiseks tuleb võtta laiaulatuslikke meetmeid. Jätkusuutlikku majanduskasvu, eelarvepoliitilist vastutust ja avaliku sektori tegevuse suuremat tõhusust ühendavad struktuurireformid on pikajaliste investeeringute edendamiseks vajalikud eeltingimused. Koos investeeringute rahastamise uue hooga võivad kõnealused eeltingimused luua positiivse mõjuringi, kus investeerimisprojektid toetavad tööhõivet ja nõudlust ning tagavad kasvupotentiaali jätkusuutliku suurenemise.</p>

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 8

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(8) EFSI on osa terviklikust lähenemisviisist, et lahendada avaliku ja erasektori investeeringute ebakindlusega seotud probleeme. Strateegia rajaneb kolmel alusel: mobiliseerida rahalised vahendid investeerimiseks, tagada investeeringute jõudmine reaalmajandusse ja parandada investeerimiskeskonda liidus.</p>	<p>(8) EFSI on osa terviklikust lähenemisviisist, et lahendada avaliku ja erasektori investeeringute ebakindlusega seotud probleeme. Strateegia rajaneb kolmel alusel: mobiliseerida rahalised vahendid investeerimiseks, tagada investeeringute jõudmine reaalmajandusse, parandada investeerimiskeskonda liidus. Strateegia peaks täiendama majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust kogu liidus.</p>

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 10

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(10) EFSI eesmärk peaks olema aidata lahendada probleeme, mis on seotud rahastamisega ja tootlike investeeringute rakendamise liidus ning tagada parem juurdepääs rahastamisele. Kavakohaselt peaksid paremast juurdepääsust rahastamisele saama eelkõige kasu väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Samuti on asjakohane laiendada paremast juurdepääsust rahastamisele saadavat kasu keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, st kuni 3 000 töötajaga äriühingutele. Euroopa praeguste investeerimisraskuste ületamine peaks aitama tugevdada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust.</p>	<p>(10) EFSI eesmärk peaks olema aidata lahendada probleeme, mis on seotud rahastamisega ja majanduslikult ja sotsiaalselt tähtsate tootlike investeeringute rakendamise liidus ning tagada parem juurdepääs rahastamisele. Kavakohaselt peaksid paremast juurdepääsust rahastamisele saama eelkõige kasu väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Samuti on asjakohane laiendada paremast juurdepääsust rahastamisele saadavat kasu keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele, st kuni 3 000 töötajaga äriühingutele. Et muuta kavandatud investeeringud VKEdele ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjatele võimalikult hästi juurdepääsetavaks, tuleb vältida keerukust ja hoida lihtsust.</p>

Muudatusettepanek 5

Põhjendus 11

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(11) EFSI peaks toetama strateegilisi investeeringuid, millel on suur majanduslik lisandväärtus ja mis aitavad saavutada liidu poliitikaeesmärke.</p>	<p>(11) EFSI peaks toetama <i>nii suuremahulisi kui ka väiksemaid</i> strateegilisi investeeringuid, mis aitavad saavutada liidu <i>majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi ning kuuluvad aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” raamistikku. EFSI peaks täiendama olemasolevaid ELi programme, eriti Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programme, ning soodustama või hoogustama suurema riskiga projekte, mis aitavad parandada ELi majanduse üldist tõhusust ning võivad pakkuda ELile lisaväärtuse loomise võimalusi. EFSI peaks pöörama erilist tähelepanu rohkem eraldatud ja vähem arenenud piirkondadele, et mitte suurendada investeeringute ebavõrdsust veelgi, ning ergutama piiriüleseid ja riikidevahelisi investeeringuid. EFSI peaks samuti kaasama rohkem kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning keskenduma nende innovatsioonisuutlikkuse suurendamisele.</i></p>

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 14

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(14) EFSI peaks keskenduma projektidele, millel on suur ühiskondlik ja majanduslik väärtus. Eelkõige peaks EFSI keskenduma projektidele, mis edendavad töökohtade loomist, pikaajalist majanduskasvu ja konkurentsivõimet. EFSI peaks toetama väga erinevaid finantstooteid, sealhulgas omakapitali, võlga või tagatise, et paremini vastata konkreetse projekti vajadustele. Selline lai tootevalik peaks võimaldama EFSI-l kohaneda turu vajadustega, edendades samas erainvesteeringuid projektidesse. EFSI ei tohiks asendada turupõhist rahastamist, vaid peaks soodustama erasektori poolset rahastamist, kõrvaldades turutõrked, et tagada avaliku sektori rahaliste vahendite kõige tõhusam ja strateegilisem kasutamine. Riigiabi põhimõtete järgimise nõue peaks aitama kaasa sellisele tõhusale ja strateegilisele kasutamisele.</p>	<p>(14) EFSI peaks keskenduma projektidele, millel on suur ühiskondlik ja majanduslik <i>lisandväärtus</i>. Eelkõige peaks EFSI keskenduma projektidele, mis edendavad töökohtade loomist, pikaajalist <i>jätkusuutlikku</i> majanduskasvu, <i>innovatsiooni</i> ja konkurentsivõimet. <i>Kehtestada tuleks selged projektide valikukriteeriumid ja järelkontrolli etapi menetlused.</i> EFSI peaks toetama väga erinevaid finantstooteid, sealhulgas <i>laene</i>, omakapitali, võlga või tagatise, et paremini vastata konkreetse projekti vajadustele. Selline lai tootevalik peaks võimaldama EFSI-l kohaneda turu vajadustega, edendades samas erainvesteeringuid projektidesse. EFSI ei tohiks asendada turupõhist rahastamist, vaid peaks soodustama erasektori poolset rahastamist, kõrvaldades turutõrked, et tagada avaliku sektori rahaliste vahendite kõige tõhusam ja strateegilisem kasutamine <i>ning vahend liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edasiseks tugevdamiseks</i>. Riigiabi põhimõtete järgimise nõue peaks aitama kaasa sellisele tõhusale ja strateegilisele kasutamisele.</p>

Muudatusettepanek 7

Põhjendus 15

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(15) Selleks et täiendada olemasolevaid tehinguid, peaks EFSI keskenduma projektidele, mille riski ja tootluse profiil on kõrgem kui olemasolevatel EIP ja liidu instrumentidel. EFSI peaks rahastama projekte kogu liidus, sealhulgas riikides, mida finantskriis kõige rohkem mõjutas. EFSId tuleks kasutada ainult juhul, kui ei ole võimalik rahastada mõistlikel tingimustel muudest allikatest.</p>	<p>(15) Selleks et täiendada olemasolevaid tehinguid, peaks EFSI keskenduma projektidele, mille riski ja tootluse profiil on kõrgem kui olemasolevatel EIP ja liidu instrumentidel. EFSI peaks rahastama projekte kogu liidus, sealhulgas riikides, mida finantskriis kõige rohkem mõjutas. EFSId tuleks kasutada ainult juhul, kui ei ole võimalik rahastada muudest allikatest. Suurem risk peab olema põhjendatud investeringu mõjuga tööhõivele, piirkondade majandusele (eelkõige majanduslikest muutustest puudutatud piirkondades), investeringute üldisele dünaamikale, innovatsioonile ja keskkonnale. Need kriteeriumid peavad olema konkreetse juhu käsitlemisel kohandatud nii, et soodustada valdkondlikult ja geograafiliselt tasakaalustatud jaotust.</p>

Muudatusettepanek 8

Põhjendus 16

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(16) EFSI peaks keskenduma investeringutele, mis eeldatavalt on majanduslikult ja tehniliselt elujõulised ja millega võib kaasneda asjakohane risk, kuid mis samas peavad vastama teatavatele EFSI rahastamise nõuetele.</p>	<p>(16) EFSI peaks keskenduma investeringutele, mis eeldatavalt on majanduslikult ja tehniliselt elujõulised ja millega võib kaasneda asjakohane risk, mis EFSI toetuseta oleks erainvestorite jaoks ülemäära suur, kuid mis samas peavad vastama teatavatele EFSI rahastamise nõuetele.</p>

Motivatsioon

See on investeerimiskavas esitatud investeringute täiendavuse tingimus.

Muudatusettepanek 9

Põhjendus 20 a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>(20a) Lükkmesriigid võivad vastavate tingimuste täitmise korral kasutada muid rahastamisvahendeid ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde (ESIF), et panustada selliste toetuskõlblike projektide rahastamisse, mida kooskõlas nende fondide suhtes kehtivate eesmärkide, tagatiste ja õigusraamistiku sätetega toetatakse ELi tagatisega.</p> <p>Kõnealuse lähenemisviisi paindlikkus peaks võimaldama maksimeerida sünergiat ELi instrumentide vahel ja võimet tõmmata ligi investoreid EFSI investeringute valdkondades. ESIF ja EFSI peaksid teineteist täiendama ning vältima üksteist väljatõrjuvat mõju niivõrd kui võimalik.</p>

Motivatsioon

See on võimalus suurendada EFSI ja struktuurifondide sidusust ja vältida vastastikkuse väljatõrjumise ohtu.

Muudatusettepanek 10

Põhjendus 20 b (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(20b) <i>Eeskätt võiks EFSI toetada investeerimisplatvorme territoriaalsel tasandil, mis tagaks piirkondlikul tasandil ühtsed ja integreeritud arengustrateegiad, täites selliste piirkondlike keskuste rolli, kes suudavad koondada kõik kättesaadavad vahendid.</i>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 11

Põhjendus 21

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(21) <i>Tingimusel et täidetud on kõik asjaomased abikõlblikkuse kriteeriumid, võivad liikmesriigid kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, et panustada selliste toetuskõlblike projektide rahastamisse, mida toetatakse ELi tagatisega. Kõnealuse lähenemisviisi paindlikkus peaks võimaldama maksimaalselt tõmmata ligi investoreid EFSI investeringute valdkondades.</i>	

Motivatsioon

Üleliigne seadusandliku muudatusettepaneku 9 tõttu.

Muudatusettepanek 12

Põhjendus 22

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(22) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule peaksid EFSI toetatavad taristu- ja projektiinvesteeringud olema kooskõlas riigiabi eeskirjadega. Sellega seoses teatas komisjon, et määrab kindlaks riigiabi hindamise põhimõtted, millele projekt peab EFSI toetuse saamiseks vastama. Komisjon on teatanud, et juhul, kui projekt vastab kõnealustele kriteeriumidele ja saab EFSI toetust, hinnatakse mis tahes riiklikku täiendavat toetust riigiabi lihtsustatud ja kiirendatud hindamismenetluse raames, mille puhul kontrollib komisjon täiendavalt üksnes avaliku sektori toetuse proportsionaalsust (ülemäärase hüvitamise puudumine). Samuti on komisjon teatanud, et annab täiendavaid suuniseid põhimõtete kohta, et tagada avaliku sektori vahendite tõhus kasutamine.	(22) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingule peaksid EFSI toetatavad taristu- ja projektiinvesteeringud olema kooskõlas riigiabi eeskirjadega. Sellega seoses teatas komisjon, et määrab kindlaks riigiabi hindamise põhimõtted, millele projekt peab EFSI toetuse saamiseks vastama. Komisjon on teatanud, et juhul, kui projekt vastab kõnealustele kriteeriumidele ja saab EFSI toetust, hinnatakse mis tahes riiklikku täiendavat toetust riigiabi lihtsustatud ja kiirendatud hindamismenetluse raames, mille puhul kontrollib komisjon täiendavalt üksnes avaliku sektori toetuse proportsionaalsust (ülemäärase hüvitamise puudumine). Samuti on komisjon teatanud, et annab täiendavaid suuniseid põhimõtete kohta, et tagada avaliku sektori vahendite tõhus kasutamine. Ülalöel-

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>du põhjal võtab komisjon endale kohustuse järjepidevalt kohaldada lihtsustatud menetlust, kui taristu rahastamisele tuleb kohaldada riigiabi eeskirju.</i>

Motivatsioon

Tuleb vältida EFSI vahenditest toetatavate investeerimisprojektide ja liikmesriikide või piirkondade kaasrahastatavate taristuprojektide erinevat kohtlemist, et tagada sama pikad tähtajad ja sama heakskiitmise kord, kui riigiabi eeskirju ei ole võimalik täiel määral kohaldada.

Muudatusettepanek 13

Põhjendus 25

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(25) EIP peaks korrapäraselt hindama EFSI toetatavaid tegevusi, et hinnata nende asjakohasust, tulemusi ja mõju ning teha kindlaks aspektid, millega saab tulevast tegevusi tõhustada. Sellised hindamised peaksid toetama vastutust ja jätkusuutlikkuse analüüsi.	(25) EIP ja komisjon peaksid korrapäraselt hindama EFSI toetatavaid tegevusi, et hinnata nende asjakohasust, tulemusi, mõju ning nende koosõla liidu muude poliitikasuundade ja instrumentidega, ja eeskätt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest saadava toetusega , ning teha kindlaks aspektid, millega saab tulevast tegevusi tõhustada. Sellised hindamised peaksid toetama vastutust ja jätkusuutlikkuse analüüsi.

Muudatusettepanek 14

Põhjendus 25 a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(25a) Nõuandekomitee tagab EFSI rahastamispoliitika järelevalve. EFSI esitab talle oma kuue kuu tegevuse kokkuvõtte. Nõuandekomitee esitab arvamuse ja sõnastab soovitusel toetuskõlblikkuse kriteeriumide, investeringute temaatilise ja geograafilise jaotuse ning nende täiendavuse kohta, samuti nende sotsiaalse ja keskkonnamõju kohta. Nõuandekomitee koosneb võrdselt Euroopa Regioonide Komitee (RK) ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee (EMSK) esindajatest.

Motivatsioon

Majanduslikud ja sotsiaalsed jõud ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on parimas positsioonis, et hinnata rahastatud investeringute tegelikku mõju.

Muudatusettepanek 15

Põhjendus 26

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(26) Paralleelselt EFSI kaudu tehtavate rahastamistehingutega tuleks luua Euroopa investeerimisnõustamise keskus. Euroopa investeerimisnõustamise keskus peaks andma olulist tuge projektide arendamiseks ja ettevalmistamiseks kogu liidus, kasutades	(26) Paralleelselt EFSI kaudu tehtavate rahastamistehingutega tuleks luua Euroopa investeerimisnõustamise keskus. Euroopa investeerimisnõustamise keskus peaks andma olulist tuge projektide arendamiseks ja ettevalmistamiseks kogu liidus, kasutades

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>ära komisjoni, EIP, riiklike tugipankade ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisorganite teadmisi. See peaks olema ühtne kontaktpunkt küsimustes, mis on seotud investeringute tehnilise abiga liidus.</p>	<p>ära komisjoni, EIP, riiklike tugipankade ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisorganite teadmisi. See peaks olema ühtne kontaktpunkt küsimustes, mis on seotud investeringute tehnilise abiga liidus. Euroopa investeerimisnõustamise keskus peaks võimaldama liikmesriikidel ja piirkondadel kõikjal liidus kasutada ära tasuta eksperditeadmisi, et tagada õiglane juurdepääs rahastamisele EFSIst. Piirkonnad võiksid esitada Euroopa investeerimisnõustamise keskusele algatusi, mille eesmärk on kooskõlastada tehniline abi piirkondlikul või piirkonnaülesel tasandil, et sel moel optimeerida mobiliseeritavad rahalised vahendid.</p>

Muudatusettepanek 16

Põhjendus 29

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(29) Liidu eelarvest antava panuse osaliseks rahastamiseks tuleks vähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1291/2013⁽¹⁾ ette nähtud teadusuuringute ja innovatsiooni 2014.–2020. aasta raamprogrammi „Horisont 2013” ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1316/2013⁽²⁾ ette nähtud Euroopa ühendamise rahastu rahastamispaketti. EFSI ei dubleeri kõnealuste programmide eesmärki. Mõlema programmi vähendamine tagatisfondi rahastamiseks peaks siiski tagama suuremad investeringud nende vastavate volituste alla kuuluvates valdkondades, kui oleks võimalik teha olemasolevate programmide raames. EFSI peaks suutma võimendada ELi tagatist, et mitmekordistada finantsmõju teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ja transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energiataristu valdkonnas võrreldes sellega, kui vahendeid oleks kasutatud toetustena programmi „Horisont 2020” ja Euroopa ühendamise rahastu raames. Seepärast oleks asjakohane suunata osa kõnealuste programmide jaoks kavandatud rahastamisest ümber EFSI tarbeks.</p> <p>⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1291/2013, 11. detsember 2013, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020” aastateks 2014–2020 ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1982/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 104).</p> <p>⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1316/2013, 11. detsember 2013, millega luuakse Euroopa Ühendamise Rahastu, muudetakse määrust (EL) nr 913/2010 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 680/2007 ja (EÜ) nr 67/2010 (ELT L 348, 20.12.2013, lk 129)</p>	<p>(29) Liidu eelarvest antava panuse kiidavad järk-järgult heaks Euroopa Parlament ja nõukogu aastase eelarvemenetluse raamistikus kuni 2020. aastani. Eelkõige tuleks ELi eelarvest tehtavad eraldised, mis on eelarveaasta lõpuks kasutamata, kanda süstemaatiliselt üle tagatisfondi. Selleks peaks eelarvepädev institutsioon kasutama vajaduse korral kõiki kättesaadavaid paindlikkuse mehhanisme ja teisi nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 asjakohaseid sätteid.</p>

Muudatusettepanek 17

Põhjendus 29 a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>(29a) <i>Programmile „Horisont 2020” ja Euroopa ühendamise rahastule eraldatud rahastamispaketti ei tohiks vähendada enne, kui on täielikult ära kasutatud kõik ELi eelarve paindlikkuse võimalused.</i></p> <p><i>Kui programmi „Horisont 2020” kärped peaksid osutama vältimatuks, tuleks need kavandada nii, et ei ohustataks programmi „Horisont 2020” üldist elluviimist ega seataks kahtluse alla alusuuringute erilist tähtsust. Programmiosa „Juurdepääs riskikapitalile” peaks sellisel juhul andma selge panuse EFSI rahastamisse. Kui programmi „Horisont 2020” vahendite kasutamine fondi raames on vältimatu, tuleks neid kasutada nende algsel eesmärgil, ning ülikoolidele ja teadusasutustele tuleks luua võimalused osalemiseks.</i></p> <p><i>Euroopa ühendamise rahastule eraldatud rahastamispaketi vähendamine ei mõjuta mingil juhul Ühtekuuluvusfondist ülekantud summat, mis on eraldatud kõnealuse fondi raames toetuskõlblikele transpordiprojektidele liikmesriikides.</i></p>

Motivatsioon

Programmist „Horisont 2020” rahastatud teadus- ja innovatsiooniprojektid annavad juba praegu vahetu ja olulise panuse Euroopa innovatsiooni- ja konkurentsivõimesse. Seepärast ei tohiks kõnealust hästi väljaarendatud programmi nõrgendada. Kui EFSI sekkumine programmi „Horisont 2020” on vältimatu, peavad kriteeriumid tagama, et EFSIga tugevdatakse Euroopa investeerimispotentsiaali.

Muudatusettepanek 18

Põhjendus 31

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(31) Liidus on märkimisväärne arv potentsiaalselt elujõulisi projekte, mida ei ole rahastatud selliste projektidega seotud ebakindluse ja läbipaistmatuse tõttu. Sageli on see tingitud sellest, et erainvestorid ei ole projektidest teadlikud või neil ei ole piisavalt teavet investeerimisriskide hindamiseks. Komisjon ja EIP peaksid liikmesriikide toel edendama investeerimiseks sobivate praeguste ja tulevaste investeerimisprojektide läbipaistva registri loomist liidus. Projektide register peaks tagama, et teave investeerimisprojektide kohta avalikustatakse korrapäraselt ja struktureeritud viisil, et tagada investoritele usaldusväärne teave investeerimisotsuste tegemiseks.</p>	<p>(31) Liidus on märkimisväärne arv potentsiaalselt elujõulisi projekte, mida ei ole rahastatud selliste projektidega seotud ebakindluse ja läbipaistmatuse tõttu. Sageli on see tingitud sellest, et erainvestorid ei ole projektidest teadlikud või neil ei ole piisavalt teavet investeerimisriskide hindamiseks. Komisjon ja EIP peaksid liikmesriikide ning nende kohalike ja piirkondlike omavalitsuste toel edendama investeerimiseks sobivate praeguste ja tulevaste investeerimisprojektide läbipaistva registri loomist liidus. Projektide register peaks tagama, et teave investeerimisprojektide kohta avalikustatakse korrapäraselt ja struktureeritud viisil, et tagada investoritele usaldusväärne teave investeerimisotsuste tegemiseks.</p>

Muudatusettepanek 19

Põhjendus 31 a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(31a) <i>Kui projektid lisatakse projektide registrisse läbi-paistvuse põhjustel, tuleks lisaks teabele projektide majandusliku elujõulisuse kohta anda teavet ka sotsiaalsete ja keskkonnanõuete täitmise kohta ja projektide kooskõla kohta regionaalarengu strateegiate eesmärkidega. Iga kuue kuu tagant esitatakse nõuandekomiteele selle kohta kokkuvõte.</i>

Muudatusettepanek 20

Põhjendus 32

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(32) Liikmesriigid on ka riiklikul tasandil alustanud projektide registrite loomist ja edendamist riikliku tähtsusega projektide jaoks. Komisjoni ja EIP koostatav teave peaks sisaldama viiteid asjaomastele riiklikele projektiregistritele.	(32) Liikmesriigid on ka riiklikul tasandil alustanud projektide registrite loomist ja edendamist riikliku, piirkondliku ja kohaliku tähtsusega projektide jaoks. Seda tööd tehakse koostöös eri liikmesriikide vahel ka piiriüleste projektide puhul. Samuti töötavad liikmesriigid koos kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, järgides subsidiaarsuse põhimõtet. Komisjoni ja EIP koostatav teave peaks sisaldama viiteid asjaomastele riiklikele ja piiriülestele projektiregistritele. Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused, sealhulgas piirkondlikud innovatsiooniplatvormid, regionaalarengu asutused ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisorganid on olulised teabeallikad praeguste ja tulevaste investeerimisvõimaluste kohta.

Motivatsioon

On väga tähtis, et piirkondlik ja kohalik tasand kaastakse projektide registrite loomisse.

On oluline rõhutada, et liikmesriigid on hakanud koostööd tegema, et esitada EFSI raames suuremahulisi piiriüleseid projekte.

Muudatusettepanek 21

Põhjendus 34

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(34) Selleks et tagada aruandekohustus Euroopa kodanike ees, peaks EIP korrapäraselt esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruandeid EFSI edusammude ja mõju kohta.	(34) Selleks et tagada aruandekohustus Euroopa kodanike ees, peaksid komisjon ja EIP korrapäraselt esitama Euroopa Regioonide Komiteele , Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruandeid EFSI edusammude ja mõju ning selle kooskõla kohta ELi muude poliitikasuundade ja instrumentidega.

Motivatsioon

Piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused on Euroopa kodanikele lähedal, mis parandab neile aruandmist.

Muudatusettepanek 22

Artikli 1 lõige 1a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>1a Komisjon ja EIP tagavad, et EFSI kaudu antav toetus oleks kooskõlas liidu muude poliitikasuundade ja instrumentidega ning täiendaks neid.</p>

Muudatusettepanek 23

Artikli 1 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>EFSI leping on ühinemiseks avatud liikmesriikidele. Olemasolevate panustajate nõusolekul on EFSI leping avatud ühinemiseks ka muudele kolmandatele isikutele, sealhulgas riiklikele tugipankadele või liikmesriikide omandis olevatele või kontrollitavatele avalik-õiguslikele asutustele ning erasektori üksustele.</p>	<p>EFSI leping on ühinemiseks avatud liikmesriikidele. Olemasolevate panustajate nõusolekul on EFSI leping avatud ühinemiseks ka muudele kolmandatele isikutele, sealhulgas riiklikele tugipankadele, piirkondlikele arengupankadele või siis liikmesriikide või piirkondlike ja kohalike omavalitsuste omandis olevatele või kontrollitavatele avalik-õiguslikele asutustele, piirkondlikele arenguasutustele ning erasektori üksustele.</p>

Motivatsioon

Seadusandlikus ettepanekus peaks olema võimalus ühineda EFSI lepinguga piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Võimaldamaks piirkondade osalemist kõnealuste uute vahendite haldamisel.

Muudatusettepanek 24

Artikkel 1a (uus):

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p>Käesolevas määruses kasutatakse järgmist mõistet:</p> <p>(1) „Riiklik tugipank või finantseerimisasutus” – kutse- või finantseerimise alal tegutsev juriidiline isik, kes on saanud riikliku volituse liikmesriigilt kas kesksel, piirkondlikul või kohalikul tasandil tegeleda mitetulundusliku riikliku arendus- või edendustegevusega, mille eesmärk on kõrvaldada turutõrked;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(2) „investeerimisplatvorm” – kaarahastamise, riski jagamise või muu rahalise toetuse mehhanism ühe või enama projektiderühma rahastamiseks. Investeerimisplatvorm võib olla piirkondlik, riiklik, piiriülene või sektoripõhine ning selle eesmärk on tagada kooskõla kohalike ja piirkondlike investeerimisstrateegiatega ning vajaduse korral Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakenduskavadega.

Motivatsioon

Selleks et investeeringud oleksid tõepoolest täiendavad, tuleb projektide algatamisel, läbiviimise toetamisel ja kaarahastamisel toetuda kohalike või erialaste sidusrühmade võrgustikele, sest nad on paremini kursis võimalustega ja suudavad seega paremini hinnata ka ohte. Samuti peab olema võimalik arvestada paketi kõige väiksema ulatusega projektidega, kui nad moodustavad osa fondi kinnitatud investeerimispoliitikast.

Muudatusettepanek 25

Artikli 2 lõike 2 punkt 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Selle eesmärgi täitmiseks kasutab Euroopa investeerimisnõustamise keskus EIP, komisjoni, riiklike tugipankade ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisorganite teadmisi.	Selle eesmärgi täitmiseks kasutab Euroopa investeerimisnõustamise keskus järgmiste asutuste teadmisi: — EIP; — komisjon; — riiklikud tugipangad; — piirkondlikud arengupangad ja/või -ametid; — Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisorganid. Eeskätt võivad piirkonnad taotleda Euroopa investeerimisnõustamise keskuselt tehnilist abi selleks, et viia lõpule piirkondliku ja piirkonnaülese tasandi meetmed.

Motivatsioon

Euroopa investeerimisnõustamise keskus tuleb säilitada piirkondliku tasandi teadmisi.

Tänu terviklikule nägemusele oma territooriumi investeerimisvajadustest peaks piirkondadele kas üksikult või koostöös teiste piirkondadega olema tagatud otsejuurdepääs tehnilisele abile, et optimeerida algatustest ja asjaomastest vahenditest saadavat kasu.

Muudatusettepanek 26

Artikli 3 lõike 5 lõik 1a (uus)

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Investeeringute komitee peab arvesse võtma ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi.

Muudatusettepanek 27

Artikkel 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p style="text-align: center;">Artikkel 4</p> <p>ELi tagatis</p> <p>Liit annab EIP-le liidus tehtavateks rahastamis- ja investeeringuste tagatise, mis on reguleeritud käesoleva määrusega (ELi tagatis). ELi tagatis antakse nõudmisel tagatisena artiklis 6 osutatud instrumentide suhtes.</p>	<p style="text-align: center;">Artikkel 4</p> <p>ELi tagatis</p> <p>Liit annab liidus tehtavateks rahastamis- ja investeeringuste, sealhulgas piiriüleseks koostööks liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel, tagasivõtmatu ja tingimusteta tagatise, mis on reguleeritud käesoleva määruse ja EFSI lepinguga (edaspidi „ELi tagatis“). ELi tagatis antakse nõudmisel tagatisena artiklis 6 osutatud instrumentide suhtes.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 28

Artikli 5 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>2. ELi tagatis antakse EIP rahastamis- ja investeeringuste tingimustele, mille on heaks kiitnud artikli 3 lõikes 5 osutatud investeeringute komitee, või Euroopa Investeeringufondi rahastamiseks, et teha EIP rahastamis- ja investeeringuste tingimustele vastavalt artikli 7 lõikele 2. Asjaomased tingimused on kooskõlas liidu poliitikaga ja toetavad mis tahes järgmist üldeesmärki:</p> <p>(a) taristu arendamine, sealhulgas transpordivaldkonnas, eelkõige tööstuskeskustes, energiavaldkonnas, eelkõige energiaühendus, ja digitaalse taristu valdkonnas;</p> <p>(b) investeeringud haridusse ja koolitusse, tervishoidu, teadus- ja arendustegevusse, info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasse ning innovatsiooni;</p> <p>(c) taastuvenergia ning energia- ja ressursitõhususe edendamine;</p> <p>(d) taristuprojektid keskkonna, loodusvarade, linnaarenduse ja sotsiaalvaldkonnas;</p>	<p>2. ELi tagatis antakse EIP rahastamis- ja investeeringuste tingimustele, mille on heaks kiitnud artikli 3 lõikes 5 osutatud investeeringute komitee, või Euroopa Investeeringufondi rahastamiseks, et teha EIP rahastamis- ja investeeringuste tingimustele vastavalt artikli 7 lõikele 2. EFSI keskendub projektidele, mis tagavad olemasolevate tingimuste täiendamise. Komisjon, EIP ja liikmesriigid tagavad, et kõigi EFSI toetusega investeeringute puhul võetakse sektori kaupa arvesse nende mõju kohalikul ja piirkondlikul tasandil majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele. Asjaomased tingimused on kooskõlas liidu poliitikaga ja toetavad mis tahes järgmist üldeesmärki:</p> <p>(a) suurõnnetuste suhtes vastupidava taristu arendamine transpordivaldkonnas, energiavaldkonnas, eelkõige energiaühendus, ja digitaalse taristu valdkonnas;</p> <p>(b) investeeringud haridusse ja koolitusse, tervishoidu, teadus- ja arendustegevusse, avalike teenuste digitaliseerimisse, digitaalsesse kasutusse ning innovatsiooni;</p> <p>(c) taastuvenergia ning energia- ja ressursitõhususe edendamine;</p> <p>(d) taristuprojektid keskkonna, loodusvarade, linnaarenduse ja sotsiaalvaldkonnas;</p>

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>(e) rahalise toetuse andmine artikli 1 lõikes 1 osutatud äriühingutele, sealhulgas käibekapitali riski rahastamine.</p> <p>Lisaks antakse ELi tagatis EIP kaudu selliste sihtotstarbeliste investeerimisplatvormide ja riiklike tugipankade toetuseks, kes investeerivad tehingutesse, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele. Sel juhul määrab juhtorgan kindlaks aktsepteeritavate investeerimisplatvormidega seotud põhimõtted.</p>	<p>(e) rahalise toetuse andmine artikli 1 lõikes 1 osutatud äriühingutele, sealhulgas käibekapitali riski rahastamine.</p> <p>Lisaks antakse ELi tagatis EIP kaudu selliste sihtotstarbeliste investeerimisplatvormide ja riiklike tugipankade ja/või piirkondlike arengupankade toetuseks, kes investeerivad tehingutesse, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele. Sel juhul määrab juhtorgan kindlaks aktsepteeritavate investeerimisplatvormidega seotud põhimõtted.</p>

Muudatusettepanek 29

Artikli 9 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon ja EIP edendavad liikmesriikide toel läbipaistva praeguste ja võimalike tulevaste investeerimisprojektide registri loomist liidus. Register ei mõjuta lõplike projektide valimist toetuseks vastavalt artikli 3 lõikele 5.</p>	<p>Komisjon ja EIP edendavad liikmesriikide toel ning tihedas koostöös ja partnerluses piirkondlike ja kohalike omavalitsustega sellise läbipaistva praeguste ja võimalike tulevaste investeerimisprojektide registri loomist liidus, mis annaks teavet projektide majandusliku elujõulisuse ja säästvale arengule avalduva mõju kohta ning projektide kooskõla kohta regionaalarengu strateegiate eesmärkidega. Register ei mõjuta lõplike projektide valimist toetuseks vastavalt artikli 3 lõikele 5.</p>

Muudatusettepanek 30

Artikli 9 lõige 2

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon ja EIP koostavad, ajakohastavad ja levitavad korrapäraselt ja struktureeritud viisil teavet praeguste ja tulevaste investeeringute kohta, mis märkimisväärselt aitavad saavutada ELi poliitikaeesmärke.</p>	<p>Komisjon ja EIP koostavad, ajakohastavad ja levitavad korrapäraselt ja struktureeritud viisil teavet praeguste ja tulevaste investeeringute kohta, mis märkimisväärselt aitavad saavutada ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitikaeesmärke.</p>

Muudatusettepanek 31

Artikli 9 lõige 3

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Liikmesriigid koostavad, ajakohastavad ja levitavad korrapäraselt ja struktureeritud viisil teavet nende territooriumil tehtavate praeguste ja tulevaste investeerimisprojektide kohta.</p>	<p>Liikmesriigid koos piirkondlike ja kohalike omavalitsustega koostavad, ajakohastavad ja levitavad korrapäraselt ja struktureeritud viisil teavet nende territooriumil tehtavate praeguste ja tulevaste investeerimisprojektide kohta.</p>

Muudatusettepanek 32

Artikli 10 lõige 1

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>EIP annab kord poolaastas, vajaduse korral koos EIfiga, komisjonile aru käesoleva määruse kohaste EIP rahastamis- ja investeerimistehingute kohta. Aruandes hinnatakse vastavust artikli 2 lõike 1 punkti g kohaselt kehtestatud ELi tagatise kasutamise nõuetele ja peamistele tulemusnäitajatele. Aruanne sisaldab ka statistilisi, finants- ja raamatupidamisandmeid iga EIP rahastamis- ja investeerimistehingu kohta ning agregeeritult.</p>	<p>EIP annab kord poolaastas, vajaduse korral koos EIfiga, komisjonile aru käesoleva määruse kohaste EIP rahastamis- ja investeerimistehingute kohta. Aruandes hinnatakse vastavust artikli 2 lõike 1 punkti g kohaselt kehtestatud ELi tagatise kasutamise nõuetele ja peamistele tulemusnäitajatele. Aruanne sisaldab ka statistilisi, finants- ja raamatupidamisandmeid iga EIP rahastamis- ja investeerimistehingu ning nende sotsiaalse ja keskkonnamõju kohta. Selles kirjeldatakse üksikasjalikult projekte, mille puhul Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetus on kombineeritud EFSI toetusega, ning tuuakse välja igast allikast saadud makse kogusumma. Selle aruande kokkuvõtte esitatakse arvamuse saamiseks nõuandekomiteele (vt muudatusettepanek 14).</p>

Muudatusettepanek 33

Artikli 10 lõige 6

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon saadab iga aasta 30.juuniks Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kontrollikojale tagatisfondi eelmise kalendriaasta finants- ja juhtimisaruande.</p>	<p>Komisjon saadab iga aasta 30. juuniks Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Regioonide Komiteele ja kontrollikojale tagatisfondi eelmise kalendriaasta finants- ja juhtimisaruande. Kõnealune aruanne avalikustatakse.</p>

Motivatsioon

See muudatusettepanek tagab aruandekohustuse parema täitmise Euroopa kodanike ees, kaasates piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused.

Muudatusettepanek 34

Artikli 12 lõike 1 esimene lõik

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>EIP hindab EFSI toimimist hiljemalt [PO-l lisada kuupäev: 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist]. EIP esitab oma hinnangu Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile.</p>	<p>EIP hindab EFSI toimimist hiljemalt [PO-l lisada kuupäev: 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist]. EIP esitab oma hinnangu Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja Euroopa Regioonide Komiteele.</p>

Motivatsioon

Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peaks olema juurdepääs EIP hinnangule EFSI kohta.

Muudatusettepanek 35

Artikli 12 lõike 1 teine lõik

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>EIP hindab EFSI toimimist hiljemalt [PO-l lisada kuupäev: 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] ELi tagatise kasutamist ja tagatisfondi toimimist, sealhulgas tagatisfondi rahastamise kasutamist vastavalt artikli 8 lõikele 9. Komisjon esitab kõnealuse hinnangu Euroopa Parlamendile ja nõukogule.</p>	<p>EIP hindab EFSI toimimist hiljemalt [PO-l lisada kuupäev: 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] ELi tagatise kasutamist ja tagatisfondi toimimist, sealhulgas tagatisfondi rahastamise kasutamist vastavalt artikli 8 lõikele 9. Komisjon esitab kõnealuse hinnangu Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Seoses mitmeaastase finantsraamistiku vahekokkuvõttega tuleks esitada asjakohased ettepanekud eesmärgiga suunata kõik muude kui käesoleva määruse artiklitega 18 ja 19 hõlmatud programmide vabad vahendid ümber tagatisse.</p>

Motivatsioon

Euroopa Komisjon peaks uurima lisaks Euroopa ühendamise rahastule ja programmile „Horisont 2020” ka teisi rahastamisvõimalusi.

Muudatusettepanek 36

Artikli 12 lõige 4

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>EIP ja EIF esitavad Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile korrapäraselt kõik oma sõltumatud hindamisaruanded, milles hinnatakse EIP ja EIFi käesoleva määruse kohaste konkreetsete tegevustega saavutatud praktilisi tulemusi.</p>	<p>EIP ja EIF esitavad Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja Euroopa Regioonide Komiteele korrapäraselt kõik oma sõltumatud hindamisaruanded, milles hinnatakse EIP ja EIFi käesoleva määruse kohaste konkreetsete tegevustega saavutatud praktilisi tulemusi.</p>

Motivatsioon

Piirkondlikel ja kohalikel omavalitsustel peaks olema juurdepääs EFSId käsitlevatele sõltumatutele hindamisaruannetele.

Muudatusettepanek 37

Artikli 12 lõige 5

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Komisjon esitab hiljemalt [PO-l lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse rakendamise kohta, lisades sellele mis tahes asjakohased ettepanekud.</p>	<p>Komisjon esitab hiljemalt [PO-l lisada kuupäev: kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist] Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning Euroopa Regioonide Komiteele aruande käesoleva määruse rakendamise kohta, sealhulgas hinnang EFSI lisandväärtusele ja selle täiendavusele liidu olemasolevatele rahastamisvahendite suhtes, lisades sellele mis tahes asjakohased ettepanekud.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 38

Artikkel 18

Euroopa Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Määrust (EL) nr 1291/2013 muudetakse järgmiselt.</p> <p>1) Artikli 6 lõiked 1, 2 ja 3 asendatakse järgmistega:</p> <p>„1. Rahastamispakett programmi „Horisont 2020” rakendamiseks on 74 328,3 miljonit eurot jooksevhindades, millest kuni 71 966,9 miljonit eurot eraldatakse ELi toimimise lepingu XIX jaotise kohase tegevuse jaoks.</p> <p>Euroopa Parlament ja nõukogu kinnitavad iga-aastased assigneeringud mitmeaastase finantsraamistiku piires.</p> <p>2. ELi toimimise lepingu XIX jaotise kohase tegevuse jaoks ette nähtud summa jaotatakse käesoleva määruse artikli 5 lõikes 2 nimetatud prioriteetide vahel järgmiselt:</p> <p>a) tiptasemel teadus: 23 897,0 miljonit eurot jooksevhindades;</p> <p>b) juhtpositsioon tööstuses: 16 430,5 miljonit eurot jooksevhindades;</p> <p>c) ühiskondlikud väljakutsed: 28 560,7 miljonit eurot jooksevhindades.</p> <p>Maksimaalne kogusumma, mille liit eraldab programmist „Horisont 2020” artikli 5 lõikes 3 sätestatud erieesmärkidele ja Teadusuuringute Ühiskeskuse otsesetele meetmetele väljaspool tuumaenergiavaldkonda, on järgmine:</p> <p>i) tiptaseme levitamine ja osaluse laiendamine: 782,3 miljonit eurot jooksevhindades;</p> <p>ii) teadus koos ühiskonnaga ja ühiskonna heaks: 443,8 miljonit eurot jooksevhindades;</p> <p>iii) Teadusuuringute Ühiskeskuse otsesed meetmed väljaspool tuumaenergiavaldkonda: 1 852,6 miljonit eurot jooksevhindades.</p> <p>Artikli 5 lõigetes 2 ja 3 sätestatud prioriteetidele ja erieesmärkidele eraldatud vahendite soovituslik jaotus on kindlaks määratud II lisas.</p> <p>3. Programmist „Horisont 2020” eraldatakse EITile kuni 2 361,4 miljonit eurot jooksevhindades, nagu on sätestatud II lisas.”</p> <p>2) 2) II lisa asendatakse käesoleva määruse I lisaga.</p>	

Motivatsioon

Muudatusettepanek on kooskõlas kõnealuse arvamuse eelnõu poliitiliste soovitude punktiga 4 ning Euroopa Parlamendi Bullmani ja Fernandesi koostatud raporti projekti muudatusettepanekuga 75.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab Euroopa Komisjoni kavandatud Euroopa investeerimiskava ja EFSI määrust, et hoogustada investeringuid liidus;
2. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond on vaid üks osa investeerimiskavast; kava õnnestumiseks on vaja ka projektide registrit, investeerimishooldamise keskust ja struktuurireforme, millel on positiivne sotsiaalmajanduslik mõju ja mis aitavad kaasa haldussuutlikkuse suurendamisele. Seepärast kutsub komitee komisjoni lähtuvalt 13. jaanuari 2015. aasta teatisest „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine”, COM (2015) 12 üles täpsustama nende struktuurireformide ulatust, mida komisjon soovib edendada Euroopa tasandil subsidiaarsuse põhimõtet järgides;
3. märgib, et investeerimiskava mehhanism seisneb peaaegselt sissemaksetes tagatisfondi, mis on mõeldud katma suurema riskiga rahastamist;
4. tunneb muret, et 16 miljardi euro suurune tagatis on võetud ümberpaigutatud eraldistest, mis olid algselt ette nähtud Euroopa ühendamise rahastule ja programmile „Horisont 2020”, ja juhib komisjoni tähelepanu laastavale mõjule, mida see avaldab käimasolevatele projektidele, mis on tegelikult kooskõlas ELi prioriteetidega, ja toonitab, et laenuid või tagatisi ei ole asjakohane viis paljude alusuuringute projektide ja kõrge rahvusvahelise mainega teadusinstituutide toetamiseks;
5. kutsub seepärast üles rahastama investeerimiskava esmajoonel ELi eelarve kasutamata vahenditest, mis tuleks muidu tagastada liikmesriikidele. Programmile „Horisont 2020” ja Euroopa ühendamise rahastule eraldatud rahastamispaketti ei tohiks vähendada enne, kui on täielikult ära kasutatud kõik ELi eelarve paindlikkuse võimalused;
6. kutsub komisjoni üles uurima mitmeastase finantsraamistiku vahekokkuvõtet tehes võimalusi suunata ELi tagatisse ümber liidu eelarve vahendeid teistest programmide peale programmi „Horisont 2020” ja Euroopa ühendamise rahastu;
7. leiab, et tähtis on kindlustada projektide kõrge kvaliteet ja tagada, et kohalikud väikesemahulised projektid saavad samuti EFSId kasutada; sellega seoses on kohalikele omavalitsustele väga oluline tehniline abi ja nõustamine;
8. soovib täiel määral osaleda Euroopa investeerimiskava järelevalves ja elluviimises. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on oma territooriumidel täiendavate investeeringute väljaselgitamise, kavandamise ja teostamise toetamisel äärmiselt olulised osalised. Sellest vaatenurgast on väga suur tähtsus Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) ning kohalike ja piirkondlike investeerimisstrateegiate ja Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendusavade vahelise sidususe tagamisel. Esmane vahend nii kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kui ka liikmesriikide, riiklike ja/või piirkondlike arengupankade ja -asutuste kaasamiseks EFSI eduka rakendamise eesmärgil on geograafiline või temaatiline rahastamisplatvorm, mille puhul vajavad veel täpsustamist delegerimise tase ja rahastamise üksikasjad;
9. märgib, et seoses investeerimiskavaga on vaja olulisi jõupingutusi mitmete raskuste ületamiseks: tagamaks, et fond on oma ülesehitusel ettevõtlussõbralik, et meelitada ligi erasektori vahendeid; tagamaks, et projektide registri arendes ei käsitata investeerimiskava Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) ELi toetusena elujõuetutele riiklikele projektidele; tagamaks koordineerimise olemasolevate fondide, näiteks „Horisont 2020” ja EFSI vahel, mis mõlemad on suunatud teadusuuringutele ja innovatsioonile;
10. märgib, et nendest raskustest ülesaamiseks tuleb käesoleval programmitöö perioodil (2014–2017) keskenduda rohkem tulemustele – see on saavutatav koostöö kaudu kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Tagamaks, et EFSI jaoks välja valitud projektid saavutavad plaanitud kohaliku tasandi eesmärgid, peab selle investeeringute komitee, kellele antakse ülesandeks projektide valimine, olema avatud ka kohalikeks ja piirkondlikeks konsultatsioonideks. Tulemustele suunatud lähenemisviis nõuab ka ELi fondide ulatuslikumat kasutamist, suurendades ELi erinevate olemasolevate fondide koostoimet ja muutes fondid kasutajasõbralikumaks;

11. on seisukohal, et investeerimiskava õnnestumise veel üks tingimus on see, et stabiilsuse ja kasvu paktiga ei takistataks kaasrahastamist. Seepärast kutsub komitee üles jätma riikliku kaasrahastamise stabiilsuse ja kasvu pakti arvutustest välja, sõltumata sellest, milline on liikmesriigi olukord stabiilsuse ja kasvu pakti alal. See nõudmine on osa komitee laiemast nõudmisest mitte kohaldada stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirju Euroopa struktuurifondide riiklikule kaasrahastamisele;
12. toonitab, et EFSI taristuinvesteeringud peavad olema suurõnnetustele vastupidavad. Praegu tegutsemine on palju kulutõhusam kui ohtlike ehitiste uuendamine ⁽¹⁾;
13. soovib investeerimiskava tõhusa järelevalve huvides samuti luua EMSK ja RK liikmetest koosneva nõuandekomitee, et esitada komisjonile soovitusi fondi investeerimispoliitika kohta;
14. kutsub liikmesriike üles kaasama kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi aktiivselt projektide registri loomisse ja edendamisse, et parandada EFSI head valitsemistava;
15. kutsub komisjoni ja EIPd üles arendama koostöös Euroopa Regioonide Komiteega välja projektide valimise ja järelevalve menetluse teatud kriteeriumide kogumi, rõhutades sellega, et kiirus ei tohiks olla tähtsam kui projektide kvaliteet;
16. kutsub komisjoni ja EIPd üles kaasama Euroopa Regioonide Komitee vaatelejana juhtorganisi ja investeeringute komiteesi;
17. märgib, et määruse ettepanek puudutab kas Euroopa Liidu (EL) ja liikmesriikide jagatud pädevuse valdkondi või valdkondi, milles ELil on pädevus toetada, koordineerida või täiendada liikmesriikide meetmeid ⁽²⁾. Kuna selle peamine eesmärk on aidata kaasa investeeringute taaskäivitamisele Euroopa tasandil koos selgete riikidevaheliste aspektidega, leiab komitee, et määruse eelnõu on subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas. Proportsionaalsuse põhimõtte osas leiab komitee, et määruse eelnõu on sobiv õigusakt, sest selle finantsätted peavad olema kõigis liikmesriikides otse kohaldatavad;
18. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid saama aruande EFSI toimimise hindamise kohta ja aitama kaasa kava parandamisele, sest nemad seisavad probleemide väljaselgitamisele kõige lähemal ja pakuvad lahendusi, arvestades kohapealseid erinevaid olukordi;
19. rõhutab, et väga oluline on arvestada ELi tagatise kasutamise sätetes keskkonna ja loodusvarade valdkonnaga. Määruse ettepanekus loetletud kasutusvaldkonnad ja üldised eesmärgid peaksid hõlmama ka kliimakaitset ja säästvat arengut;
20. rõhutab, kui oluline on, et EFSI investeerimissuunistega tagataks selle kättesaadavus väiksemate projektide puhul, eriti nende puhul, mis aitavad kaasa töökohtade loomisele ja majanduskasvule, ning nende puhul, mis tegelevad piirkondlike erinevustega; samuti selle olulisust, et fondi juhtimisstruktuurid tunnistaksid, et mõnes piirkonnas võivad väiksemad projektid võrduda strateegiliste investeeringutega, sest neil võib olla märkimisväärne finantsvõimendus.

Brüssel, 16. aprill 2015

Euroopa Regioonide Komitee
president

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Vt komitee arvamus COR 2014/02646.

⁽²⁾ Artiklid 172 (Üleeuroopalised võrgud), 173 (Tööstus), artikli 175 lõige 3 (Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus) ning artikli 182 lõige 1 (Teadusuuringute ja tehnoloogia arendamine ning kosmos).

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET